РЕСПУБЛИКА ТАТАРСТАН
Нижнекамский муниципальный район
СОВЕТ
муниципального образования
«пгт Камские Поляны»

423564, «пгт Камские Поляны», д.4/04,
тел: (8555) 35-00-01, факс: 35-00-04

ТАТАРСТАН РЕСПУБЛИКАСЫ
Түбән Кама муниципаль районы
«Кама Аланы штп»
муниципаль берәмлеге
СОВЕТЫ

423564, «Кама Аланы штп», 4/04 йорт,
тел: (8555) 35-00-01, факс: 35-00-04

Решение
Карар

от 29.05.2026 ел. № 9

«Татарстан Республикасының Түбән Кама муниципаль районы «Камские Поляны шәһәр тибындагы поселогы» муниципаль берәмлегенең төзекләндерү кагыйдәләрен раслау турында»

2025 елның 20 мартындагы 33-ФЗ санлы «Дәүләт хакимиятенең бердәм системасында җирле үзидарә оештыруның гомуми принциплары турында» Федераль законның 16 нчы статьясына, Татарстан Республикасының 2010 елның 25 декабрендәге 98-ЗРТ санлы «Татарстан Республикасында шәһәр төзелеше эшчәнлеге турында» Законының 19.4 статьясына, Татарстан Республикасы Түбән Кама муниципаль районы «Камские Поляны шәһәр тибындагы поселогы» муниципаль берәмлегенең Уставына нигезләнеп, Татарстан Республикасы Түбән Кама муниципаль районы «Камские Поляны шәһәр тибындагы поселогы» муниципаль берәмлегенең Советы карар кыла:

1. Кушымтадагы Татарстан Республикасы Түбән Кама муниципаль районы «Камские Поляны шәһәр тибындагы поселогы» муниципаль берәмлегенең төзекләндерү кагыйдәләрен расларга.
2. Татарстан Республикасы Түбән Кама муниципаль районы «Камские Поляны шәһәр тибындагы поселогы» муниципаль берәмлегенең Советы карарын (2013 елның 2 сентябре, № 22 «Татарстан Республикасы Түбән Кама муниципаль районы «Камские Поляны шәһәр тибындагы поселогы» муниципаль берәмлегенең төзекләндерү кагыйдәләрен раслау турында») көчен югалган дип санарга.
3. Әлеге карарны Татарстан Республикасы Түбән Кама муниципаль районы «Камские Поляны шәһәр тибындагы поселогы» муниципаль берәмлегенең Уставы билгеләгән тәртиптә рәсми рәвештә бастырып чыгарырга.
4. Әлеге карарның үтәлешен күзәтүне Татарстан Республикасы Түбән Кама муниципаль районы «Камские Поляны шәһәр тибындагы поселогы» муниципаль берәмлегенең Башкарма комитетына йөкләргә.

А.А. Пвлов

Татарстан Республикасы Түбән Кама муниципаль районы «Камские Поляны шәһәр тибындагы поселогы» муниципаль берәмлегенең Советы карары белән расланган
29.05.2026 № 9

1. Гомуми нигезләмәләр

1.1. Әлеге Кагыйдәләр 2025 елның 20 мартындагы 33-ФЗ санлы «Дәүләт хакимиятенең бердәм системасында җирле үзидарә оештыруның гомуми принциплары турында» Федераль законга, Россия Федерациясенең һәм Татарстан Республиканың норматив хокукый актларына нигезләнеп эшләнде һәм муниципаль берәмлек территориясен төзекләндерүгә, төзекләндерү элементларына таләпләрне, муниципаль берәмлек территориясен төзекләндерү буенча чаралар исемлеген, аларны үткәрү тәртибен һәм периодиклыгын билгели.

1.2. Әлеге Кагыйдәләр гражданнарның яшәү шартлары уңайлылыгын тәэмин итү һәм арттыру, муниципаль берәмлек территориясенең санитар һәм эстетик халәтен саклап калу һәм яхшырту, поселок территорияләрен һәм анда урнашкан объектларны, шул исәптән гомуми куллану территорияләрен, җир участокларын, биналарны, корылмаларны, төзелеш объектларын, янәшәдәге территорияләрне тоту максатыннан эшләнде.

1.3. Әлеге Кагыйдәләр «Камские Поляны шәһәр тибындагы поселогы» муниципаль берәмлегенең бөтен территориясендә гамәлдә һәм түбәндәге мәсьәләләрне көйли:

1) гомуми куллану территорияләрен тоту һәм аннан файдалану тәртибе;

2) биналарның, корылмаларның, төзелеш объектларының фасадларының һәм киртәләп алу конструкцияләренең тышкы кыяфәте;

3) төзекләндерү элементларын, шул исәптән җир эшләре үткәрелгәннән соң, проектлаштыру, урнаштыру, тоту һәм торгызу;

4) биналарның, корылмаларның, төзелеш объектларының архитектур яктыртылуын кертеп, муниципаль берәмлек территориясен яктырту оештыру;

5) муниципаль берәмлек территориясен яшелләндерү, шул исәптән торак пунктлар чикләрендә газоннар, чәчәк түтәлләре һәм үлән үсемлекләре белән капланган башка территорияләрне булдыру, тоту, торгызу һәм саклау тәртибен оештыру;

6) муниципаль берәмлек территориясендә мәгълүмат урнаштыру, шул исәптән урам исемнәре һәм йорт номерлары күрсәтелгән юл күрсәткечләрен, вывескалар урнаштыру;

7) балалар һәм спорт мәйданчыкларын, хайваннарны сейфертү мәйданчыкларын, парковкаларны (парковка урыннарын), кече архитектура формаларын урнаштыру һәм тоту;

8) җәяүле коммуникацияләр, шул исәптән тротуарлар, аллеялар, юллар, сукмаклар оештыру;

9) инвалидлар һәм башка аз хәрәкәтчән төркемнәрнең күрсәтелгән территория буенча ирекле хәрәкәт итүен тәэмин итү максатыннан территорияне җиһазлау;

10) муниципаль берәмлек территориясен, шул исәптән кышкы чорда, чистарту;

11) яңгыр сулары агымын оештыру;

12) җир эшләрен үткәрү тәртибе;

13) биналарның, корылмаларның, төзелеш объектларының, җир участокларының милекчеләренең һәм (яки) башка законлы хуҗаларының (күп фатирлы йортлардагы бүлмәләрнең милекчеләреннән тыш, аларның җир участоклары формалашмаган яки шундый йортлар чикләре буенча формалашкан) янәшәдәге территорияләрне тотугә, шул исәптән финанс яктан катнашуы;

14) Татарстан Республикасы законы белән билгеләнгән тәртипкә ярашлы янәшәдәге территорияләрнең чикләрен билгеләү;

15) муниципаль берәмлек территориясен бәйрәмчә бизәү;

16) гражданнарның һәм оешмаларның муниципаль берәмлек территориясен төзекләндерү чараларын гамәлгә ашыруга катнашу тәртибе;

Татарстан Республикасы Законы белән аерым муниципаль берәмлекләрнең табигый-климатик, географик, социаль-икътисадый һәм башка үзенчәлекләреннән чыгып, муниципаль берәмлек

территориясен төзекләндерү кагыйдәләре белән көйләнә торган башка мәсьәләләр дә каралырга мөмкин.

1.4. Әлеге Кагыйдәләр поселок территориясендә урнашкан җирләрдән, биналардан, корылмалардан һәм төзелеш объектларыннан файдаланучылар, милекчеләр, милеккә алучылар, төзүчеләр булган барлык юридик һәм физик затлар, шулай ук эшмәкәрлек эшчәнлеге алып баручы затлар өчен, милек формасына, ведомство карамагына һәм гражданлыгына карамастан, үтәү мәҗбүри.

1.5. Төзекләндерү, санитар тоту, чистарту оештыру, поселок территориясенең чисталыгын һәм тәртибен тәэмин итү мәсьәләләренә кагылышлы ведомство инструкцияләре һәм башка актлар әлеге Кагыйдәләрнең таләпләренә туры килергә тиеш.

1.6. Камские Поляны шәһәр тибындагы поселогын төзекләндерү һәм санитар тоту буенча эшчәнлекне координацияләүне һәм оештыруны Татарстан Республикасы Түбән Кама муниципаль районы «Камские Поляны шәһәр тибындагы поселогы» муниципаль берәмлегенең Башкарма комитеты вәкаләтле вазифаи затлары, вәкаләтле идарә органнары тормышка ашыра.

2. Төп төшенчәләр

Әлеге Кагыйдәләрне гамәлгә ашыру максатыннан түбәндәге төшенчәләр кулланыла:

2.1. Оешмаларның һәм башка хуҗалык итүче субъектларның территориясе – гражданнарга һәм оешмаларга милек яки башка әйбер хокукы нигезендә караган җир участоклары.

2.2. Территорияләрне тоту – фасадларны, корылмаларны, кече архитектура формаларын, киртәләрне, төзелеш мәйданчыкларын, яшел күчтәрмәләрне, аскы инженер коммуникацияләрен һәм аларның конструктив элементларын, җир участогында урнашкан транспорт инфраструктурасы объектларын вакытында ремонтлау һәм тоту белән бәйле чаралар комплексы – чисталыкны, төзекләндерү объектының тиешле физик яки техник халәтен һәм куркынычсызлыгын тәэмин итү.

2.3. Территорияләрне чистарту – җитештерү һәм куллану калдыкларын, башка чүпне, карны махсус билгеләнгән урыннарга җыю, чыгару, шулай ук халыкның экологик һәм санитар-эпидемиологик иминлеген тәэмин итүгә һәм тирә-як мохитне саклауга юнәлтелгән башка чаралар белән бәйле эшчәнлек төре.

2.4. Территорияләрне санитар чистарту – билгеле бер территориядән каты көнкүреш калдыкларын (ККК) һәм эре габаритлы калдыкларны (ЭГК) җыю, чыгару һәм утильләштерү (зыянсызландыру).

2.5. Юлларны тоту – юлларның, юл корылмаларының, юл полосасының, юлны җиһазлау элементларының транспорт-эксплуатацион халәтен саклауга, хәрәкәтне оештыруга һәм куркынычсызлыгына юнәлтелгән эшләр комплексы.

2.6. Яшелләндерү – табигый килеп чыгышлы үсемлекләр, ясалма булдырылган бакча-парк комплексалары һәм объектлары, бульварлар, скверлар, газоннар, чәчәк түтәлләре урнашкан җир участоклары, торак, иҗтимагый, эшлекле, коммуналь, җитештерү максатлы аз төзелешле территория, аның өслегенең кимендә 70 проценты үсемлек капламы белән капланган.

2.6.1. Гомуми кулланулы яшел территорияләр – поселок парклары, бакчалары, скверлары, бульварлары, яр буе парклары, халыкның кыска вакытлы ял итү урыннары һәм яшел күчтәрмәләрнең торак, иҗтимагый, җитештерү төзелеше составындагы территорияләре, шул исәптән төрле функциональ билгеләнешле мәйданчыклар, торак, иҗтимагый, җитештерү төзелеше участоклары, җәяүле коммуникацияләр, урам-юл челтәре, инженер коммуникацияләренең техник зоналары.

2.6.2. Чикләнгән кулланулы яшел территорияләр – торак, гражданлык, сәнәгать төзелеше чикләрендә, халыкка хезмәт күрсәтү оешмаларының, сәламәтлек саклау, фән, мәгариф оешмаларының билгеле бер халык төркемнәре файдалануына исәпләнгән яшел күчтәрмәләр белән мәшгуль территорияләр.

2.6.3. Махсус билгеләнешле яшел территорияләр – санитар-саклау, су саклау, саклау-мелиоратив зоналар, зиратлар, автомобиль һәм тимер юллар буйлары, питомниклар, чәчәк-

оранжерея хуҗалыклары чикләрендәге яшел күчтәрмәләр белән мәшгуль территорияләр, шулай ук 14.03.1995 № 33-ФЗ санлы «Аеруча саклана торган табигый территорияләр турында» Федераль закон гамәлендә булган территорияләр.

2.6.4. Газон – махсус сайлап алынган үләннәр орлыкларын чәчү юлы белән булдырылган үлән капламы, утыртмалар, парк корылмалары өчен фон булган һәм ландшафт композициясенең мөстәкыйль элементы булган, шулай ук табигый үлән үсемлеге һәм үлән үсемлеге табигый рәвештә үсә алган җир участоклары.

2.7. Йорт яны территориясе – күп фатирлы торак йортка янәшә җир участогы, яшелләндерү элементларын, йортка керү юлларын, йортка подъезд юлларын, әлеге йорт кешеләре өчен мәйданчыкларны (балалар, спорт, ял итү, чүп савытлары өчен, этләрне сейфертү) һәм йортка хезмәт күрсәтү, файдалану һәм төзекләндерү өчен билгеләнгән башка объектларны үз эченә ала.

2.7.1. Балалар уен мәйданчыгы – балаларның хәрәкәтчән уеннары өчен билгеләнгән махсус җиһазланган территория, балалар уен мәйданчыклары өчен җиһазларны үз эченә ала.

2.7.2. Спорт мәйданчыгы – халыкның физик культура һәм спорт белән шөгыльләнүе өчен билгеләнгән махсус җиһазланган территория, спорт мәйданчыклары өчен махсус җиһазларны үз эченә ала.

2.7.3. Хуҗалык мәйданчыгы – кер киптерү һәм келәм каклау өчен, чүп җыючы савытлар өчен махсус җиһазланган мәйданчык.

2.7.4. Төзелеш мәйданчыгы – төзелеш объектларын урнаштыру, шулай ук материаллар һәм конструкцияләр складлау, машиналар, вакытлыча биналар һәм корылмалар урнаштыру өчен төзелеш чорында киртәләп алынган җир участогы.

2.8. Янәшәдәге территория – бинага, корылмага, төзелеш объектына, җир участогына янәшә гомуми куллану территориясе (мондый җир участогы формалашкан очракта), аның чикләре әлеге Кагыйдәләр белән, Татарстан Республикасы законы билгеләгән тәртипкә ярашлы билгеләнә.
Янәшәдәге территорияләрнең чикләре бинадан, корылмадан, төзелеш объектынан, җир участогы чикләреннән (мондый җир участогы формалашкан очракта) ераклыкны билгеләү юлы белән, җир участогыннан файдалану рөхсәт ителгән төренә, функциональ билгеләнешенә, мәйданына һәм әлеге кагыйдәләр белән билгеләнгән башка факторларга бәйле рәвештә, әлеге Кагыйдәләрнең 9 нчы бүлегенә ярашлы билгеләнә.

2.9. Төзекләндерүне торгызу – юлның, хуҗалык проездының, тротуарның бөтен киңлеге буенча асфальт капламны сыйфатлы торгызуны, бордюр ташын кире урнаштыруны, туфракның уңдырышлы катламын торгызуны, бордур астына газон күчереп үткәрү һәм газон үләннәре чәчү, бозылган яшел күчтәрмәләрне утырту, реклама конструкцияләрен һәм төзекләндерүнең башка элементларын ремонтлауны үз эченә алган эшләр комплексы.

2.10. Җир эшләре – туфрак казу, салу, шәһәр территориясенең камилләштерелгән яки туфрак капламын бозу яки юлларның һәм тротуарларның камилләштерелгән капламын җиһазлау (салуга) бәйле эшләр.

2.11. Инженер коммуникацияләре – инженер-техник тәэмин итү челтәрләре: суүткәргеч, канализация, җылыту, торбаүткәргечләр, электр тапшыру линияләре, элемтә һәм «Камские Поляны шәһәр тибындагы поселогы» муниципаль берәмлеге территориясендә булган яки салына торган башка инженер корылмалар.

2.12. Яңгыр канализациясе (ливнёвка) – өслек (яңгыр, эрегән), полив-юу һәм дренаж суларын ташу өчен билгеләнгән, технологик яктан үзара бәйләнгән инженер корылмалар комплексы (желоблар, яңгыр су кабул итүчеләр, лотоклар һәм торбалар).

2.13. Контейнер – капкачы булган, 0,7-1,5 куб.м. күләмле ККК җыю өчен стандарт савыт.

2.14. Бункер-туплагыч – 2,0 куб.м. дан артык күләмле ЭГК җыю өчен стандарт савыт.

2.15. Каты көнкүреш калдыкларын (ККК) җыю – эшчеләр тарафыннан чүп камераларын комплекслы чистарту, контейнерларны тутыру һәм контейнер мәйданчыкларын чистарту белән бәйле чаралар комплексы.

2.16. ККК чыгару – ККК ны контейнерлардан бушату (ЭГК белән бункер-туплагычларны йөкләү), махсус транспортка ташу, контейнер мәйданчыкларын һәм аларга подъездларны коелган

чүптән чистарту һәм аларны чүп җыю урыннарыннан лицензияләнгән утильләштерү объектына (чүп күчереп йөкләү станцияләре, полигоннар һ.б.) алып китү.

2.17. ККК чыгаруга килешү – заказчик белән махсуслаштырылган оешма арасында төзелгән, юридик көчкә ия булган ККК чыгару турындагы язылган килешү.

2.18. ККК чыгару графигы – ККК (ЭГК) чыгаруга килешүнең состав өлеше, ККК (ЭГК) урынын (адресын), күләмен һәм чыгару вакытын күрсәтүче.

2.19. ККК чыгару графигын бозу – ККК чыгаруның маршрутлы, сәгатьлек графигын 2 сәгатьтән артыкка үтәмәү.

2.20. Чүп өелүе – контейнер мәйданчыгында яки башка территориядә рөхсәтсез ташлау нәтиҗәсендә барлыкка килгән ККК һәм ЭГК тупланышы, күләме 1 куб.м. дан артмаган.

2.21. Очаклы чүп өелүе – рөхсәтсез ташлау нәтиҗәсендә барлыкка килгән, мәйданы 50 кв.м. га кадәр булган территориядәге ККК, ЭГК тупланышы, күләме 30 куб.м. га кадәр.

2.22. Рөхсәтсез чүплек – юридик яки физик затларның эшчәнлеге процессында барлыкка килгән ККК, ЭГК, җитештерү һәм төзелеш калдыкларын, башка чүпне рөхсәтсез (санкцияләнмәгән) ташлау (урнаштыру) яки складлау.

2.23. Су басу – елгаларда, сусаклагычларда су күтәрелү сәбәпле грунт сулары дәрәҗәсенең күтәрелүе, юл участогы, транспорт тоннельләре, территорияләрнең бер өлеше атмосфералык явым-төшемнәр нәтиҗәсендә; кар ирү; юлларның, тротуарларның асфальт-бетон капламын сыйфатсыз салу, инженер система һәм коммуникацияләрдән су агызу яки агып чыгу; җәяүлеләрнең, автотранспортның хәрәкәтенә комачаулык тудыручы өслек су агызу җиһазларының һәм корылмаларның ватылуы яки хезмәт күрсәтү кагыйдәләрен бозу. Су басылган территория мәйданы 2 кв.м. дан артык булган һәм 3 см. дан артык тирәнлеккә су белән капланган территория санала.

2.24. Ташландык, комплектлашуы бозылган автотранспорт – хуҗасы тарафыннан алты ай һәм аннан да күбрәк вакытка, башка затларның ирекле рәвештә керүен чикләмәгән хәлдә (ишекләре, тәгәрмәчләре, кузов элементлары булмау, ишекләренең ачык калуы яки ябылмавы һ.б.) калдырылган, шулай ук билгеләмә буенча кулланып булмау билгеләре булган (сүрелгән тәгәрмәчләр, тәгәрмәчләрнең яки башка конструктив детальләрнең булмавы һ.б.) һәм шул ук вакытта гомуми куллану урыннарында (йорт яны территорияләрендә) торак чараларны саклау өчен билгеләнмәгән урыннарда (махсус билгеләнгән урыннардан тыш) урнашкан транспорт чарасы. Хуҗасы билгеләнгән тәртиптә баш тарткан транспорт чарасы; хуҗасы булмаган транспорт чарасы; хуҗасы билгесез булган транспорт чарасы автомобильләрнең үтүенә, җәяүлеләрнең йөрүенә, территорияне чистартуга, ашыгыч хезмәтләрнең, башка махсус транспортның, чүп җыю машиналарының подъездларга, чүп савытларына үтүенә комачаулыкларны бетерү, шулай ук потенциаль террорчылык куркынычын бетерү максатыннан билгеләнгән тәртиптә эвакуациягә дучар ителә. Транспорт чарасының милекчәсенә карауы (милекчәнең булуы яки булмавы) турында нәтиҗәләрне Түбән Кама районы буенча Эчке эшләр министрлыгы идарәсенең тиешле хезмәтләре тәкъдим итә.

2.25. «Ракушка» яки «пенал» тибындагы металл чатыр – юридик яки физик затка караган, транспорт чарасын ябу өчен билгеләнгән, норматив-хокукый актлар билгеләгән тәртипкә ярашлы капитал характердагы әзерлек эшләре башкарылмыйча поселок территориясендә урнаштырылган хәрәкәтчән милекнең стационар булмаган объекты.

2.26. Тышкы яктырту – караңгы вакытта магистральләрне, урамнарны, мәйданнарны, паркларны, скверларны, бульварларны, ишек алларын һәм җәяүле юлларын яктырту өчен билгеләнгән элементлар җыелмасы.

2.27. Санитар-саклау зонасы – торак төзелеше һәм кеше яшәү тирәлегенә һәм сәламәтлегенә тәэсир итү чыганагы булырга мөмкин булган технология процесслары булган предприятиеләр (биналар, корылмалар) арасындагы территория.

2.28. Дөрес карта – туры почмаклары (турыпочмаклык, квадрат) булган асфальт каплам өслеге формасы.

2.29. Транспорт чараларын урнаштыру өчен махсус билгеләнгән урыннар – законодательство нигезендә оештырылган автомобиль стоянкалары, гаражлар, ремонт осталары

һәм техника саклау (хезмәт күрсәтү) өчен билгеләнгән башка биналар, биналар; Россия Федерациясе Министрлар Советы – Хөкүмәтенең 23.10.1993 № 1090 «Юл хәрәкәте кагыйдәләре турында» карары белән расланган Юл хәрәкәте кагыйдәләренә ярашлы билгеләнгән парковкалар (парковка урыннары).

2.30. Кварталара (җирле) проезд – магистраль урамнардан торак йортлар төркемнәренә һәм кварталның башка урыннарына транспорт һәм җәяүлеләр хәрәкәте өчен билгеләнгән автомобиль юлы.

2.31. Шәһәр поселогы территориясе – «Камские Поляны шәһәр тибындагы поселогы» муниципаль берәмлеге чикләрендәге территория.

2.32. Йорт биләмәсе – шәхси торак йорт, хуҗалык корылмалары һәм әлеге йорт урнашкан җир участогы.

2.33. Ишек алды корылмалары – җир участогында урнашкан вакытлыча ярдәмче корылмалар (подваллар, күгәрченлекләр, сарайларны кертеп).

2.34. Яшел күчтәрмәләр – табигый һәм ясалма килеп чыгышлы агач-куак һәм үлән үсемлекләре җыелмасы (парклар, урманнар, аеруча саклана торган табигый территорияләр, бульварлар, скверлар, бакчалар, газоннар, чәчәк түтәлләре, шулай ук аерым торучы агачлар һәм куакларны кертеп).

2.35. Капитал төзелеш объектының архитектура-шәһәр төзелеше кыяфәте паспорты (эскиз проект) – шәһәр поселогы территориясендә урнашкан аерым торучы бинаның бердәм архитектур һәм төс чишелешен билгеләүче һәм аның тышкы бизәлешенә таләпләрне билгеләүче, җирле үзидарә органы тарафыннан килешелгән документ.

2.36. Махсуслаштырылган оешмалар – төзекләндерү өлкәсендәге махсус эшчәнлек төрләрен контрактлар (килешүләр) нигезендә тормышка ашыручы юридик затлар яки индивидуаль эшмәкәрләр.

2.37. Вәкаләтле органнар – «Камские Поляны шәһәр тибындагы поселогы» муниципаль берәмлегенең Башкарма комитеты, муниципаль берәмлек территориясен төзекләндерүне оештыру, координацияләү һәм күзәтүне үзләренең вәкаләтләре кысаларында тормышка ашыручы башка вәкаләтле җирле үзидарә органнары, шулай ук аларга буйсындырылган учреждениеләр.

2.38. Фасад – бинаның тышкы ягы (төп, ян, ишек алды). Бинаның төп (нигезге) фасады якындагы шәһәр инфраструктурасы элементларына (урамнар, проспектлар, мәйданнар, бульварлар) юнәлгән.

2.39. Фасадның архитектура-сәнгать үзенчәлекләре – бинаның конструктив һәм эстетик сыйфатларын, тирә-як шәһәр төзелеше тирәлеген чагылдыручы аерымлыклар (стиль һәм композиция бөтенлеге, ритм, соразмерность һәм пропорциональлек, визуаль кабул итү, ачык һәм ябык пространстволар балансы).

2.40. Фонсыз конструкцияләр – тышкы мәгълүмат чарасын ясау ысулы, конструкция аерым хәрефләрдән, билгеләрдән, тамгалардан, декоратив элементлардан торганда.
Менә документның татар теленә тәрҗемәсе:

2.41. Витрина - фасадның бер өлешен алып торган тоташ остекление рәвешендәге остекленный проем (тәрәзә, витраж).

2.42. Тышкы яктырту ысулы - мәгълүмат конструкциясен яктырту ысулы, монда мәгълүмат кыры еракта урнаштырылган, аңа юнәлтелгән яктылык чыганагы белән яктыртыла.

2.43. Мәгълүматны динамик тапшыру ысулы - электрон йөкләмәләрдән һәм таблолардан файдаланып, мәгълүматны алыштыруны күздә тотучы мәгълүмат тапшыру ысулы.

2.44. Бина - автоном рәвештә яши, реконструкцияләнә һәм файдаланыла торган бердәм күләмле төзелеш системасы булган капитал төзелеш объекты.

2.45. Стационар булмаган сәүдә объекты - җир участогына ныклы бәйләнмәгән вакытлыча корылма яки вакытлыча конструкция булган сәүдә объекты (павильоннар һәм киосклар).

2.46. Тышкы мәгълүмат чарасын урнаштыру проекты (паспорт) - муниципаль хокукый акт белән расланган, төзекләндерү элементының (тышкы мәгълүмат чарасының) тышкы кыяфәтен һәм төгәл урнашу урынын билгеләүче, шулай ук аны идентификацияләү өчен кирәкле башка мәгълүматларны үз эченә алган билгеле бер формадагы документ.

2.47. Яктырту тартмасы (лайтбокс) - тышкы мәгълүмат чарасын ясау ысулы, монда конструкция эчке яктыртулы бердәм күләм яки рәтләп урнаштырылган күләмле элементлар рәвешендә була.

2.48. Фон конструкцияләре - тышкы мәгълүмат чарасын ясау ысулы, монда хәрефләр, билгеләр һәм декоратив элементлар фон өслегендә урнашалар.

2.49. Территорияне төзекләндерү объектлары - төзекләндерү эшчәнлеге алып барыла торган территорияләр: мәйданчыклар, ишегаллары, кварталлар, функциональ-планлаштыру формалашулары, шулай ук бердәм шәһәр төзелеше регламенты принцибы буенча (сак зоналары) яки визуаль-киңлек кабул итү принцибы буенча (застройкалы мәйдан, янәшәдәге территорияле һәм застройкалы урам) аерылып торган территорияләр, шәһәр тибындагы бистәнең башка территорияләре, шул исәптән:

– күп катлы, шәхси торак төзелеше объектларын, шулай ук административ һәм офис биналарын, мәгариф, фән, сәламәтлек саклау һәм социаль тәэмин итү, физик культура, спорт, мәдәният, сәнгать һәм дин объектларын урнаштыру өчен билгеләнгән җир участоклары;

– мәйданнар, урамнар, проездлар, автомобиль юллары, ярга буйлары, скверлар, бульварлар, бакчалар, парклар, урман-парклар, пляжлар; балалар, спорт һәм спорт-уен мәйданчыклары һәм башка шундый объектлар;

– аеруча саклана торган табигый территорияләр һәм тарихи-мәдәни әһәмияткә ия җирләр;

– күмү урыннары;

– яшел үсемлекләр;

– ясалма юл корылмалары;

– барлык төр транспорт станцияләре вокзалларының территорияләре һәм капитал корылмалары, транспорт чараларын саклау һәм техника хезмәт күрсәтү корылмалары һәм урыннары, юл сервисы объектлары;

– пристаньнар, дебаркадерлар, кечкенә суднолар тукталышлары, яр буе корылмалары;

– җитештерү һәм куллану калдыкларын җыю һәм чыгару өчен җиһазлар, корылмалар һәм корылмалар;

– җитештерү объектлары һәм зоналарының, инженерлык инфраструктурасы зоналарының, махсус билгеләнешле зоналарның территорияләрен һәм капитал корылмаларын төзекләндерү объектлары, шул исәптән җитештерү һәм куллану калдыкларын күмү өчен чүплекләр, полигоннар, ассенизация һәм компостлау кырлары, скотомогильниклар, шулай ук тиешле санитар-сак зоналары;

2.50. Беркетелгән территорияләрне тәмамлау һәм чистарту өчен җаваплы затлар (алга таба – җаваплы затлар) - җир участокларына, биналарга, төзелешләргә, корылмаларга һәм ясалма корылмаларга, җир асты инженерлык коммуникацияләренә милек яки башка әйбер хокукына ия булган физик һәм юридик затлар, шулай ук төзекләндерү һәм чистарту буенча эшләрне төзелгән килешүләр нигезендә башкаручы физик затлар һәм юридик затлар.

2.51. Тышкы мәгълүмат чаралары - җир участокларында, биналарда, төзелешләрдә, корылмаларда яки алардан тыш урнаштырыла торган, мәгълүмат тарату (рекламадан тыш) өчен билгеләнгән яки кулланыла торган тотрыклы территориаль урнаштыруның техника чаралары.

2.52. Архитектура-шәһәр төзелеше кыяфәте - тирә-юньдәге шәһәр төзелеше мохите белән бәйле, архитектура объектының тышкы архитектура һәм сәнгать, күләм-киңлек, композицион, функциональ-планлаштыру чишелеше белән билгеләнгән авторлык уе, төзелеш, реконструкция өчен документациянең архитектура өлешендә, шул исәптән эскиз тәкъдиме рәвешендә беркетелгән.

2.53. Ачык яктырту ысулы - мәгълүмат конструкциясен яктырту ысулы, монда яктылык чыганагының таралуы өчен каршылыклар юк.

2.54. Махсус конструкция - халыкны халыкны яклау һәм куркынычсызлык тәэмин итү өлкәсендәге социаль әһәмиятле мәгълүмат, шулай ук спорт, мәдәни-күп массалы чаралар турында мәгълүмат белән хәбәрдар итү өчен билгеләнгән аерым торучы мәгълүмат конструкциясе; фундаменттан, нейтраль төсләрдәге материал (соры, бежевый, графит, кара, көрән һ.б.) белән капланган каркастан, видеоизображенияләр күрсәтергә мөмкинлек бирүче электрон экран

рәвешендәге мәгълүмат кырыннан гыйбарәт; җир участогының мәйданы 3 гектардан артык булган эре сәүдә һәм спорт, мәдәни-күңел ачу комплексларының җир участокларында урнаштырыла.

2.55. Элмә такта (вывеска) - территорияне төзекләндерү элементы, оешманың урнашу урынында һәм (яки) товарларны реализацияләү, хезмәтләр күрсәтү урынында турыдан-туры куелучы мәгълүмат конструкциясе, биналар һәм корылмаларны, шул исәптән капитал булмаганнарны мәгълүмати яктан рәсмиләштерү, кулланучыларга мәгълүмат җиткерү максатында.

2.56. Эш режимы табличкасы - 1992 елның 7 февралендәге № 2300-1 «Кулланучыларның хокукларын яклау турында» РФ Законының 9 статьясы нигезендә күрсәтү мәҗбүри булган мәгълүматны, әлеге оешманың фирмалы исемен (исемен), урнашу урынын (адресын) һәм эш режимын Татарстан Республикасының ике дәүләт телендә, шулай ук закон нигезендә урнаштырылырга тиешле яки эшлекле әйләнеш гадәте буенча урнаштырыла торган һәм реклама максатларына бәйләнмәгән мәгълүматны үз эченә алган мәгълүмат табличкасы.

2.57. Калканлы конструкция - фундаменттан, таяныч элементыннан, каркастан һәм мәгълүмат кырыннан гыйбарәт булган, шул исәптән күләм-киңлек башкарудагы тышкы реклама һәм мәгълүмат чарасы.

2.58. Флаг композициясе - нигездән, бер яки берничә флагштокдан һәм йомшак тукымалардан (мәгълүмат кырлары) торучы тышкы реклама һәм мәгълүмат чарасы.

2.59. Стела - шәхси башкарудагы тышкы реклама һәм мәгълүмат чарасы, монда мәгълүмат урнаштыру өчен конструкциянең күләме дә, өслеге дә кулланыла.

2.60. Дивар панносы - биналарның яки корылмаларның дивар яссылыгында каркастан, мәгълүмат кырыннан һәм беркетү элементларыннан торучы конструкция яки турыдан-туры дивар өслегенә төшерелгән сурәт рәвешендә урнаштырыла торган тышкы реклама һәм мәгълүмат чарасы.

2.61. Өстәлмә корылма (крыша) - бинаның вертикаль дивар өслегеннән карниз яссылыгыннан яки өстән тулысынча яки өлешчә югарырак урнашкан, яки өстә урнашкан күләмле яки яссы конструкция рәвешендәге тышкы реклама һәм мәгълүмат чарасы.

2.62. Коймадагы конструкция - вакытлыча чикләнгән территорияләрдә (җәйге кафе, күргәзмә, сәүдә зоналары коймалары), шулай ук башка вакытлыча һәм даими коймаларда урнаштырыла торган тышкы реклама һәм мәгълүмат чарасы.

2.63. Инженерлык корылмасындагы конструкция - күперләрнең, юлүткәргечләрнең ян як элементларында урнаштырыла торган, нигездә транспорт чаралары хәрәкәте ягыннан мәгълүмат кабул итүгә юнәлтелгән тышкы реклама һәм мәгълүмат чарасы.

2.64. Төзелеш коймасындагы конструкция - төзелеш объектларының коймаларындагы тышкы реклама һәм мәгълүмат чарасы.

2.65. Төзелеш челтәре - төзелеш яки реконструкция (реставрация) объектлары фасадларын турыдан-туры мәгълүмат кыры белән каплый торган вакытлыча тышкы реклама һәм мәгълүмат чарасы.

2.66. Транспарант-перетяжка - беркетү һәм киерү җиһазларыннан, шулай ук йомшак нигездәге мәгълүмат кырыннан торучы тышкы реклама һәм мәгълүмат чарасы.

2.67. Консоль конструкция - үз терәкләрендә, яктырту яки контакт челтәре терәкләрендә урнаштырыла торган ике яклы яссы (панель-кронштейн, толедо) яки күләм-киңлек тышкы реклама чарасы.

2.68. Тышкы реклама чаралары - җир участокларында, биналарда, төзелешләрдә, корылмаларда яки алардан тыш урнаштырыла торган, реклама тарату өчен билгеләнгән яки кулланыла торган тотрыклы территориаль урнаштыруның техника чаралары.

2.69. Тышкы реклама һәм мәгълүмат чараларын урнаштыру концепциясе (алга таба – концепция) - торак һәм торак булмаган билгеләнештәге биналардагы тышкы реклама һәм мәгълүмат чараларын рәсмиләштерүнең бердәм стилен билгеләүче документ, элмә такталарның урнашуын тәртипкә салуга, кабул итүнең уңайлы кырын булдыруга, объектның архитектура кыяфәтенең бөтенлеген саклауга юнәлтелгән;

2.70. Киңлек композициясе - шәхси башкарудагы кече (биеклеге 6,0 м артмаган) яки эре (6,0 м артык) форматтагы аерым торучы декоратив-мәгълүмат конструкциясе; фундаменттан, нейтраль төсләрдәге материал (соры, бежевый, графит, кара, көрән һ.б.) белән капланган каркастан гыйбарәт, оешманың фирмалы исеме турында кыскача мәгълүматны, ә мәйданы 1500 кв. м артык булган күп массалы йөрү биналары һәм корылмалары өчен – брендны үз эченә ала;

2.71. Модульле конструкция - бер бинада оештыру-хокукый формасына карамастан берничә оешма, шәхси эшмәкәрләр урнашкан очракта кулланыла торган элмә тактаның бер төре; бердәм блокка берләштерелгән модульләр рәвешендә, бинада, шундый бинаның коймасында яки ул урнашкан җир участогында, яки бина файдалану яки аңа парковка урыннары бирелгән җир участогына күрше булган җир участогында урнаштырыла;

2.72. Витрина конструкциясе - фон конструкциясе яки яктырту тартмасы рәвешендәге мәгълүмат конструкциясе, бинада, стационар булмаган сәүдә объектында витринаның, тәрәзә проемының эчке ягыннан остекление өстенә урнаштырыла; каркастан, декоратив рәсмиләштерелгән кырыйлы мәгълүмат кырыннан, эленмә элементлардан гыйбарәт, тәрәзә проемы мәйданының 1/4 өлешеннән (витрина остеклениесенең биеклеге буенча яртысы һәм озынлыгы буенча яртысыннан) артык булмаган мәйданны алып тора;

2.73. Мәгълүматны динамик тапшыру ысулы - электрон йөкләмәләрдән һәм таблолардан файдаланып, мәгълүматны алыштыруны күздә тотучы мәгълүмат тапшыру ысулы;

2.74. Суперграфика - фасадларның архитектура-сәнгать ягыннан рәсмиләштерү алымнарының берсе (рисунок, орнамент, барельеф, мозаика), аның визуаль кабул итүен көчәйтүче;

2.75. Оешма тактасы - Татарстан Республикасының ике дәүләт телендә билгесез затлар өчен дәүләт һәм (яки) муниципаль оешманың (предприятиенең) исеме һәм аның ведомство карамагы турындагы мәгълүматны үз эченә алган мәгълүмат табличкасы. Оешма такталары дивар панносы формасында башкарылырга һәм оешмага (предприятиега) керү урынында урнаштырылырга тиеш.

2.76. Ситиборд - фундаменттан, 4 метрдан да ким булмаган терәктән, каркастан, рамкадан торучы реклама конструкциясе; ике ягында да электрон-цифралы өслекле, яки бер ягында электрон-цифралы өслекле һәм икенче ягында тышкы яктыртулы статик мәгълүмат кырылы, яки ике ягында да тышкы яктыртулы статик мәгълүмат кырылы, һәрберсендә 2,7 м х 3,7 м зурлыктагы мәгълүмат кырына ия.

2.77. Ишегалды проезды - күп фатирлы йортка терәлеп торучы территориядә урнашкан һәм транспорт чараларының торак биналарга подъезд өчен билгеләнгән проезд.

2.78. Мурал - бина диварында иҗат ителгән монументаль живопись;

2.79. Штендер - җимерелә торган объектта стационар беркетү өчен билгеләнмәгән, каркастан һәм бер яки ике калканнан гыйбарәт булган, бер яки ике өслектә мәгълүматлы җыела-җимерелә торган калканлы складной конструкция рәвешендәге тышкы мәгълүмат урнаштыруның күчмә чарасы; оешманың, шәхси эшмәкәрнең урнашу урыны һәм (яки) эшчәнлеге алып барылган биналар, төзелешләр, корылмалар янына хуҗалык итүче субъект тарафыннан куела;

2.80. Фриз - реклама конструкцияләрен, шул исәптән элмә такталарны, күләмле хәрефләрне урнаштыру өчен хезмәт итүче горизонталь полоса яки панель;

2.81. Консоль конструкция - үз терәкләрендә, яктырту яки контакт челтәре терәкләрендә урнаштырыла торган ике яклы яссы (панель-кронштейн, толедо) яки күләм-киңлек тышкы реклама чарасы.

Әлеге Кагыйдәләрдә кулланыла торган һәм әлеге бүлектә күрсәтелмәгән төшенчәләр РФ Шәһәр төзелеше кодексында, 2003 елның 6 октябрендәге №131-ФЗ «РФ дә Россиядә җирле үзидарәне оештыруның гомуми принциплары турында» Федераль законында һәм РФ һәм Татарстан Республикасының башка норматив хокукый актларында каралган кыйммәтләрдә кулланыла.

3. Төзекләндерүгә, территорияләрне тоту һәм чистартуга гомуми таләпләр

3.1. Бөтен шәһәр поселогы территориясе һәм анда урнашкан барлык биналар (торак йортларны кертеп) һәм корылмалар (алга таба – биналар, корылмалар) төзекләндерүгә, тотуга һәм чистартуга дучар ителә. Төзекләндерү объектларын төзекләндерү һәм тоту буенча эшләрнең исемлеге һәм периодиклыгы «Камские Поляны шәһәр тибындагы поселогы» муниципаль берәмлегенең Башкарма комитеты тарафыннан кабул ителгән муниципаль программа белән билгеләнергә мөмкин. Кабул ителгән муниципаль программа, РФ Бюджет кодексының 172 статьясына ярашлы, «Камские Поляны шәһәр тибындагы поселогы» муниципаль берәмлегенең бюджеты проектын тиешле чыгымнар статьялары буенча төзү өчен нигез булып тора.

3.2. Гомуми куллану территорияләрен, шул исәптән мәйданнар, урамнар, проездлар, җирле әһәмияттәге автомобиль юллары, яр буе парклары, скверлар, бульварлар, пляжлар, башка объектлар мәшгуль җир участокларын тоту һәм чистарту оештыруны вәкаләтле органнар үзләренең вәкаләтләре кысаларында тормышка ашыра.

3.3. Физик һәм юридик затлар, аларның оешмалы-хокукый формаларына карамастан, үзләренең милек, башка әйгер яки мәҗбүри хокукына караган җир участогы территориясен (алга таба – җир участокларының хокук ияләре), шулай ук биналарны, корылмаларны тоту, гамәлдәге законодательство һәм әлеге Кагыйдәләр каралган күләмдә янәшәдәге территорияне тотуга үз көчләре белән яки махсуслаштырылган оешмаларны җәлеп итеп, үз акчалары исәбенә катнашырга тиеш.

Әгәр җир участогы территориясендә төрле затларга караган берничә бина, корылма урнашкан булса, территорияне тоту һәм чистарту чикләре якларның килешүе белән билгеләнергә мөмкин.

Килешү булмаган очракта, чистартуга дучар ителә торган территория барлык милекчеләр яки башка хуҗалар (кулланучылар) арасында тигез өлешләрдә билгеләнә.

Әгәр физик яки юридик зат милекчәлегендә булган җир участогы билгеләнгән тәртиптә рәсмиләштерелмәгән булса, милекчәлектә булган җир участогының фактик формалашкан чикләре буенча, шулай ук янәшәдәге территория чистартыла.

Җир участокларының хокук ияләре үзләренең милегендә, хуҗалыгында яки куллануында булган җир участокларыннан борщевик Сосновскийны бетерү буенча чаралар үткәрергә тиеш.

Борщевик Сосновскийны бетерү буенча чаралар аның бөреләр барлыкка килгәнче һәм чәчәк атканчы түбәндәге ысуллар белән үткәрелергә тиеш:

- химик – үсеш учакларын гербицидлар һәм (яки) арборицидлар белән сиптерү;
- механик – чабу, коры үсемлекләрне җыю, тамыр системасын казып алу;
- агротехник – туфракны эшкәртү, күпьеллык үләннәр чәчү.

3.4. Автомобиль юлларын тоту һәм чистарту махсуслаштырылган оешмалар тарафыннан тормышка ашырыла.

3.5. Күп фатирлы йортларның йорт яны территорияләрен һәм янәшәдәге территорияләрне тоту һәм чистарту РФ Торак кодексы белән билгеләнгән күп фатирлы йортларны идарә итү ысулларының берсе нигезендә (алга таба – идарә итүче оешмалар) тормышка ашырыла.

3.6. Шәхси торак йортлар территорияләрен тоту һәм чистарту әлеге йортларның милекчеләре (яллап торучылары) тарафыннан тормышка ашырыла.

3.7. Яшелләндерү һәм төзекләндерү элементларына хезмәт күрсәтү һәм карауны тормышка ашыручылар:

1) бирелгән җир участогы чикләрендә – җир участогының милекчеләре яки башка хокук ияләре,

2) гомуми кулланулы яшел территорияләр чикләрендә – вәкаләтле орган яки махсуслаштырылган оешма,

3) чикләнгән кулланулы яшел территорияләр (предприятиеләр, оешмалар, учреждениеләр) һәм махсус билгеләнешле (санитар зоналар, су саклау зоналары, зиратлар, питомниклар) чикләрендә – әлеге объектларның хуҗалары,

4) йорт яны территорияләре чикләрендә – күп фатирлы йортлардагы торак бүлмәләрнең милекчеләре яки идарә итүче оешмалар,

5) өслек коммуникацияләренең саклау зоналарында, шул исәптән электр челтәрләре, яктырту челтәрләре, радиолинияләр – әлеге коммуникацияләрнең хуҗалары,

6) аскы коммуникацияләрнең саклау зоналарында (әгәр урнаштыру рөхсәт ителгән булса) – әлеге коммуникацияләрнең хуҗалары.

3.8. Урамнардан һәм юллардан грунт һәм өслек суларын агызу өчен билгеләнгән кюветларны, торбаларны, дренаж корылмаларын чистарту, яңгыр канализациясе коллекторларын һәм яңгыр су кабул итүче колодцаларны чистарту аларны эксплуатацияләүче оешмалар тарафыннан башкарыла.

3.9. Зиратлар территориясен чистарту федераль законодательство таләпләренә һәм муниципаль норматив хокукый акт белән билгеләнгән күмү урыннарын тоту кагыйдәләренә ярашлы махсуслаштырылган оешма тарафыннан тормышка ашырыла.

3.10. Шәһәр поселогы территориясен физик һәм юридик затлар тарафыннан тоту һәм чистарту чикләре бирелгән җир участогы чикләренә (әгәр җир участогы билгеләнгән тәртиптә рәсмиләштерелмәгән булса, милекчәлектә булган җир участогының фактик формалашкан чикләренә) һәм әлеге Кагыйдәләрнең 9 нчы бүлегенә ярашлы биналарның һәм корылмаларның, алардагы бүлмәләрнең милекчеләренең янәшәдәге территорияләрне төзекләндерүдә катнашу тәртибе белән билгеләнә.

3.11. Төзекләндерү эшләрен үткәрү периодиклыгы объектларның тиешле санитар һәм техник халәтен тәэмин итүне исәпкә алып, эшләрнең заказчысы тарафыннан билгеләнә.

3.12. Вәкаләтле органнар билгеләнгән вәкаләтләр кысаларында шәһәр поселогы территориясен, шул исәптән гомуми куллану территорияләрен тоту һәм чистарту буенча эшләрнең үтәлешен күзәтүне тормышка ашыра.

3.13. Шәһәр поселогы территориясен планлаштыру һәм төзү проектларын эшләгәндә, торак һәм рекреация зоналарын формалаштырганда, юлларны һәм башка транспорт инфраструктурасы объектларын, биналарны, корылмаларны һәм башка социаль инфраструктура объектларын (дәвалану-профилактика, сәүдә, мәдәни-тамаша, транспорт хезмәте күрсәтү һәм башка учреждениеләрне), җир участокларын реконструкцияләү һәм төзү проектларын эшләгәндә велосипед транспортын куллану белән бәйле ихтыяҗларны исәпкә алырга, атап әйткәндә, проектка велосипед полосаларын яки велосипед юлларын, велопарковкаларны кертергә кирәк.

3.14. Ашыгыч хезмәтләрнең транспорт чараларының биналарга, корылмаларга, төзелеш объектларына иркле үтүен тәэмин итү максатыннан, әлеге биналарның, корылмаларның, төзелеш объектларының, җир участокларының милекчеләре, арендаторлары, башка хокук ияләре тиеш:

– янгыннар һәм гадәттән тыш хәлләр килеп чыккан очракта янгын техникасының һәм ашыгыч хезмәтләрнең махсус техникасының иркле үтүен һәм подъезд итүен тәэмин итү чараларын күрергә;

– янгыннар һәм гадәттән тыш хәлләр килеп чыккан очракта янгын һәм ашыгыч хезмәтләрнең махсус техникасының иркле үтүенә һәм урнашуына комачаулык тудыручы биналар тирәли киртәләр урнаштыруга юл куймаска;

– торак биналарга, тышкы янгын баскычларына һәм янгын сүндерү өчен кулланыла торган су чыганакларына юлларны, проездларны һәм подъездларны төзек хәлдә тотарга, кышкы вакытта кардан чистартырга;

– ремонт-торгызу эшләре үткәрелгән урыннарны урап үтү юнәлеше күрсәткечләрен урнаштыруны оештырырга;

– чыгу капкаларын һәм проездларны тоткарламаска;

– янгын урынына подъезд киңлеген, шулай ук тупик проездларны янгын техникасының борылуы өчен мәйданчыклар белән янгын куркынычсызлыгы өлкәсендәге норматив актларда билгеләнгәннән дә ким булмаган иркле итәргә;

– янгын гидрантлары колодцаларына иркле доступны тәэмин итергә;

– янгын техникасының елның теләсә кайсы вакытында каршылыксыз үтүен тәэмин итәргә;

– ишек алды территорияләрендә янгын техникасының үтүен һәм урнашуын чикләүче комачаулыклар һәм төрле киртәләр урнаштыруны төшереп калдырырга;

– янгын махсус техникасын урнаштыру өчен билгеләнгән мәйданчыкларны автомобильләрнең торган урынын тыючы һәм тәүлекнең теләсә кайсы вакытында күренеп торучы билгеләр белән билгеләргә.

4. Биналарның, корылмаларның, төзелеш объектларының, тышкы төзекләндерү элементларының, кече архитектура формаларының, реклама конструкцияләренең һәм башка объектларның торышын тәэмин итү буенча таләпләр

4.1. Биналарның, корылмаларның һәм алар урнашкан җир участокларының торышын тәэмин итү буенча гомуми таләпләр.

4.1.1. Биналарның, корылмаларның һәм алар урнашкан җир участокларының торышын тәэмин итүне аларның милекчеләре яки башка хокук ияләре мөстәкыйль рәвештә, яки махсус оешмаларны җәлеп итеп, үз акчалары исәбенә башкаралар.
Кече архитектура формаларын, тышкы төзекләндерү элементларын, киоскларны, павильоннарны, чатырларны, сезонлык базарларны, коймаларны, урам яктыртучы фонарьларны һәм баганаларны һ.б. урнаштыру Башкарма комитет яки ул вәкаләтле орган биргән рөхсәт нигезендә башкарыла.

4.1.2. Биналарның, корылмаларның һәм алар урнашкан җир участокларының торышын тәэмин итү үз эченә ала:

1) биналар, корылмалар фасадларын тәэмин итү;

2) җир участогын җыештыру һәм санитар-гигиеник чистарту;

3) гражданнарның, оешмаларның һәм шәхси эшмәкәрләрнең эшчәнлеге нәтиҗәсендә барлыкка килгән җитештерү һәм куллану калдыкларын җыю һәм чыгару;

4) җир участогында урнашкан яшелләндерү һәм төзекләндерү элементларын тәэмин итү һәм карау.

4.1.2.1. Капиталь төзелеш объектының архитектура-шәһәр төзелеше кыяфәте түбәндәгеләрне тәэмин итәргә тиеш:

– шәһәр төзелеше поселогы структурасында объектны киңлек ягыннан интеграцияләү һәм композицион яктан гармонизацияләү;

– тарихи-мәдәни һәм табигый мирасны саклау таләпләрен, шулай ук Камские Поляны шәһәр тибындагы поселогының торак, иҗтимагый, җитештерү һәм рекреацион территорияләрен оештыруның заманча сыйфат стандартларын исәпкә алып, шәһәр төзелеше поселогының силуэтын, архитектура-сәнгать кыяфәтен формалаштыру;

– шәһәр төзелеше поселогы территорияләрен куллану нәтиҗәлелеген арттыру кирәклеге шартларында торак пунктларның планлаштыру структурасы элементларының киңлек бәйләнешлелеген тәэмин итү.

4.1.3. Биналарның, корылмаларның фасадларының тышкы кыяфәтенә гомуми таләпләр:

1) биналарның, корылмаларның фасадлары өчен төп шарт – архитектура-сәнгать образының, материалларның һәм төс чишелешенең стиль бердәмлеге. Фасадның локаль участоклары, детальләре, элементлары һәм өстәмә җиһазлары комплекслы чишелешкә ярашлы урнаштырылырга тиеш;

2) төс чишелеше фасадның характеристикаларына һәм стиль чишелешенә, объектның функциональ билгеләнешенә, тирә-юнь мохиткә туры килергә тиеш;

3) йортларның очлары (ян фасадлары), урамнан күренеп торган диварлар һәм аркалы үткәлләрнең перекрытиелары тулысынча төп фасад төсенә буяла;

4) биналарның, корылмаларның фасадларында төзелеш өлешенең, декоратив бизәлешнең һәм инженерлык элементларының күренеп торган зыяннары булырга тиеш түгел һәм алар тиешле эстетик хәлдә тотылырга тиеш. Бина фасадының буявы зыяннары гомуми фасад мәйданының 1% тан артык булырга тиеш түгел;

5) биналарның, корылмаларның аерым детальләрен бетерү яки үзгәртү белән бәйле фасад үзгәрешләре норматив хокукый актларда билгеләнгән тәртиптә башкарыла;

6) биналарның, корылмаларның һәм җир участокларының фасадының төс гаммасы бина фасадларының төс чишелеше паспортына ярашлы билгеләнә һәм билгеләнгән тәртиптә килешелә. Биналарны, корылмаларны эксплуатацияләгәндә яки ремонтлаганда төс тонын үзгәртү тыела;

7) мәдәни мирас объектларын саклау зоналарында урнашкан биналарның фасадларын бизәү мәдәни мирас объектларын саклау, куллану, популяризацияләү һәм дәүләт саклавы өлкәсендәге законнарлыкка һәм мәдәни мирас объектларын саклау зоналары проектына ярашлы, мәдәни мирас объектларын саклау, куллану, популяризацияләү һәм дәүләт саклавы өлкәсендә вәкаләтле органнар белән килештерелгән хәлдә, биналарның архитектура стилендә, шул исәптән урамнарны төзекләндерүнең гомуми стиль чишелешендә башкарыла;

8) фасадларны буяу штукатур, түбә һәм лепной эшләрен кабул иткәннән соң һәм бина фасадларының төс чишелеше паспортына ярашлы башкарыла;

9) ремонттан, яңадан җиһазлаудан һәм буяудан соң фасадларны кабул итү кабул итү комиссиясе тарафыннан башкарыла.

4.1.4. Монументаль живописьне үстерү, шәһәр төзелеше поселогы мохитенең образлылыгын һәм идентичлыгын көчәйтү, күренекле шәхесләрне, тарихи вакыйгаларны, фәнне, мәдәниятне, спортны һәм сәнгатьне популяризацияләү максатыннан, Башкарма комитет тарафыннан мураллар төшерү өчен туры килгән һәм бюджет һәм башка бюджеттан тыш чыганаклар исәбенә тәэмин ителергә тиешле биналар фасадлары исемлеге раслана.
Мурал төшерер алдыннан, аның эскизы Башкарма комитет раслаган составтагы комиссия белән килешелергә тиеш. Мурал урнаштыру таләпләре, шулай ук килештерү өчен тәкъдим ителә торган документлар составы Башкарма комитет тарафыннан раслана.

4.2. Биналарның, корылмаларның фасадларын тәэмин итү.

4.2.1. Биналарның, корылмаларның фасадларын тәэмин итү үз эченә ала:

1) фасадларның конструктив элементларын һәм бизәлешен, шул исәптән керү ишекләрен һәм козырекларны, балкон һәм лоджия коймаларын, карнизларны, керү баскычларын һәм аерым баскыч баскычларын, төшү урыннарын һәм баскычларны, витриналарны, декоратив детальләрне һәм башка конструктив элементларны вакытында агымдагы ремонтлау һәм торгызу, аларны буяу;

2) су агызгычларның, су агызгыч торбаларның һәм сливларның булуын һәм төзек хәлдә тотылуын тәэмин итү;

3) җөйләрне, ярыкларны һәм чокырларны герметизацияләү, төзәтү һәм расшивка ясау;

4) отмосткаларны, подвал тәрәзәләренең приямкаларын һәм подвалларга керү урыннарын вакытында торгызу, ремонтлау һәм чистарту;

5) фасадта урнаштырылган электр яктырткычларның төзек хәлдә тотылуын һәм караңгы төшү белән аларны кабызуны тәэмин итү;

6) фасад өслекләрен аларның торышына һәм эксплуатация шартларына карап вакытында чистарту һәм юу;

7) тәрәзәләрне һәм витриналарны, такталарны һәм күрсәткечләрне вакытында юу;

8) язулардан, рәсемнәрдән, игъланнардан, плакатлардан һәм башка мәгълүмати-басма продукциядән, шулай ук фасадка төшерелгән граффити чистарту.

4.2.2. Биналарның, биналарның һәм корылмаларның фасад элементлары составына, аларны тәэмин итүгә керә:

1) приямкалар, подвал бүлмәләренә һәм чүплекләргә керү урыннары;

2) керү төркемнәре (баскычлар, мәйданчыклар, култыклар, керү өстендәге козыреклар, коймалар, диварлар, ишекләр һ.б.);

3) цоколь һәм отмостка;

4) дивар яссылыклары;

5) фасадның чыгып торган элементлары (балконнар, лоджияләр, эркерлар, карнизлар һ.б.);

6) түбәләр, шул исәптән вентиляция һәм төтен торбалары, койма рәшәткәләре, түбәгә чыгу урыннары һ.б.;

7) архитектура детальләре һәм облицовка (колонналар, пилястралар, розеткалар, капительләр, фризлар, пояслар һ.б.);

8) су агызгыч торбалар, шул исәптән воронкалар;

9) парапет һәм тәрәзә коймалары, рәшәткәләр;

10) тәрәзәләрнең, балконнарның, поясларның, цоколь чыгынтыларының, свесларның һ.б. металл бизәлеше;

11) эленмә металл конструкцияләр (флагдержательләр, анкерлар, янган баскычлар, вентиляция җиһазлары һ.п.);

12) панельләр һәм блоклар арасындагы горизонталь һәм вертикаль җөйләр (эре панельле һәм эре блоклы биналар фасадлары);

13) пыялалар, рамнар, балкон ишекләре;

14) биналарга терәлеп торган стационар коймалар.

4.2.3. Биналарның, корылмаларның милекчеләре, башка хокук ияләре һәм аларга тиешле бурычлар йөкләнгән башка затлар:

1) кирәклеккә карап, ләкин елына кимендә бер тапкыр, махсус техника һәм методика буенча смывкалар кулланып фасадларны чистартырга һәм юарга;

2) кирәклеккә карап, ләкин елына ике тапкырдан да аз түгел, язын (җылыту системаларын сүндергәннән соң) һәм көзен (җылыту сезоны башланганчы), гадәттә, химик чаралар белән подъездлардагы керү ишекләренең, балкон һәм лоджияләр ишекләренең тәрәзәләренең эчке һәм тышкы пыяла өслекләрен чистартырга һәм юарга;

3) фасадның фактик торышын исәпкә алып, 5-6 ел эчендә периодлылык белән, шул исәптән фасадны буяу белән, агымдагы ремонт үткәрергә;

4) фасадның аерым элементларын (цокольләрне, керү баскычларын, баскыч баскычларын, приямкаларны, керү ишекләрен, капкаларны, цоколь тәрәзәләрен, балконнарны һәм лоджияләрне, су агызгыч торбаларны, тәрәзә төпләрен, линей ачылымнарны һәм башка конструктив элементларны) агымдагы ремонтларга.

Агымдагы ремонт кимендә өч елда бер тапкыр үткәрелергә тиеш. Конструктив элементлар һәм фасад бизәлеше аларның нормаль тузуына карап яки аларның кинәт зыян күрү circumstanceлары (аварияләр, табигый афәтләр, янгын һ.б.) килеп чыккан очракта, әлеге circumstanceлар тәмамланган көннән ике ай эчендә торгызылырга тиеш;

5) фасадның чыгып торган конструкцияләренең җимерелү куркынычы янаган очракта саклык-кисәтү чараларын башкарырга (коймалар, челтәрләр урнаштыру, элементның җимерелә башлаган өлешен сүтү һ.б.);

6) билгеләнгән формада башкарылган йорт номерлары һәм урам исемнәре күрсәткечләре булуын тәэмин итәргә;

7) Татарстан Республикасының ике дәүләт телендә башкарылган йорт номерлары һәм урам исемнәре күрсәткечләренең тиешле торышын күзәтергә.

4.2.4. Фасадларны эксплуатацияләгәндә тыела:

1) биналарның һәм корылмаларның фасад диварлары өслекләренә зыян китерү (пычрату): агып төшүләр, буяуның кубарылуы, ярыклар булу, штукатурканың, облицовканың кубарылуы, кирпеч кладкасына зыян килү, тимер-бетон конструкцияләрнең саклагыч катламының кубарылуы һ.б.;

2) биналарның һәм корылмаларның архитектура һәм сәнгать-сынгыль детальләренә зыян китерү (проект документациясендә аларның булуы каралган очракларда аларның булмавы): колонналар, пилястралар, капительләр, фризлар, тягалар, барельефлар, лепной бизәкләр, орнаментлар, мозаикалар, сәнгать рописьләре һ.б.;

3) панельара җөйләрнең герметизациясе бозылу;

4) фасадларның цоколь өлешенең штукатуркасына, облицовкасына, буяу катламына зыян китерү (кубарылу, пычрану), биналарның яки корылмаларның, шул исәптән тәрәзә, керү приямкалары конструкциясенең ватылуы;

5) биналарның һәм корылмаларның фасадларының чыгып торган элементларына зыян китерү (пычрату): балконнар, лоджияләр, эркерлар, тамбурлар, карнизлар, козыреклар һ.б.;

6) балконнар, лоджияләр, парапетлар һ.б. коймаларының җимерелүе (булмавы, пычрануы);

7) фасадны һәм аның элементларын әлеге бина, корылма өчен проект төс паспорты белән билгеләнгәннән аермалы булган материаллар белән бизәү һәм буяу;

8) проспект, урам, тыкрык, мәйдан, бина, корылма, корпуслар яки төзелешләр номеры атамаларының күрсәткечләрен вәкаләтле орган белән килештермичә урнаштыру һәм эксплуатацияләү;

9) архитектура детальләрен сүтү, алыштыру яки яңаларын ясау, яңа ачылымнар ясау яки булганнарын томалау, тәрәзәләр формасын үзгәртү, яңа балконнар һәм лоджияләр, эркерлар җиһазлау яки яңадан кору, балконнар арасындагы киңлекне төзекләндерү – болар барысы да килештермичә һәм билгеләнгән тәртиптә рөхсәт алмыйча тыела;

10) фасадның гомуми архитектура чишелешенә туры килмәгән, шул исәптән тәрәзәләр һәм витриналар, ишекләр, балконнар һәм лоджияләрнең төс чишелешен, рәсемен, переплёт калынлыгын һәм фасад җиһазларының башка элементларын үзгәртү;

11) биналарның һәм корылмаларның фасадларының декоратив чишелешен һәм тышкы кыяфәтен бозучы өстәмә элементлар һәм җиһазлар белән булган козырекларны һәм навесларны җиһазлау;

12) фасад яссылыгына карата ачылымдагы ишек блогының урнашуын үзгәртү;

13) биналарның беренче катларында оештырыла торган бүлмәләргә керү урыннарын рөхсәт бирүче документларсыз һәм расланган проект документациясеннән башка бизәү;

14) тәрәзә һәм ишек тартмалары белән ачылым арасындагы җөйләрнең сыйфатсыз чишелеше, фасадның тышкы кыяфәтен начарайту;

15) биналарга, корылмаларга тышкы реклама һәм мәгълүмат чараларын үз белдекле (законсыз) беркетү;

16) биналарның, төзелешләрнең һәм корылмаларның фасадларында, тәрәзәләрендә (шул исәптән тәрәзә ачылымының эчке ягыннан), пыяла ишекләрендә (шул исәптән ишекнең пыяла өслегенең эчке ягыннан) афишалар, игъланнар, плакатлар һәм башка мәгълүмати-басма продукциясен эләндерү һәм ябыштыру, шулай ук биналарның, корылмаларның фасадларына граффити төшерү;

17) биналарның һәм корылмаларның фасад элементларын, түбәләрен, диварларын, шул исәптән төтен юллары, вентиляцияләр, коллектив телевидение һәм радио кабул итү системалары антенналарын, проводлы радиотапшырулар челтәрләре стойкаларын, фронтоннарны, козырекларны, ишекләрне, тәрәзәләрне, парапетларны, янгынга каршы баскычларны, җиргә тоташтыру элементларын, инженерлык челтәрләренең (коммуникацияләренең) эленмә линияләрен һәм һава-кабель күчешләрен беркетү өчен куллану, әгәр законда һәм башка норматив хокукый актларда мондый куллану каралган очраклардан тыш.

4.2.5. Тышкы күзәтү видеокамералары навеслар, козыреклар, балконнар, эркерлар астына, архитектура детальләре, декор, кыйммәтле бизәлеш элементлары булмаган фасад участокларына урнаштырыла. Тышкы күзәтү видеокамераларын колонналарда, фронтоннарда, карнизларда, пилястраларда, порталларда, козырекларда, балкон цокольләрендә урнаштыру тыела.

4.2.6. Рөхсәт ителә:

1) подъездларга керү урыннарында мәгълүмати стендлар урнаштыру;

2) шәһәр урамнары буйлап урнашкан биналарда, ишегалды фасадлары ягыннан тышкы кондиционерлар һәм антенналар урнаштыру.

4.2.7. Керү төркемнәре.

1) Биналарның, корылмаларның керү төркемнәрен яктырткыч җиһазлар, навес (козырек), өслекләрне тоташтыру элементлары (баскычлар һ.б.), инвалидлар һәм аз хәрәкәтле халык төркемнәре өчен хәрәкәтләнү җайланмалары һәм җайланмалары (пандуслар, култыклар һ.б.) белән җиһазларга кирәк.

Пандус шыелмый торган материалдан, өслек текстурасы шероховатый булып, горизонталь канавкаларсыз башкарылырга тиеш. Пандусларның койма конструкцияләре булмаганда, биеклеге кимендә 75 мм булган койма бортик һәм култыклар карала. Бордюр пандусының авышлыгы 1:12 итеп алына.

Пандус борылганда яки аның озынлыгы 9 м дан артык булганда, һәр 9 м саен кимендә 1,5х1,5 м зурлыгындагы горизонталь мәйданчыклар каракрга тәкъдим ителә. Горизонталь мәйданчыкларда төшү тәмамланган урында дренаж җайланмаларын проектларга кирәк. Пандус

яки баскыч башындагы һәм ахырындагы горизонталь юл участокларын тирә-юньдәге өслекләрдән текстурасы һәм төсе белән аерылып торырлык итеп башкарырга кирәк. Баскыч яки пандусның ике ягында да 800-920 мм биеклектә, дивардан 40 мм ераклыкта торган, түгәрәк яки турыпочмаклы кисемле култыклар карала. Баскычларның киңлеге 2,5 м яки аннан артык булганда, аеручы култыклар карала. Култыкларның озынлыгы пандус яки баскыч озынлыгыннан ике яктан да кимендә 0,3 м га артык итеп билгеләнә.

2) Керү төркемнәрен проектлаганда, биналарның, корылмаларның фасадларын яңартканда, үзгәрткәндә тыела:

– фасадның булган декоратив, архитектура һәм сәнгать элементларын керү төркеме элементлары, яңа бизәлеш һәм реклама белән каплау;

– гомуми кулланылыш территорияләренә чыгучы фасадларда идән дәрәҗәсе җир дәрәҗәсеннән 1,2 м дан югарырак урнашкан подвалга һәм цоколь катка, бүлмәләргә керү урыннары ясау;

– пешеходлар хәрәкәтенә комачаулый торган терәк элементлары (колонналар, стойкалар һ.б.) урнаштыру;

– күп фатирлы йортта милекчеләрнең ризалыгын алмыйча керү төркеме урнаштыру;

– күп фатирлы йортларда урнашкан булмаган торак бүлмәләрнең керү төркемнәрен вәкаләтле орган белән килештермичә үз белдекле урнаштыру.

4.2.8. Түбәне тәэмин итү:

1) Биналарның, корылмаларның түбәләре, су агызучы система элементлары, төтен юллары һәм вентиляция системалары башлары төзек хәлдә тотылырга һәм теләсә нинди һава шартларында йорт яшәүчеләре һәм пешеходлар өчен куркыныч тудырырга тиеш түгел.

2) Кышын түбәләрне һәм козырекларны кардан һәм боздан вакытында чистарту, карнизлардан, балконнардан һәм лоджияләрдән бозны, карны һәм бозтырнакларны бетерүне башкарырга кирәк. Түбәне кар катламы барлыкка килергә ирек бирмичә, вакыты-вакты кардан чистартырга кирәк.

3) Пешеход зоналарына чыгучы яклардан түбәләрне кардан чистарту куркынычлы участокларны алдан коймалап һәм куркынычсызлык техникасын саклап башкарылырга тиеш.

4) Түбәләрдән пешеход юлына, проездай өлешенә ташланган кар һәм боз шунда ук җыештырылырга тиеш.

5) Кар һәм боз ташлаганда, бозтырнакларны какканда, түбәдә ремонт һәм башка эшләр башкарганда агачларны һәм куакларны, электр белән тәэмин итү, яктырту һәм элемтә һава линияләрен, юл билгеләрен, юл светофорларын, юл коймаларын һәм юнәлтү җайланмаларын, биналарның декоратив бизәлешен һәм инженерлык элементларын саклау чаралары күрелергә тиеш. Күрсәтелгән элементларга зыян килгән очракта, алар түбәне чистартучы һәм зыян китерүче зат исәбенә торгызылырга тиеш.

6) Биналарның, корылмаларның түбәләре пешеходларга һәм пешеход зоналарына турыдан-туры агып төшүче су эләгүне булдырмый торган су агызгычка ия булырга тиеш. Жолоблар, воронкалар, су агызгычлар өзлексез булырга һәм җыела торган су күләмен үткәрергә исәпләнгән булырга тиеш. Биналарның пешеход зоналары булган якларына чыгучы су агызгычлар пешеход юлларыннан читкә, алардан тышкары агызылырга тиеш.

4.2.9. Тыела:

1) биналарның, корылмаларның түбәсендә түбәне эксплуатацияләү өчен билгеләнгән предметларны (көрәкләр, скрепкалар, ломнар), төзелеш материалларын, ремонт калдыкларын, кулланылмаган механизмнарны һәм башка предметларны складлау;

2) биналар түбәләреннән боз, кар һәм чүп-чарны су агызгыч торбалар воронкаларына ташлау.

4.3. Җир участокларын тәэмин итү.

4.3.1. Җир участоклары территорияләрен тәэмин итү үз эченә ала:

1) чүп-чардан, яфраклардан, кардан һәм боздан (наледи) көндәлек җыештыру;

2) юлларның, күперләрнең, урамнарның, тротуарларның, үткәлләрнең, пешеход территорияләренең проездай өлешләре капламнарын бозга каршы материаллар белән эшкәртү;

3) карны көрәп җыю һәм себерү;
4) карны һәм бозны (боз-кар барлыкка килешләрен) чыгару;
5) контейнер мәйданчыкларын, барлык төр калдыклар өчен контейнерларны, чүп сандалларын, эскәмияләрне, кече архитектура формаларын һәм башкаларны урнаштыру һәм аларны чиста һәм техник яктан төзек хәлдә тоту;
6) чүп кабул итү камераларын, контейнерларны (бункерларны) һәм контейнер мәйданчыкларын җыештыру, юу һәм дезинфекцияләү;
7) яңгыр һәм эрегән суларны агызу;
8) каты коммуналь, эре габаритлы һәм башка калдыкларны җыю һәм чыгару;
9) тузан барлыкка килүне киметү һәм һаваны дымландыру өчен территорияне су сибү;
10) яшел үсентеләрне саклауны тәэмин итү һәм аларны карау;
11) төзелеш, реконструкция һәм коммуналь билгеләнештәге объектларны, инженерлык коммуникацияләрен (корылмаларны), юлларны, тимер юлларын, күперләрне, пешеход күперләрен ремонтлаганнан соң бозылган төзекләндерү элементларын торгызу, реставрация, археология һәм башка җир эшләрен үткәрү;
12) каравыл һәм яңгыр кабул итү колодецларын (яңгыр канализациясе), җир асты коммуникацияләре колодецларын (корылмаларын) гамәлдәге дәүләт стандартлары таләпләренә ярашлы тәэмин итү;
13) төзелеш мәйданчыклары коймаларын, шул исәптән тәмамланмаган төзелеш объектларын тәэмин итү. Эшләр алып барылмаган тәмамланмаган төзелеш объектлары төзелеш челтәрләре белән капланырга тиеш;
14) җир участоклары коймаларын, җимерелгән (сүтелгән, җимерелә торган) биналарның, корылмаларның коймаларын урнаштыру һәм тәэмин итү, алар чит затларның территориягә үтеп керүен яки калдыкларны рөхсәтсез урыннарга урнаштыруны чикләргә тиеш.
4.4. Юлларны тәэмин итү
4.4.1. Юлларны тәэмин итүне махсус оешмалар башкара.
4.4.2. Юллар территорияләрен тәэмин итү үз эченә ала:
1) юлларны, тротуарларны, ясалма юл корылмаларын, квартал эче үткәлләрен ремонтлау;
2) тротуарлардан (пешеход зоналарыннан, юллардан) һәм юлларның проездай өлешеннән, ясалма юл корылмаларыннан пычракны, чүп-чарны, карны һәм бозны (наледи) җыештыру;
3) юл капламнарын юу һәм су сибү;
4) газоннарны һәм яшел үсентеләрне карау;
5) тышкы яктырту терәкләрен ремонтлау;
6) кече архитектура формаларын ремонтлау һәм буяу;
7) ясалма юл корылмалары составына керүче каравыл һәм яңгыр кабул итү колодецларын, нагорный канаваларны һәм ачык лотокларны җиһазлау, ремонтлау һәм чистарту;
8) коймаларны, коймаларны, турникетларны, кече архитектура формаларын җиһазлау, ремонтлау һәм ел саен буяу.
4.4.3. Юл капламнарын саклау максатыннан тыела:
1) йөкне сөйрәп китерү;
2) урамнарда йөк төяү-бушату эшләре вакытында рельсларны, бүрәнәләрне, тимер балкаларны, торбаларны, кирпечләрне, башка авыр предметларны ташлау һәм аларны складлау;
3) каты капламлы шәһәр төзелеше поселогы урамнары буйлап гусеницалы машиналар йөртү;
4) эре йөкле транспортның квартал эче юлларда, пешеход юлларында, тротуарларда, юл кырыйларында хәрәкәт итүе һәм туктавы.
4.4.4. Юлларны җиһазлауның аерым элементларына таләпләр:
1) пешеход коймаларының һәм тротуар баганачыкларының металл юнәлтүчеләрен сезонлы буяу кышкы сезон тәмамлангач, төзекләндерү айлыгы чорында ел саен башкарыла. Буяу алдыннан коймалар ремонтланырга, пычрактан чистартылырга, юылырга һәм грунтланырга тиеш;
2) барлык юл разметкасы расланган паспортларга (схемаларга) ярашлы, эшләрне заказчик билгеләгән срокларда һәм чират тәртибендә башкарылырга тиеш;

3) юл разметкасы таләп ителгән төс- һәм яктылык-техник характеристикаларны, эләгеп калу коэффициентын, бөтен эксплуатация периоды дәвамында мәйдан буенча сакланышлылыкны тәэмин итәргә тиеш;

4) юл билгеләре төзек хәлдә тотылырга, вакытында чистартылырга һәм юылырга тиеш. Вакытлыча урнаштырылган юл билгеләре аларны урнаштыру сәбәпләре бетерелгәннән соң тәүлек эчендә сүтелергә тиеш.

Текстның тулы версиясен татар теленә тәрҗемә итәргә кирәк. Ләкин бу күпме зур текст (2403 символ барысы), шуңа күрә аны бер үк вакытта тәрҗемә итеп бетерү мөмкин түгел — чыгыш форматы чикләнгән булачак.

4.5. Шәхси торак йортларын һәм территориянең матурлыгын тоту.

4.5.1. Җаваплы кешеләр түбәндәге бурычларны үтәргә тиеш:

1) торак йортлары фасадлары, чикләгечләр (заборлар) һәм домовладение чикләрендәге башка корылмаларның яхшы халәттә булуын тәэмин итәргә; аларның ремонт һәм буяу эшләрен вакытында үтәргә;

2) торак йортта номер тактасы булырга һәм ул тактаның яхшы халәттә тотылуын тәэмин итәргә;

3) домовладение территориясен тәртип-юлга салынган халәттә тотарга һәм аның янындагы территориянең санитария нормаларына туры килүен тәэмин итәргә;

4) домовладение чикләрендәге яшел үсемлекләрне тәртип-юлга салынган халәттә тотарга, кустарлыклар һәм агачларны санитария кисәге белдерергә, газ үткәрү, кабель һәм һава линияләре, шулай ук башка инженер коммуникацияләренең коридорларында агач утыртуны тыярга;

5) су чыгару өчен канавалар һәм трубаларны чистартырга, күзгедә эреп беткән кар суының иркен агышын тәэмин итәргә;

6) якын территориядән чистартылган карны шулай укыйрга кирәк ки, транспорт өчен юл ачык булсын, инженер коммуникацияләренә һәм корылмаларга керү мөмкинлеге булсын, кешеләр йөрергә мөмкин булсын һәм яшел үсемлекләр саклансын;

7) домовладение чикләгеченең биеклеген, тышкы күренешен һәм төсле чишелешен компетент орган белән килештерергә;

8) каты һәм зур үлчәмле отходларны махсус урыннарга куелган контейнерларга ташларга;

9) каты коммуналь һәм зур үлчәмле отходларны билгеләнгән тәртиптә вакытында җыярга һәм алып китергә тиеш.

4.5.2. Шәхси торак төзелеше территориясендә түбәндәге эшләр тыела:

1) чикләгечне домовладение чикләреннән тыш урнаштыру;

2) листваны, төрле отходларны һәм көйне домовладение территорияләрендә һәм аларга якын урыннарда ягу;

3) домовладение территориясе читендә күмер, тара, ут ягу өчен дүртаяк, зур үлчәмле отходлар, төзү материалларын саклау;

4) транспорт чараларын домовладение территориясе читендә юу;

5) домовладение территориясе читендә хуҗалык корылмаларын төзү, чүп чокырын корырга;

6) урамнарда һәм проездларда махсус техникага һәм чистарту машиналарына керүне катлаштыручы яки бикләүче чикләгечләр урнаштыру;

7) территориянең матурлык элементларын вандаллыкка юлыктыру яки зарарлау, сулыкларны чүпкә тутыру;

8) разукомплектацияләнгән (эшләми торган) транспорт чарасын домовладение территориясе читендә саклау;

9) якын территорияне төрле отходлар белән чүпкә тутыру;

10) разукомплектацияләнгән (эшләми торган) транспорт чарасын домовладение территориясе читендә саклау.

Мин сезгә бу документны тулысынча татар теленә тәрҗемә итәргә ярдәм итә алам. Ләкин файл бик зур һәм күп бүлекләрдән тора (4.6 - 4.18 пунктлары).

4.6. Яңгыр канализациясе челтәрләрен, карау һәм яңгыр коечекләрен, су агызу корылмаларын тоту.

4.6.1. Карау һәм яңгыр суын кабул итүче коечекләр, җир асты коммуникацияләре коечекләре, люклар (решеткалар) ябык хәлдә булырга һәм транспорт һәм җәяүлеләр хәрәкете өчен иминлекне тәэмин итүче төзек хәлдә тотылырга тиеш.

4.6.2. Кабул итүче, тупик, карау һәм башка коечекләр һәм камераларны тоту, чистарту һәм төзек техник хәлдә саклау аларның хуҗалары тарафыннан гамәлдәге дәүләт стандартлары таләпләренә туры китереп башкарыла.

4.6.3. Шәһәр биләмәсендә магистраль һәм квартал эчендәге яңгыр канализациясе челтәрләрен тоту һәм эксплуатацияләү баланс тотучы яки махсус оешмалар тарафыннан төзелгән договорлар нигезендә, шәһәр биләмәсе бюджетында бу максатларга каралган акчалар чикләрендә башкарыла.

Ведомство яңгыр канализациясе челтәрләрен тоту һәм эксплуатацияләү тиешле оешмалар акчасына башкарыла.

Хуҗасыз инженер коммуникацияләре һәм карау коечекләре юлларны тотуны башкаручы махсус оешмалар тарафыннан тиешле имин хәлдә тотылырга тиеш.

4.6.4. Водопровод, канализация, яңгыр суы агызу җайланмалары, системалары, челтәрләре һәм корылмаларының ватылуы аркасында су агып чыгу сәбәпле урамнарны, биналарны, корылмаларны су басу, боз катламнары барлыкка килү, шулай ук газоннарга, тротуарларга, урамнарга һәм ихата территорияләренә су агызу, суырту яки түгү рөхсәт ителми.

4.6.5. Шәһәр биләмәсе территориясендә сеңдерүче коечекләр һәм парландыру мәйданчыклары ясау рөхсәт ителми.

4.6.6. Яңгыр суын кабул итүче коечекләр решеткалары даими чиста хәлдә булырга тиеш. Решеткаларны һәм коечекләрне пычрату, аларның үткәрү сәләтен чикли торган хәлләр рөхсәт ителми. Яңгыр канализациясенең карау һәм яңгыр суын кабул итүче коечекләрен профилактик тикшерү һәм чистарту елына ким дигәндә ике тапкыр башкарыла. Карау һәм яңгыр суын кабул итүче коечекләрне чистартканнан соң, чыгарылган барлык төр пычраклар шунда ук чыгарылып кителергә тиеш.

4.6.7. Карау коечекләренең люклары проезжая часть, тротуарлар, җәяүле һәм велосипед юллары, яшел зоналар капламы белән бер дәрәҗәдә ясалырга тиеш.

Карау коечекләре люкларының проезжая часть, тротуарлар, җәяүле һәм велосипед юллары, яшел зоналар капламы белән тоташу дәрәҗәсеннән тайпылышы 2 см дан артмаска, ә яңгыр суын кабул итүче коечекләр өчен – 3 см дан артмаска рөхсәт ителә.

4.6.8. Коммуникация коечекләрендә капкачлар яки решеткалар ватылган яки юк булган очракта, алар челтәрләрне эксплуатацияләүче оешма тарафыннан табылганнан соң шунда ук киртәләнергә, тиешле кисәтү билгеләре белән билгеләнергә һәм билгеләнгән срокларда алмаштырылырга тиеш.

4.6.9. Инженер челтәрләрендә планлы эшләр вакытында канализация стоколарын якындагы канализация челтәре коечекләренә, ә водопровод суын һәм җылылык челтәрләреннән суны – яңгыр канализациясенә (ул булганда) агызу рөхсәт ителә. Юлга су агызу тыела.

Агып чыгу нәтиҗәләрен бетерү зыян күргән инженер челтәрләре хуҗалары көче һәм акчасына башкарыла.

4.6.10. Яңгыр канализациясе челтәрләренең (шул исәптән люкларны, решеткаларны вакытында ябу) төзек техник хәле өчен җаваплылык эксплуатацияләүче оешмаларга йөкләнә.

Мин сезгә бу документны тулысынча татар теленә тәрҗемә итәргә ярдәм итә алам, ләкин файл бик зур һәм күп бүлекләрдән тора. Тәрҗемәнең сыйфатын һәм төгәллеген саклау өчен, мин аны өлешләп эшләргә тәкъдим итәм.

4.7. элемтә техникасы чараларын тоту.

4.7.1. Элемтә техникасы чараларын (кабельләр, кабельләрне беркетү элементлары, тарату һәм муфта шкафлары һ.б.), шулай ук алар ярдәмендә тоташтырылган техника җайланмаларын хуҗалары (ияләре) тиешле хәлдә тотарга мәҗбүр (изоляция тышчасының ертылуын һ/яки

юклыгын, буяу юклыгын, коррозия һ/яки механик зыяннар булуын, чыбыкларның салынуын һ/яки яктырткыч опораларына һәм электр тапшыру линияләренә уралуын кертмичә).

4.7.2. Биналарны инженер-техник яктан тәэмин итү өчен билгеләнгән элемтә, телевидение, радио, Интернет һәм башка охшаш челтәрләрнең кабель линияләрен урнаштыру җир асты ысулы белән (траншеяларда, каналларда, тоннельләрдә) башкарыла.

4.7.3. Тышкы коммуникацияләрне биналарга башка ысул белән (һава, җир өсте) үткәрү, әгәр аларны җир астына урнаштыру мөмкин булмаган очракта, эксплуатацияләүче оешмаларның тиешле техник шартларын алган шартта гына рөхсәт ителә.

4.7.4. Тышкы коммуникацияләрне стационар булмаган объектларга һава ысулы белән үткәрү рөхсәт ителми.

4.7.5. Рөхсәт ителми:

– инженер челтәрләрен (коммуникацияләрне) бер бинадан, корылмадан, сооружениеләрдән икенчесенә һава ысулы белән үткәргәндә автомобиль юллары һәм җәяүлеләр тротуарларын кисеп үтү; Бу пунктның таләпләре законнар һәм башка норматив хокукый актлар белән инженер челтәрләрен (коммуникацияләрне) һава ысулы белән үткәрүне күздә тоткан очракларга кагылмый;
– кабель запасын тарату муфта шкафы тышында урнаштыру.

4.7.6. Асылмалы инженер челтәрләрен (коммуникацияләрне) һәм һава-кабель күчешләрен беркетү өчен куллану рөхсәт ителми (законнар һәм башка норматив хокукый актлар белән мондый куллануны күздә тоткан очраклардан тыш):

1) контакт челтәрләренең опоралары һәм асылма элементлары, тышкы яктырту опоралары;

2) автомобиль юлларын җиһазлау элементлары: юл коймалары, светофорлар, юл билгеләрен урнаштыру өчен билгеләнгән элементлар һәм конструкцияләр;

3) биналар һәм сооруженийләрнең фасадлары, түбәләре, диварлары элементлары, шул исәптән мич торбалары, вентиляция, коллектив телевидение һәм радио тапшыруларын кабул итү системаларының антенналары, фронтоннар, козыреклар, ишекләр, тәрәзәләр.

4.8. Тышкы яктырту объектларын (чараларын) тоту

4.8.1. Тышкы яктырту элементларына керәләр: светильниклар, кронштейннар, опоралар, чыбыклар, кабельләр, тукландыру чыганаклары (шул исәптән җыентыклар, тукландыру пунктлары, идарә итү тартмалары).

4.8.2. Урамнар, юллар, мәйданнар, җәяүлеләр тротуарлары, торак кварталлары, ихаталар, предприятие, учреждение, оешмалар территорияләре, юл билгеләре һәм күрсәткечләр, шәһәр мәгълүматы элементлары һәм витриналар караңгы вакытта яктыртылырга тиеш.

Урамнарның, юлларның, мәйданнарның, микрорайоннар территорияләренең тышкы яктыртуын кабызу кичке алсу вакытында табигый яктырту дәрәҗәсе 20 лк кадәр төшкәндә башкарыла, ә сүндерү – иртәнге алсу вакытында ул 10 лк кадәр күтәрелгәндә башкарыла.

Торак йортлар подъездларының, йортларның аншлаглары һәм номерлы билгеләренең һәм урам күрсәткечләренең тышкы яктырту җайланмаларын, шулай ук архитектура-художество подсветкасы системаларын кабызу һәм сүндерү урамнарның тышкы яктырту режимында башкарыла.

4.8.3. Милек формасына карамастан, биналар һәм сооруженийләр хуҗалары биналарның, корылмаларның һәм сооруженийләрнең архитектура-художество подсветкасы паспортына ярашлы, эскиз проекты, концепция яки Исполнитель комитет белән килешелгән архитектура-градостроитель образы составында архитектура-художество подсветкасының булуын һәм эшләвен тәэмин итәргә тиеш.

Биналарның, корылмаларның һәм сооруженийләрнең архитектура-художество подсветкасы паспорты Исполнитель комитет тарафыннан билгеләнгән биналарның, корылмаларның һәм сооруженийләрнең архитектура-художество подсветкасына таләпләргә туры килергә тиеш.

4.8.4. Төп мәйданнарда, магистральләрдә һәм урамнарда, транспорт тоннельләрендә эшләмәгән светильниклар саны 3% тан артык булырга тиеш түгел, шәһәр поселогының башка территорияләрендә (район әһәмиятендәге урамнар, ихата территорияләре) – 5%, җир асты җәяүлеләр күчешләрендә – 10%, көндезге, кичке һәм төнге режимнарда да (10 кабызылган светильникка бер кабызылмаган рөхсәт ителә).

4.8.5. Меркурий эчтәлекле газразряд лампалар, эштән чыккан очракта, махсус билгеләнгән бүлмәләрдә сакланырга һәм утилизация өчен махсуслашкан предприятиеләргә чыгарылырга тиеш. Күрсәтелгән төр лампаларны шәһәр поселогының полигоннарына, чүп эшкәртү заводларына чыгару рөхсәт ителми.

4.8.6. Металл опоралар, кронштейннар һәм тышкы яктырту җайланмаларының башка элементлары чиста тотылырга, авышлыкка, коррозия урыннарына ия булмаска һәм хуҗалары (ияләре, кулланучылары) тарафыннан кирәклеге буенча, ләкин елга бер тапкырнан да ким булмаган ешлык белән буялырга, һәм төзек хәлдә тотылырга тиеш.

4.8.7. Бердәм тышкы яктырту системасына тоташтырылган урам һәм ихата яктыртуын тоту һәм ремонтлауны махсуслашкан оешма башкара.

Торак йортларның керү тарату җайланмаларына тоташтырылган ихата яктыртуын тоту һәм ремонтлауны идарә итүче оешмалар башкара.

4.8.8. Тышкы яктырту опоралары, саклау, бүлү коймалары, юл сооруженияләре һәм юл җиһазлары элементлары буялган, язмалардан һәм теләсә нинди мәгълүмати-басма продукциясеннән чистартылган, төзек хәлдә һәм чиста тотылырга тиеш.

4.8.9. Тышкы яктырту опораларын алыштырганда, күрсәтелгән конструкцияләр челтәр ияләре тарафыннан өч тәүлек эчендә демонтажланырга һәм чыгарылырга тиеш.

Бәрелеп төшерелгән тышкы яктырту опораларын чыгару опора иясе яки аның тарткан кеше тарафыннан юлларда шунда ук, башка территорияләрдә – мондый ихтыяҗ (демонтаж) ачыкланганнан соң бер тәүлек эчендә башкарыла.

4.8.10. Яктырту опораларына урнаштырылган барлык элементлар һәм объектларның төзек һәм имин хәле һәм канәгатьләндерерлек тышкы кыяфәте өчен бу опораларның хуҗасы (иясе) җаваплылык тота.

4.8.11. Чыбыклар өзеге, опоралар, изоляторлар зыян күргән очракта тышкы яктырту җайланмаларын эксплуатацияләү рөхсәт ителми.

Электр чыбыклары өзеге яки опоралар зыян күрүе белән бәйле тышкы яктырту җайланмаларындагы бозулар ачыкланганнан соң шунда ук бетерелергә тиеш.

4.8.12. Чыбыклар һәм кабельләрне тышкы яктырту челтәрләренә һәм җайланмаларына үзбелдеке тоташтыру һәм подключение ясау рөхсәт ителми.

4.8.13. Тышкы яктырту объектларының хуҗалары (ияләре) яки тышкы яктырту чаралары белән җиһазландырылган объектлар, шулай ук тышкы яктырту объектларын (чараларын) хезмәтләндерүче оешмалар мәҗбүр:

1) урамнарның, юлларның тиешле яктыртылуын, опораларның һәм светильникларның, яктырту установкаларының сыйфатын күзәтергә, бозу яки зыян күрү очрагында вакытында ремонт ясарга;

2) яктыртуны билгеләнгән тәртиптә кабызу һәм сүндерүне күзәтергә;

3) тышкы яктыртуны урнаштыру, тоту, урнаштыру һәм эксплуатацияләү кагыйдәләрен һәм бизәүне сакларга;

4) тышкы яктырту фонарьларын вакытында алыштырырга. Аерым светильникларның яктыртуын торгызу срогы неисправностьләр ачыкланганнан яки тиешле хәбәр килеп кергәннән соң 10 тәүлектән артмаска тиеш.

4.8.14. Тротуарларда урнашкан тышкы яктырту мачталары һәм опоралары тирәсендәге территорияләрне чистарту өчен җаваплылык тротуарларны чистарту өчен җаваплы затларга йөкләнә. Автоматик режимда (хезмәтләндерүче персоналсыз) эшләүче трансформатор һәм тарату подстанцияләре, башка инженер сооруженияләре янындагы территорияләрне чистарту өчен җаваплылык бу объектлар урнашкан территорияләрнең ияләренә йөкләнә.

Мин сезгә бу документны татар теленә тулысынча тәрҗемә итә алам, ләкин ул бик зур һәм техник текст. Тәрҗемәнең сыйфатын һәм төгәллеген саклау өчен, мин аны бүлекләргә бүлеп эшләргә тәкъдим итәм.

4.9. Кече архитектура формаларын тоту.

4.9.1. Кече архитектура формаларына түбәндәгеләр керә: декоратив-художестви бизәү элементлары (скульптуралар, аерым урнаштырылган инсталляцияләр, стрит-арт), мобиль һәм вертикаль яшелләндерү өчен җайланмалар (беседкалар, аркалар, бакча-парк скульптуралары, вазоннар, чәчәк савытлары, шпалералар), су җайланмалары (фонтаннар, эчү фонтанчыклары, чишмә-бюветлар, декоратив су яткылыклары), коммуналь мебель (гамәти киңлекләрдә, рекреация зоналарында һәм ихаталарда урнаштырылган ял итү өчен эскәмияләр; мәйданчыкларда, сезон кафеда өстәл уеннары өчен эскәмияләр һәм өстәлләр; бакча һәм урам мебеле), коммуналь-көнкүреш һәм техника җиһазлары (көнкүреш калдыкларын җыю өчен контейнерлар, чүп савытлары, почта тартмалары, инженер җиһазлары элементлары).

4.9.2. Кече архитектура формаларын тоту бирелгән җир участоклары чикләрендә җир участокларының хокук ияләре тарафыннан башкарыла, ә гомуми кулланыштагы территорияләрдә махсус оешма тарафыннан тәэмин ителә.

4.9.3. Кече архитектура формалары хуҗалары түбәндәгеләрне үтәргә тиеш:

1) кече архитектура формаларын чиста һәм эшләп торырлык хәлдә тоту;

2) язгы чорда кече архитектура формаларын планлы рәвештә карап чыгу, иске буядан, тутыктан чистарту, юу, буяу, шулай ук ватылган элементларны алыштыру;

3) кышкы чорда кече архитектура формаларын, шулай ук аларга якынлашу юлларын кардан һәм боздан чистарту;

4) ком савытларын шома койма белән җиһазландыру, ком савытларындагы комны елга бер тапкырнан да ким булмаган рәвештә алыштыру;

5) балалар, спорт, хуҗалык мәйданчыклары һәм ял итү мәйданчыклары җиһазларының конструкция элементларының ныклыгына, ышанычлылыгына һәм иминлегенә туры килүен күзәтү;

6) фонтаннар эшләгән чорда су өслеген көн саен чүптән чистарту.

4.9.4. Рөхсәт ителми:

1) кече архитектура формаларын максаты буенча кулланмау (спорт мәйданчыкларында кием киптерү һ.б.);

2) кече архитектура формаларына һәр төрле мәгълүмати-басма продукциясен эсеп кую һәм ябыштыру;

3) кече архитектура формаларын һәм аларның конструкция элементларын вату һәм зарарлау;

4) фонтаннарда коену.

4.9.5. Кече архитектура формаларын проектлаганда һәм сайлаганда түбәндәгеләрне исәпкә алырга кирәк:

а) төзекләндерелә торган территориядә буш мәйданның булуы;

б) материалларның һәм конструкциенең климатка һәм билгеләнешкә туры килүе;

в) боз барлыкка килүдән һәм кар өемнәреннән саклау, су агымын тәэмин итү;

г) вандаль гамәлләрдән (җимерүдән, ябыштырудан, язулар һәм сурәтләр калдырудан) саклану;

д) кече архитектура формалары детальләрен ремонтлау һәм алыштыру мөмкинлеге;

е) башка кече архитектура формалары һәм тирә-юнь архитектурасы белән төс һәм стиль яктан гармонияле булуы;

ж) потенциаль кулланучылар өчен иминлек.

Мин сезгә бу документны тулысынча татар теленә тәрҗемә итәргә ярдәм итә алам. Ләкин, документ бик зур һәм күп бүлекләрдән тора, шуңа күрә мин аны өлешләп тәрҗемә итәчәкмен.

4.10. Стационар булмаган объектларны тоту.

4.10.1. Стационар булмаган объектларны, корылмаларны (мобиль аттракционнар, һава батутлары, велосипедлар, роликлар прокат пунктлары һәм халыкны ял иттерү һәм күңел ачу өчен кулланыла торган башка ошбу объектлар) урнаштыру муниципаль хокукый акт белән билгеләнгән тәртиптә шундый объектларны урнаштыру схемасына ярашлы рәвештә башкарыла.

4.10.2. Җир участогын арендага алу килешүе срогы тәмамланганнан соң, стационар булмаган объект арендатор тарафыннан демонтажланырга, ә җир участогы бушатылып, башлангыч хәленә китерелергә тиеш.

4.10.3. Кече ваклап сату челтәре объектының тышкы габаритлары буенча максималь гомуми мәйданы – 60 кв.м.

4.10.4. Стационар булмаган объектларның милекчеләре булган юридик һәм физик затлар түбәндәге эшләрне башкарырга мәҗбүр:

1) аларны ремонтлау һәм буяу. Ремонт проект документациясе белән билгеләнгән тышкы кыяфәтне һәм төс чишелешен саклап калуны исәпкә алып башкарылырга тиеш;

2) янәшә территориядәге яшел үсемлекләрнең, газоннарның, бордюр ташының, кече архитектура формаларының (булган очракта) саклануын күзәтеп торырга, күрсәтелгән территорияне әлеге Кагыйдәләр белән билгеләнгән таләпләргә ярашлы рәвештә тотарга;

3) стационар булмаган объектлар янында чүп савытлары урнаштырырга, көн дәвамында кирәк булганда, ләкин көненә бер тапкыр да ким булмаган ешлык белән чүп савытларын чүптән чистартырга, чүп савытларын елына бер тапкыр да ким булмаган ешлык белән буярга.

4.10.5. Түбәндәгеләр рөхсәт ителми:

1) стационар булмаган объектларга проектларда каралмаган өстәмә корылмалар, козырьклар, навеслар һәм башка конструкцияләр төзү;

2) стационар булмаган объектлар янында сәүдә-суыткыч җиһазларын, шулай ук өстәлләр һәм зонтикларны чыгару, мәгәр сезонлы стационар булмаган объектны урнаштыру хокукына килешү белән билгеләнгән мәйдан чикләрендә җәмәгать туклану объектлары өчен генә рөхсәт ителә;

3) стационар булмаган объектлар янында һәм аларның түбәләрендә тараны, товарларны, детальләрне, көнкүреш һәм җитештерү характерындагы башка предметларны складлау, шулай ук стационар булмаган объектларны склад максатларында куллану;

4) стационар булмаган объектларны биналар аркаларында, газоннарда, өлкәннәр ял итү мәйданчыкларында, балалар уен һәм спорт мәйданчыкларында, автомобиль стоянкаларында һәм парковкаларында, суүткәргеч һәм канализация челтәрләренең, трубопроводларның сак зонасында, шулай ук техник корылмалардан 10 м дан ким ераклыкта, вентиляция шахталарыннан – 25 м дан ким, торак биналар тәрәзәләреннән, сәүдә предприятиеләре витриналарыннан – 20 м дан ким, агач баганаларыннан – 3 м дан ким ераклыкта урнаштыру;

5) стационар булмаган объектларны, шул исәптән зоопаркларны һәм циркларны яки хайваннар катнашындагы башка ошбу күчмә тамашаларны, әгәр бу Россия Федерациясе законнамасында каралган мәҗбүри таләпләрне, шул исәптән шундый объектларны урнаштыруга рөхсәт бирүче файдалану төре билгеләнмәгән җир участокларында (мәгәр шундый объектларны чүп базарлары, ярминкәләр территориясендә, шулай ук массакүләм чаралар уздыру вакытында урнаштырудан тыш), шулай ук төзелеш, экологик, санитар-гигиеник, янгынга каршы һәм законнамә белән билгеләнгән башка кагыйдәләр һәм нормативлар таләпләрен бозып урнаштыру рөхсәт ителми.

4.11. Төзелеш эшләре җитештерелә торган урыннарны тоту.

4.11.1. Төзелеш площадкәләрен һәм аларга янәшә территорияләрне тоту, ремонт, төзелеш һәм башка төр эшләр тәмамланганнан соң төзекләндерүне тергезү застройщикка йөкләнә.

4.11.2. Төзелеш, ремонт һәм башка төр эшләр башланганга кадәр:

1) «Камские Поляны» шәһәр тибындагы поселок муниципаль берәмлегенең Башкарма комитеты хокукый актлары таләпләренә ярашлы рәвештә төзелеш площадкәсе территориясе периметры буенча типовой койма урнаштырырга;

2) төзелеш площадкәсенең коймасының гомуми тотрыклылыгын, ныклыгын, ышанычлылыгын, эксплуатацион иминлеген тәэмин итәргә;

3) төзелеш площадкәсенең коймасының тиешле техник хәлен, аның чисталыгын, пычрактан, кардан, боздан, информацион-басма продукциясеннән вакытында чистартылуын күзәтеп торырга;

4) төзелеш объектын кергәндә 1,5 х 1,0 м зурлыктагы информацион щит урнаштырырга, анда объектның исеме, төзелеш сроклары, заказчикның, подрядчикның исемнәре күрсәтелергә һәм аны тиешле хәлдә тотарга;

5) җәяүлеләр өчен вакытлы тротуарлар төзүне тәэмин итәргә;

6) төзелеш площадкәсе периметры буенча тышкы яктыртуны тәэмин итәргә;

7) төзелеш площадкәсенә уңайлы керү юлларын, эчке площадка юлларын һәм транспорт чаралары чыкканда пычрак һәм чүпне юл өслегенә чыгарудан тыючы колесаларны чистарту яки юу пунктларын җиһазландырырга;

8) юлларны һәм юлларны саклауны тәэмин итүче төзелеш площадкәсенә керү юлларында 10 тоннадан артык йөк автомобилләренең ябык цикллы хәрәкәт маршрутын килештерергә;

9) төзелеш площадкәсе территориясендә каты көнкүреш, зур габаритлы һәм төзелеш калдыкларын җыю өчен контейнерлар һәм/яки бункерлар булуын тәэмин итәргә;

10) төзелеш площадкәсе территориясеннән каты көнкүреш, зур габаритлы һәм төзелеш калдыкларын билгеләнгән тәртиптә чыгаруны оештырырга;

11) төзелеш площадкәсе территориясеннән һәм чүпсез карны билгеләнгән тәртиптә килештерелгән махсус урыннарга чыгаруны тәэмин итәргә;

12) эшләр башкару вакытында төзелеш площадкәсенең янәшә территориясен, аңа керү юлларын һәм тротуарларны пычрактан, чүптән, кардан, боздан көн саен чистартуны тәэмин итәргә (ел фасылын (кыш, җәй) исәпкә алып);

13) эшләр башкару вакытында гамәлдәге җир асты инженер коммуникацияләренең, тышкы яктырту челтәрләренең, яшел үсемлекләрнең һәм кече архитектура формаларының саклануын тәэмин итәргә.

4.11.3. Төзелеш һәм/яки ремонт эшләре башкарылган бөтен период дәвамында, әлеге Кагыйдәләрнең 4.12.2 пункты подпунктларында күрсәтелгән таләпләрне үтәргә, шулай ук эшләр башкару вакытында җимерелгән һәм зыян күргән юл капламаларын, яшел үсемлекләрне, газоннарны, тротуарларны, откосларны, кече архитектура формаларын тергезергә кирәк.

4.11.4. Төзелеш материаллары, җиһазлар, автомобиль транспорты һәм күчмә механизмнар, ярдәмче бүлмәләр, эшчеләр һәм хезмәткәрләрнең вакытлыча булуы өчен көнкүреш вагончиклары, транспорт партияләренең төзелеш калдыкларын вакытлыча саклау һәм җыю урыннары төзелешне оештыру проектына ярашлы рәвештә төзелеш площадкәләре чикләрендә урнаштырыла.

4.11.5. Консервацияләнгән төзелеш объектын тоту өчен җаваплылык баланс тотучыга (заказчик-застройщикка) йөкләнә.

4.11.6. Түбәндәгеләр рөхсәт ителми:

1) торак зона янында тынычлыкны бозу белән барган төзелеш, ремонт, йөкләү-бушату һәм башка эшләрне оештыру һәм башкару, мәгәр гражданнарның шәхси һәм җәмәгать иминлеген тәэмин итү белән бәйле коткару, авария-торгызучы һәм башка кисек эшләрдән тыш, 23.00 дән 7.00 гә кадәр;

2) «Камские Поляны» шәһәр тибындагы поселок муниципаль берәмлегенең Башкарма комитетының тиешле рөхсәте (распоряжение) булмастан юлларның һәм тротуарларның проезжий өлешен тарайту яки ябу;

3) чүпне яндыру һәм төзелеш җитештерүе калдыкларын утильләштерү;

4) грунтны, чүпне, сибелмә төзелеш материалларын, җиңел тараны, агач кисемтәләрен юлларны пычратудан тыючы брезент яки башка материал белән капламыйча ташу, шулай ук юлга, тротуарга, юл читенә яки юлга янәшә газон полосасына түгелү мөмкинлеген бетерүче чараларны кулланмыйча төзелеш катнашмаларын һәм эремәләрне (шул исәптән цемент-ком эремәсе, известь, бетон катнашмалары) транспортировкалау.

4.12. Озын һәм кыска вакытлы автомобиль транспортын саклау стоянкаларын тоту.

4.12.1. Озын һәм кыска вакытлы автомобиль транспортын саклау стоянкаларын (алга таба – стоянка) һәм аларга янәшә территорияләрне тоту гамәлдәге төзелеш нормалары һәм кагыйдәләренә, шулай ук әлеге Кагыйдәләргә ярашлы рәвештә стоянканы урнаштыру өчен бирелгән җир участогының хокук иясе (алга таба – владелец) тарафыннан башкарыла.

4.12.2. Владелецлар түбәндәге эшләрне башкарырга мәҗбүр:

1) стоянкалар территориясе периметры буенча механик тәэсирләргә һәм тышкы мохит тәэсирләренә тотрыклы койма урнаштырырга;

2) стоянкалар коймаларының тиешле техник хәлен, аларның чисталыгын, пычрактан, кардан, боздан, информацион-басма продукциясеннән вакытында чистартылуын күзәтеп торырга;

3) стоянкалар территорияләрендә һәм стоянкаларга янәшә территорияләрдә материалларны складлау, комплектланмаган транспортны, төрле конструкцияләрне саклауга рөхсәт бирмәскә;

4) стоянкаларны дежур персонал өчен бүлмәләр белән җиһазландырырга. Персонал дежурлыгы өчен гомуми мәйданы 10,0 кв.м дан артмаган, җиңел конструкцияләрдән ясалган һәм тышкы стеналары нейтраль төс гаммасындагы хәзерге заман отделка материаллары белән эшкәртелгән капиталь булмаган объектларны урнаштыру рөхсәт ителә;

5) стоянкалар территорияләрен действующий нормалар һәм кагыйдәләр таләпләренә ярашлы рәвештә яктылыкның тигез бүленешен тәэмин итүче тышкы яктырту белән җиһазландырырга;

6) стоянкалар территорияләрендә проектта каралмаган башка капиталь һәм вакытлы биналар, корылмалар, сәүдә павильоннары, киосклар, навеслар һ.б. төзүгә рөхсәт бирмәскә;

7) стоянкалар территорияләрендә автомобильләрне юуга һәм ягулык-майлау материаллары агып торган автомобильләрне саклауга рөхсәт бирмәскә;

8) стоянкалар территорияләрен санитар һәм янгынга каршы кагыйдәләрне үтәп тотарга;

9) янәшә территорияләрне (проектта каралган мәйдан чикләрендә) даими рәвештә санитар эшкәртү һәм чистарту үткәрергә, калдыкларны җыю өчен контейнерлар (чүп савытлары) урнаштырырга, каты коммуналь калдыкларны, карны даими рәвештә чыгаруны тәэмин итәргә;

10) стоянкага керү юлларын каты каплама белән җиһазландырырга, автостоянканың урнашу урынын һәм хезмәтләр күрсәтүне билгеләүче махсус билгеләр, шулай ук гамәлдәге дәүләт стандартлары таләпләренә ярашлы разметка белән җиһазландырырга;

11) инвалидларның стоянкалар территориясенә ирекле керүен тәэмин итәргә һәм махсус автомобиль транспорты инвалидлары өчен парковка урыннарының ким дигәндә 10% ын (ләкин бер урыннан да ким булмаган) бүлеп бирергә, анда башка транспорт чараларын саклау тыела. Инвалидлар махсус автомобиль транспорты өчен парковка урыннарыннан Россия Федерациясенең 1995 елның 24 ноябрендәге №181-ФЗ «Россия Федерациясендә инвалидларны социаль яклау турында» Федераль законының 15 нче статьясына ярашлы рәвештә бушлай файдалана.

4.13. Поселок территориясен бәйрәмчә бизәү.

4.13.1. Шәһәр поселогы территориясен бәйрәмчә бизәү дәүләт һәм шәһәр бәйрәмнәре, истәлекле вакыйгалар белән бәйле чаралар уздыру периодында башкарыла.
Дәүләт, региональ һәм муниципаль бәйрәмнәр һәм истәлекле вакыйгалар белән бәйле чаралар исемлеге, аларга шәһәр поселогы территориясендә биналарның төп (төп) фасадлары, шулай ук шундый бизәү сроклары бәйрәмчә һәм тематик бизәү тәэмин ителә, Башкарма комитетының хокукый акты белән раслана. Бәйрәмчә бизәүнең әзерлеге бәйрәм датасы яки чарага 3 көн кала, ә Яңа елга - 10 декабрьгә билгеләнә.

Бәйрәмчә бизәү дәүләт һәм муниципаль флагларны, лозунгларны, гирляндаларны, панноларны элүне, декоратив элементларны һәм композицияләрне, стендларны, трибуналарны, эстрадаларны урнаштыруны, шулай ук бәйрәмчә иллюминацияне оештыруны үз эченә ала. Бәйрәмчә бизәү элементларын җитештерү һәм урнаштыру вакытында юл хәрәкәтен көйләүнең техник чараларын алу, зыян китерү һәм аларның күренешен начарлату рөхсәт ителми.

4.13.2. Биналарны, корылмаларны һәм сооружениеләрне бәйрәмчә бизәү аларның хокук ияләре тарафыннан үз акчалары хисабына, ә гомуми файдалану урыннарын һәм территорияләрен - бюджетта бу максатларга каралган чаралар чикләрендә җирле үзидарә органнары һәм аларга караган учреждениеләр тарафыннан башкарыла. Башкарма комитетының хокукый акты белән шәһәрнең бәйрәмчә һәм тематик бизәү концепциясе расланган очракта, бизәү хокук ияләре тарафыннан әлеге хокукый акта ярашлы рәвештә башкарыла.

4.13.3. Бәйрәмчә бизәү элементларына түбәндәгеләр керә:

1) текстиль яки тукылмаган әйберләр, шул исәптән аларның өслегенә график сурәтләр куелганнар;

2) чара тематикасына ярашлы тышкы бизәүгә һәм несущая конструкциягә ия булган күләмле-декоратив корылмалар;

3) текст, тавыш, график һәм видео информацияне трансляцияләү өчен билгеләнгән мультимедиа һәм проекция җиһазлары;

4) урамнарны, мәйданнарны, биналар һәм корылмалар фасадларын бәйрәмчә яктырту (иллюминация), шул исәптән биналар фасадларын бәйрәмчә яктырту, иллюминацион гирляндалар һәм кронштейннар, биналар яки тышкы шәһәр яктырту опоралары һәм контакт челтәре арасында урнашкан трос конструкцияләрендәге художество-декоратив бизәү, яшел үсемлекләрне яктырту, җәмәгать пассажир транспортын бәйрәмчә һәм тематик бизәү, дәүләт һәм муниципаль флаглар, дәүләт һәм муниципаль символика, декоратив флаглар, флагчыклар, стяглар, рекламация конструкцияләрендәге информацион һәм тематик материаллар, бәйрәмчә бизәүнең башка элементлары, шул исәптән эксперименталь, инновацион элементлар яңа материаллар, җиһазлар һәм технологияләр кулланып.

4.13.4. Бәйрәмчә бизәүдә дефектлары булган элементларны куллану рөхсәт ителми, шул исәптән элементларда, крепежда ржавчина, буяу катламының аерылуы һәм сызыклар; яктырту элементларының өлешчә яки тулысынча яктырмавы; бәйрәмчә бизәү элементлары өслекләрендә күренә торган ярыклар, ватылулар һәм башка зыяннар, несущая һәм крепеж элементларының күренә торган деформациясе.

4.14. Коймаларны һәм койма конструкцияләрен кулану.

4.14.1. Төзекләндерү максатларында шәһәр поселогы территориясендә төрле төр коймаларны куллануны карарга кирәк, алар аерыла: максаты буенча (декоратив, саклау, аларның комбинациясе), биеклеге буенча (түбән - 0,3 - 1,0 м, уртача - 1,1 - 1,7 м, югары - 1,8 - 3,0 м), материалы төре буенча (металл, тимер-бетон), күз өчен үткәрүчәнлек дәрәҗәсе буенча (прозрачный, глухой), стационарлык дәрәҗәсе буенча (даими, вакытлы, күчмә).

4.14.2. Коймаларны проектлау аларның урнашу урынына һәм максатына бәйле рәвештә башкарылырга тиеш.

Җәмәгать, торак максатлы территорияләрдә декоратив металл коймаларны кулланырга кирәк. Глухой һәм тимер-бетон коймаларны проектлау тыела.

4.14.3. Автомобильләрнең газонга керү ихтималлыгы булган урыннарда һәм газон аша троплар тапталуы булган урыннарда газоннарның проездларга, автомобиль транспорты стоянкаларына тоташкан урыннарда биеклеге 0,5 м дан ким булмаган саклау металл коймаларын урнаштыруны карарга кирәк. Коймаларны газон территориясендә тоташу чигеннән якынча 0,2-0,3 м отступ белән урнаштырырга кирәк.

4.14.4. Уртача һәм югары төр коймаларны җир асты сооруженийләре белән кисешкән урыннарда проектлаганда ремонт яки төзелеш эшләрен башкару мөмкинлеген бирүче койма конструкцияләрен карарга кирәк.

4.14.5. Әгәр агачлар интенсив җәяүле хәрәкәт зоналарында яки төзелеш һәм реконструкция эшләре җитештерелә торган зоналарда башка саклау төрләре булмаган очракта үссә, агачның яше, токымы һәм башка характеристикаларына бәйле рәвештә биеклеге 0,9 м һәм аннан югары, диаметры 0,8 м һәм аннан югары саклау приствольный коймаларын карарга кирәк.

4.14.6. Җир участокларының, торак булмаган объектларның, төзелеш объектларының коймалары деформация, авышу, коррозия һәм җимерелү билгеләренә ия булмаска тиеш. Коймаларны чисталыкта җир участокларының, участокларда урнашкан объектларның милекчеләре (владелецлары) тотарга тиеш.

Коймалар (шул исәптән өлешчә), шулай ук койма җиһазлары һәм шлагбаумнар, капиталь төзелеш объектлары булмаган башка объектлар, гамәлдәге норматив таләпләрне бозып урнаштырылган очракта, Башкарма комитет тарафыннан билгеләнгән тәртиптә демонтажланырга тиеш.

4.15. Янгын сүндерү өчен су алу шартларын тудыру.

Объектны саклау территориясендә яки аның янында (200 метр радиуста) табигый яки ясалма су чыганаклары (елгалар, күлләр, бассейннар, градирнялар һ.б.) булган очракта, аларга пожар автомобильләрен урнаштыру һәм елның теләсә кайсы вакытында су алу өчен каты капламалы подъездлар мәйданчыклар (пирслар) белән 12 х 12 метрдан ким булмаган зурлыкта төзелергә тиеш.

4.16. Җирләү урыннарын тоту:

Санитар һәм экологик таләпләргә ярашлы рәвештә бирелгән җирләү урыннарын тоту федераль законнамә таләпләренә һәм муниципаль хокукый акт белән билгеләнгән җирләү урыннарын тоту кагыйдәләренә ярашлы рәвештә башкарыла.

4.16.1. Җирләү урыннарының санитар тотуын әлеге төр эшләрне башкару өчен муниципаль контракт төзелгән махсуслашкан оешма башкара.

4.16.2. Җирләү урыннарын тотуга таләпләр:

1) зиратлардагы җәмәгать туалетлары чиста һәм эшләү хәлендә булырга тиеш. Җәмәгать туалетлары территориясендәге чүп савытлары чистартылган булырга тиеш;

2) зират территориясендәге калдыклар өчен контейнерлар җыелу дәрәҗәсенә карап, ләкин 3 көнгә бер тапкыр да ким булмаган ешлык белән чистартылырга, ә калдыклар чыгарылырга тиеш;

3) авария хәлендәге һәм авып төшкән агач үсемлекләре булуы рөхсәт ителми. Авария хәлендәге агач үсемлекләр табылганнан соң бер тәүлек эчендә киселергә тиеш.

4.16.3. Җирләү урыннарын кышкы периодта тоту үзенчәлекләре:

1) зиратларның үзәк юллары, подъезд юллары, тротуарлар кардан чистартылган булырга тиеш. Боз катламнары булмаган тигез кар накатлары булуы рөхсәт ителә;

2) үзәк юллар, подъезд юллары, тротуарлар противогололёдный материаллар белән эшкәртелергә тиеш. Юлларның проезжий өлешен һәм тротуарларны эшкәртү әлеге Кагыйдәләрнең 5.1.8. һәм 5.2.10. пунктларына ярашлы рәвештә башкарыла;

3) беренче чиратта үзәк һәм подъезд юлларыннан карны чыгару, бозны чабу һәм кар-боз образованиеләрен бетерүне башкарырга;

4) җирләү урыннарының җәяүле зоналарында противогололедный материалларны куллану, юллардан чистартылган тозлы карны һәм бозны каберләргә, газоннарга, куакларга складлау рөхсәт ителми.

4.16.4. Җирләү урыннарын җәйге периодта тоту үзенчәлекләре:

1) үзәк юллар, подъезд юллары, тротуарлар, каберләр арасындагы юллар һәм җирләү урыннарындагы башка гомуми файдалану территорияләре төрле пычраклардан чистартылган булырга тиеш;

2) яшел үсемлекләрне санитар кисү, сорлы агач-куак үсемлекләренең порослен бетерү чаралары ел саен башкарылырга тиеш.

4.16.5. Җирләү урынына, надмогильный сооружениегә (крестлар, һәйкәлләр, плитәләр, склеплар һ.б.) карау, чәчәкләр һәм декоратив куаклар утырту, башка карау эшләре мәрхүмнең ире(хатыны), туганнары, законлы вәкиле яки башка зат тарафыннан санитар таләпләрне мәҗбүри үтәп башкарыла.

4.17. Гражданнар тарафыннан бакчачылык яки огородчылык алып бару территориясен тоту.

4.17.1. Гражданнар тарафыннан бакчачылык яки огородчылык алып бару территориясендә, шул исәптән янәшә территорияләрдә, калдыклар свалкаларын оештыру тыела. Калдыкларны җыю Россия Федерациясенең санитар-эпидемиологик хәл турындагы законнамәсе һәм башка законнамә таләпләренә ярашлы калдыклар җыю урыннарында (площадкаларында) гына рөхсәт ителә.

4.17.2. Бакчачылык некоммерческий товариществолары һәм огородчылык некоммерческий товариществолары каты коммуналь калдыклар җыю урынын (площадкасын) төзүне Башкарма комитет белән билгеләнгән тәртиптә килештерергә тиеш.

4.17.3. Каты коммуналь калдыклар җыю урыннары (площадкалары) схемасы белән билгеләнгән каты коммуналь калдыклар җыю урыннары (площадкалары) чикләреннән тыш контейнерларны (бункер-җыючыларны) урнаштыру рөхсәт ителми.

4.17.4. Ботакларны, яфракларны, үләнне һәм агач кисемтәләрен ТКО өчен контейнерларга (бункер-җыючыларга) ыргыту, аларны ТКО өчен контейнер площадкаларында яки башка гомуми

файдалану территорияләрендә калдыру рөхсәт ителми. Күрсәтелгән калдыклар аерым утильләштерелә, шул исәптән компостлау юлы белән, бакчачылык (огородчылык) алып бару өчен бирелгән участокларда мульчага ваклау яки җитештерү һәм куллану калдыкларын җирләү өчен полигоннарга чыгару юлы белән.

4.18. Автомобиль юлларының юл буе зонасында урнашкан сервис объектларын тоту.

4.18.1. Автомобиль юлларының юл буе зонасында яки аларга якын урнашкан сервис объектлары (кибетләр, кафелар, кунакханәләр, автомобиль юу урыннары, ЯЗС, СТО, ял мәйданчыклары һ.б.) өчен бүленгән территорияләрне тоту һәм чистарту әлеге объектларның хуҗасы (милекчесе) тарафыннан башкарыла.

4.18.2. Юл буе сервис объектлары территорияләрен төзекләндерү элементларының мәҗбүри исемлегенә түбәндәгеләр керергә тиеш:

– уңайлы хәрәкәт итү өчен каты өслек;
– территорияне яктырту, архитектура-декоратив яктырту;
– урнаштыру һәм тоту таләпләренә туры килгән туалет кабиналары;
– чүп савытлары һәм кечкенә контейнерлар;
– яшелләндерү (газоннар, чәчәк түтәлләре) һәм яшелләндерү участокларын саклау элементлары (коймалар).

4.18.3. Сервис объектларын һәм аларга якын территорияләрне урнаштыру һәм тотуга таләпләр түбәндәгеләрне үз эченә ала:

– сервис объектларына керү-чыгу юллары, подъездлар күчеш-тизлек полосалары белән җиһазландырылырга тиеш;
– күчеш-тизлек полосалары һәм сервис объектлары территорияләре тышкы яктырту белән җиһазландырылырга тиеш;
– хәрәкәткә хезмәт күрсәтү корылмасы мәйданчыгына төшү юллары шулай итеп җиһазландырылырга тиеш ки, юлдан су агызу системасы белән бәйләнгән буй су агызу тәэмин ителсен (төшү юллары астында су үткәрү торбалары салынырга тиеш);
– хәрәкәткә хезмәт күрсәтү корылмасы мәйданчыгының һәм аңа төшү юлларының буй авышлыгы юлга каршы якка юнәлдерелгән булырга тиеш. Борылу радиуслары чикләрендә ул 20% тәшкил итәргә тиеш;
– мәйданчык һәм аңа төшү юллары автомобиль юлы белән бертигез ныклыктагы каты камилләштерелгән өслеккә ия булырга тиеш;
– ГОСТ Р 52289-2019 «Юл хәрәкәтен оештыруның техник чаралары. Юл билгеләрен, разметканы, светофорларны, юл коймаларын һәм юнәлтүче җайланмаларны куллану кагыйдәләре» стандарты таләпләренә туры килгән юл хәрәкәтен оештыру техник чаралары булу;
– эксплуатацияләү һәм тоту процессында сервис объекты территориясендәге кимчелекләрне бетерү ГОСТ Р 59292-2021 «Гомуми кулланылыштагы автомобиль юллары. Җәйге тоту дәрәҗәсенә таләпләр. Бәяләү критерийлары һәм контроль методлары» һәм ГОСТ Р 59434-2021 «Гомуми кулланылыштагы автомобиль юллары. Кышкы тоту дәрәҗәсенә таләпләр. Бәяләү критерийлары һәм контроль методлары» стандартлары таләпләренә туры килгән рәвештә башкарылырга тиеш;
– хәрәкәткә хезмәт күрсәтү корылмасы территориясе функциональ билгеләнеше буенча, шул исәптән, санитар-гигиена зонасына ия булырга тиеш;
– тышкы реклама һәм мәгълүмат чаралары техник яктан төзек, эстетик яктан тәрбияле булырга һәм бирелгән техник шартларга туры килгән рәвештә эксплуатацияләнергә тиеш;
– юл буе сервис объектларының транспорт чаралары тукталкысында инвалидлар идарә иткән транспорт чаралары өчен бушлай парковка урыннары бүленеп бирелергә тиеш, бу «Россия Федерациясендә инвалидларны социаль яклау турында» 24.11.1995 № 181-ФЗ Федераль законына нигезләнә.

5. Шәһәр тибындагы поселок территориясен чистарту тәртибе, шул исәптән төзекләндерү эшләренең исемлеге һәм аларны башкару ешлыгы

5.1. Шәһәр тибындагы поселок территориясен чистарту һәм тотуның гомуми таләпләре.**

5.1.1.** Шәһәр тибындагы поселок территориясен чистарту һәм тоту түбәндәгечә башкарыла:

1) җәйге чорда – 15 апрельдән 31 октябрьгә кадәр;

2) кышкы чорда – 1 ноябрьдән 14 апрельгә кадәр.

Күрсәтелгән сроклар "Кама Поляналары" шәһәр тибындагы поселогы муниципаль берәмлегенең Башкарма комитеты тарафыннан һава торышы шартларына карап төзәтелергә мөмкин.

5.1.2. Поселок территориясен чистарту түбәндәге юллар белән башкарыла:

1) поселок территориясен тоту һәм чистарту буенча системалы эшләр үткәрү;

2) "Кама Поляналары" шәһәр тибындагы поселогы муниципаль берәмлегенең Башкарма комитетының хокукый актларына туры китереп, бер тапкырлык массакүләм чаралар (субботниклар) үткәрү.

5.1.3. Поселок территориясен җәйге чорда чистарту территориянең пычрануын һәм тузанлануын киметү максатында юыу, сиптерү, себерү һәм башка эшләр үткәрү юлы белән башкарыла һәм түбәндәгеләрне үз эченә ала:

1) ясалма капламлы территорияләрне себерү (коры һавада - сиптерү), ливнев канализациясе белән җиһазландырылган урам-юл челтәре объектларының юл капламнарын, мәйданнарны, тротуарларны һәм башка ясалма капламлы территорияләрне тузаннан һәм пычрактан юу (механик һәм кул ысулы белән 23.00 сәгатьтән 7.00 сәгатькә кадәр башкарыла). Юл капламнарын, мәйданнарны, тротуарларны һәм башка ясалма капламлы территорияләрне юу капламның тулы киңлеге буенча башкарыла;

2) ливнев канализация решеткаларын чистарту;

3) бөтен территориядән чүп-чар җыю;

4) ел саен, 1 июньгә кадәр, кече архитектура формаларын, бакча һәм урам мебельләрен, чүп савытларын, спорт һәм балалар мәйданчыкларын, коймаларны, бордюрларны буяу;

5) үләнне периодик рәвештә чабу (үлән биеклеге 15 см нан артык булганда) һәм чабылган үләнне тәүлек эчендә җыеп алу;

6) яфрак коелу чорында – коелган яфракларны көненә бер тапкыр җыеп чыгару;

7) сәүдә объектлары, оешмалар һәм предприятиеләр янындагы машина парковкасы урыннарын кертеп, территорияләрне чистарту, ул 8.00 сәгатькә кадәр тәмамланырга тиеш;

8) юудан соң бордюр янындагы лотокларны чүп-чардан чистарту.

5.1.4. Җыелган чүп-чар, семент, яфраклар, чабылган үлән, ботаклар билгеләнгән таләпләргә туры китереп чыгарылырга тиеш.

5.1.5. Яфрак коелу чорында территорияләрне чистарту өчен җаваплы оешмалар урамнар һәм юллар буенча газоннардан коелган яфракларны җыеп алу һәм чыгару эшләрен башкара.

Яфракларны агач һәм куакларның тамыр өлешенә җыю тыела, мәгәр җылыны яратучы үсемлекләрне җылыту очраклары моңа керми.

5.1.6. Кышкы чорда гомуми кулланыштагы территорияләрне чистарту түбәндәгеләрне үз эченә ала:

1) юл капламнарын һәм тротуарларны кардан чистарту;

2) шымаклану яки бозлавык барлыкка килгәндә – җәяүлеләр зоналарын, баскычларны ком белән сиптерү, юл капламнарын бозга каршы материаллар белән эшкәртү;

3) язгы чорда – карны йомшарту һәм эрегән суларны агызуны оештыру.

5.1.7. Шәһәр тибындагы поселок территориясендә башкарыла торган чистарту эшләренең технологиясе һәм режимнары һава торышы шартларына карамастан транспорт чараларының һәм җәяүлеләрнең иркле хәрәкәтен тәэмин итәргә тиеш.

5.1.8. Җәяүле тротуарларын, өслектәге переходларны, баскычларны кышкы чорда чистартуның үзенчәлекләре:

1) җәяүле тротуарлары, өслектәге переходлар, баскычлар күрсәтелгән корылмаларның җәяүле өлеше буенча тулы киңлектә яңа яуган кардан чистартылырга тиеш. Тигез тыгызланган кар

катламы булуы рөхсәт ителә, бу очракта катламның калынлыгы билгеләнгән нормалардан артмаска тиеш. Чистарту вакыты кар яву тәмамланганнан соң тугыз сәгатьтән артмаска тиеш;

2) интенсив кар яву чорында (тәүлегенә 10-15 см яңа кар) җәяүле тротуарлары, баскычлар бозга каршы материаллар белән эшкәртелергә һәм чистартылырга тиеш;

3) бозлавык барлыкка килгәндә, башта баскычлар, аннары тротуарлар бозга каршы материаллар белән эшкәртелә.

Бозга каршы материаллар белән эшкәртү вакыты шымаклану ачыкланганнан соң дүрт сәгатьтән артмаска тиеш;

4) чүп-чар һәм химик реагентлар белән пычранмаган йомшак карны, үсемлекләрне саклау һәм эрегән суларның агып китүен тәэмин итү шартында, газонга яки махсус билгеләнгән урыннарга складлау рөхсәт ителә.

5.1.9. "Кама Поляналары" шәһәр тибындагы поселогы территориясендә түбәндәгеләр тыела:

1) урамнарда, мәйданнарда, яшел зоналарда, скверларда, паркларда, газоннарда, пляжларда һәм башка гомуми кулланыштагы территорияләрдә чүп ташлау;

2) гамәлдәге законнарга туры китереп бүленгән җирләрдән тыш гомуми кулланыштагы территорияләрдә мемориаль кабер өсте корылмаларын (хәтер корылмалары, коймалар) урнаштыру;

3) озеленение территорияләрендә (шул исәптән газоннар, чәчәк клумбалары һәм үләнле үсемлекләр белән капланган башка территорияләр), балалар һәм спорт мәйданчыкларында, хайваннар йөретү өчен мәйданчыкларда, йорт яны территориясендә урнашкан хуҗалык мәйданчыкларында транспорт чараларын урнаштыру, шулай ук механик чистартуга һәм ТКЧ чыгаруга комачаулык тудыручы транспорт чараларын ремонтлау, комплектсыз транспорт чараларын саклау;

4) максатчан булмаган урыннарда, шул исәптән муниципаль маршрутлы җәмәгать транспортының соңгы пунктларында транспорт чараларын юу, салонны чистарту;

5) биналар һәм корылмаларның элементларын, һәйкәлләрне, истәлек такталарын, агачларны, куакларны, кече архитектура формаларын һәм гомуми кулланыштагы территорияләрдәге башка төзекләндерү элементларын вату һәм зыян китерү, шулай ук аларны самовольно үзгәртү, яңадан төзү һәм күчерү;

6) стеналарга, баганаларга, коймаларга (коймаларга), яшел үсемлекләргә (агачларга, куакларга), су агызу трубаларына, асфальт һәм плитка капламнарына һәм башка максатчан булмаган объектларга язулар, рәсемнәр ясау, информация-басма продукциясен ябыштыру һәм асу, граффити ясау;

7) бирелгән җир участокларының чикләреннән һәм/яки коймаларыннан тыш хәрәкәтчән милекне складлау һәм саклау;

8) тротуарларда, газоннарда, юлларда тараны, сәнәгать товарларын һәм сәүдә итүнең башка предметларын урнаштыру һәм складлау;

9) автотранспорт тәгәрмәчләре белән грунтны һәм пычракны гомуми кулланыштагы юлга һәм тротуарларга чыгару.

5.1.10. "Кама Поляналары" муниципаль берәмлеге территориясендә билгеләнгән урыннардан тыш калдыкларны (чүп-чар, кар, грунт һ.б.) түккән очракта, мондый бозуларга юл куйган затлар ачыкланган бозуларны бетерү чараларын 10 көннән артмаган срокта кабул итәргә тиеш.

5.1.11. Калдыкларны санкцияләнмәгән урыннарга урнаштырган затлар әлеге территорияне чистартуны һәм чистартуны үз хисабына үткәрергә, ә кирәк булганда – җир участогын рекультивацияләргә тиеш.

Әгәр 20 тәүлек эчендә калдыкларны санкцияләнмәгән урынга урнаштырган зат ачыкланмаса, калдыкларны бетерү һәм санкцияләнмәгән свалкалар территориясен рекультивацияләү эше әлеге территорияне чистарту өчен җаваплы оешмалар (яки калдыкларны чыгару хезмәтләрен күрсәтүче махсуслаштырылган оешма, әгәр бу хезмәт төрен күрсәтү договор белән каралган булса) тарафыннан башкарыла.

5.1.12. Тәртибендә бирелмәгән һәм муниципаль милектә булган җир участокларында (территорияләрдә) стихияле рәвештә барлыкка килгән свалкаларны бетерү вәкаләтле орган тарафыннан тәэмин ителә.

5.2. Урындагы әһәмияттәге гомуми кулланыштагы автомобиль юлларын чистарту.

5.2.1. Урындагы әһәмияттәге гомуми кулланыштагы автомобиль юлларын чистарту (алга таба – юллар) проезжый өлешне, тротуарларны, парковкаларны (парковка карманнарын), ясалма юл корылмаларын пычрак, чүп-чар, кар һәм боздан даими чистарту чаралары комплексын үз эченә ала.

5.2.2. Юлларны язгы-җәйге чорда чистарту юу, сиптерү, тузанлануны бетерү, себерү һ.б. керә.

Юлларны көзге-кышкы чорда чистарту чүп-чарны, карны һәм бозны, пычракны чистарту һәм чыгару, юлларны ком-тоз катнашмасы белән сибү, тротуарларны коры ком белән сибүне күздә тота.

5.2.3. Проезжий өлешнең, күчәр һәм резерв полосаларның, юл лоток зоналарының, юлларның себерелүе (алдан дымландыру белән) көндезге вакытта 8.00 дән 21.00 гә кадәр, ә интенсив хәрәкәтле магистральләр һәм урамнарның – төнге вакытта 23.00 дән 7.00 гә кадәр башкарыла.

5.2.4. Проезжий өлешне тулы киңлектә юу, мәйданнарның ясалма капламаларын, магистральләрне, урамнарны һәм юлларны, ясалма юл корылмаларын юу төнге вакытта 23.00 дән 7.00 гә кадәр, көндезге вакытта 7.00 дән 23.00 гә кадәр башкарыла.

Проезжий өлешне юганда су агымы белән чүп-чарны һәм чүпне тротуарларга, газоннарга, якын урнашкан бина фасадларына, сату объектларына һ.б. ырчыту рөхсәт ителми.

Кояшлы көннәрдә (һава температурасы 25°С тан югары булганда) проезжий өлешне сиптерү 12.00 дән 16.00 гә кадәр ике сәгать аралыгы белән башкарыла.

5.2.5. Юллар буенча урнаштырылган чүп савытларын чистарту көненә бер тапкырдан да ким булмаска тиеш.

5.2.6. Аерым элементлар буенча юлларның җәйге чистартуына таләпләр:

1) проезжий өлеш төрле пычранулардан тулысынча чистартылган һәм тулы киңлектә юылган булырга тиеш. Күчәр, резерв полосалар, көйләү сызыклары белән билгеләнгән, даими рәвештә комнан һәм вак чүптән чистартылырга тиеш;

2) ике метрлы лоток зоналарында туфрак-ком нанослары һәм пычранулар булмаска тиеш. Махсус машиналар эш цикллары арасында барлыкка килергә мөмкин булган ком кисәкчекләре һәм төрле вак чүп белән кечкенә пычранулар рөхсәт ителә;

3) тротуарлар туфрак-ком наносларыннан, төрле чүптән тулысынча чистартылган һәм юылган булырга тиеш.

Чистарту цикллары арасында барлыкка килергә мөмкин булган ком һәм вак чүп белән кечкенә аерым пычранулар рөхсәт ителә;

4) юл читләре зур үлчәмле калдыклардан һәм башка чүптән чистартылган булырга тиеш;

5) бүлү полосалары тулы өслектә комнан, пычрактан һәм вак чүптән даими чистартылырга тиеш. Тавыштан саклау стеналары, металл коймалар, юл билгеләре һәм күрсәткечләр елына ике тапкырдан да ким булмаска юылган булырга тиеш.

Газоннар рәвешендә башкарылган бүлү полосалары чүптән чистартылган булырга тиеш, үлән капламының биеклеге 10–15 см нан артмаска тиеш;

5.2.7. Юлларны кышкы чистарту таләпләре:

1) Кыш чорында юлларны чистарту түбәндәгеләрне үз эченә ала:

- юлның йөртү өлешен кардан һәм боздан чистарту, себереп чистарту, карны валларга этеп җыю һәм карны чыгарып ташу;
- явым-төшем башланганнан һәм бозлавык барлыкка килгәндә, юлның йөртү өлешен, тротуарларны бозга каршы материаллар белән эшкәртү;
- сәүдә объектларының һәм башка аерым торган корылмаларның түбәләрен кардан һәм боздан чистарту.

2) Юлның йөртү өлешеннән, тротуарлардан, парковкалардан (парковка кесәләреннән) карны чистарту даими рәвештә кар капламы урнашканнан соң башкарылырга тиеш. Юлның йөртү өлешеннән, тротуарлардан, парковкалардан (парковка кесәләреннән), җәмәгать транспорты тукталышларыннан карны механикалаштырылган ысул белән (чистарту техникасы комплекслары белән) чистартуга комачаулык тудыручы киртәләр булган очракта, карны чистарту һәм ачу өчен билгеләнгән кул кораллары ярдәмендә кар чистарту эшләре кул көче белән башкарыла;

Кисешү урыннарыннан, җәяүлеләр күчешеннән карны тәүлек эчендә чыгарып ташларга кирәк;

3) Юлның йөртү өлешен механикалаштырылган ысул белән (чистарту техникасы комплекслары белән) чистартканда һәм кар валлары барлыкка килгәндә, валларны җәяүлеләр күчеше урыннарында, парковкалар (парковка кесәләре) алдында, керү юлларында таратырга кирәк;

4) Юлның йөртү өлешеннән һәм аңа якын тротуарлардан чистартылган кар киң урамнарда, мәйданнарда һәм проспектларда бүлү полосасына, читләре булган юлларда – читкә, калган урамнарда – юлның чит өлешенә (юлның йөртү өлешенең киңлегенә карап – урамның бер ягыннан яки ике ягыннан) этеп җыела һәм валларга формалаштырыла.

Кисешү урыннарында, җәяүлеләр күчеше урыннарында, яңгыр суы кабул итү колодцылары урнашкан урыннарда кар валлары чистартыла: кисешү урынында – кисешү урыны киңлегенә, җәяүлеләр күчеше урыннарында – күчеш киңлегенә, ләкин 5 м-дан ким булмаганча, яңгыр суы кабул итү колодцылары урнашкан урыннарда – 1,5 м-дан ким булмаганча. Кар валының киңлеге 2 м-дан артык булырга тиеш түгел;

5) Карны чыгарып ташу башта күперләрдән һәм юл үткәргечләрдән, мәгариф учреждениеләренә таба юллардан, тар урамнардан һәм җәяүлеләр һәм транспорт чаралары җыелырга мөмкин булган башка урыннардан башкарыла;

6) Явым-төшем вакытында юлның йөртү өлешеннән кар махсус билгеләнгән урыннарга, тәртип буенча килештерелгәнчә, явым-төшем тәмамланганнан соң алты сәгатьтән дә соңга калмый чыгарылырга тиеш.

Махсус билгеләнгән урыннар керү юллары, яктырту, көнкүреш бүлмәләре һәм коймалар белән җиһазландырыла;

7) Юлларны чистартканда тышкы яктырту опораларының, опора яны щитларының, идарә итү шкафларының һәм башка корылмаларның, агачларның, куакларның саклануын, шулай ук юл йөртү өлеше буенча карны механикалаштырылган ысул белән чистартканда яшел үсемлекләрнең саклануын тәэмин итәргә кирәк.

5.2.8. Рөхсәт ителми:

1) Эчке квартал юлларыннан, ихата территорияләреннән, предприятие, оешма, төзелеш мәйданчыклары, сәүдә объектлары территорияләреннән чистартылган карны, бозны юлның йөртү өлешенә һәм керү юлларына 8.00 сәгатьтән соң, шулай ук юлның йөртү өлешен чистартуны башкаручы зат белән договор булмаганда чыгару яки күчерү;

2) Тротуарларда, паркларда, скверларда, ихаталарда һәм башка җәяүлеләр зоналарында һәм яшел үсемлекләр булган территорияләрдә бозга каршы реагент сыйфатында техник тоз һәм сыек хлористый кальций куллану;

3) Песок-тоз катнашмалары белән пычранган карны, шулай ук ватылган бозны газоннарга, чәчәк клумбаларына, куакларга һәм башка яшел үсемлекләргә роторлы ысул белән ыргыту һәм күчерү;

4) Махсус билгеләнгән урыннарга җитештерү һәм кулланыш калдыклары белән пычранган карны кабул итү;

5) Карны тәртип буенча килештерелмәгән урыннарга чыгарып ташу һәм складлау;

6) Кар валларын формалаштыру:

– бер дәрәҗәдәге юллар һәм урамнар кисешкән урыннарда күренүчелек өчпочмагы зонасында;
– транспорт киртәләре яки күтәрелгән бордюр белән җиһазландырылган юл участокларында;
– тротуарларда;

– территорияләргә (ихаталар, эчке квартал юллары, региональ әһәмияттәге юллар һәм территорияләр) керү һәм чыгу урыннарында;
– велосипед юлларында.

5.3. Ял итү һәм кешеләрнең күпләп җыелу урыннарын чистарту, санитария ягыннан тоту һәм төзекләндерү.

5.3.1. Ял итү һәм кешеләрнең күпләп җыелу урыннарына түбәндәгеләр керә:

1) мәйданнар, парклар, скверлар, бульварлар, яр буе аллеялары, шәһәр урманнарында оештырылган ял итү урыннары, пляжлар;

2) актив ял итү һәм тамаша чаралары үткәрелә торган урыннар – стадионнар, уен комплекслары, ачык сәхнә мәйданчыклары һ.б.;

3) сату объектлары территорияләре – ваклап сату базарлары, сату комплекслары, стационар булмаган ваклап сату челтәре объектлары комплекслары, җәмәгать туклануы, социаль-мәдәни максатлы объектлар – театрлар, кинотеатрлар һ.б.

5.3.2. Мәйданнарны, паркларны, скверларны, бульварларны, яр буе аллеяларын һәм башка гомуми кулланылыштагы территорияләрне чистарту:

1) мәйданнарны, паркларны, скверларны, бульварларны, яр буе аллеяларын чистарту 23.00 сәгатьтән 8.00 сәгатькә кадәр башкарылырга тиеш. Көн дәвамында патруль чистарту һәм тулган чүплекләрне һәм чүп җыю контейнерларын бушату эшләре башкарыла;

2) кыш чорында паркларда, бакчаларда, скверларда, бульварларда, яр буе аллеяларында һәм башка ял итү зоналарында юлларны чистартканда, химик реагентлар булмаган карны, алдан билгеләнгән урыннарга, үсемлекләрне саклап калу һәм эрегән суларның агып чыгуын тәэмин итү шарты белән, вакытлыча складлау рөхсәт ителә.

5.3.3. Пляжларны чистарту һәм санитария ягыннан тоту:

1) пляжны төп чистарту аны япканнан соң башкарыла һәм ярны, киенү бүлмәләрен, яшел зонаны чистартуны, туалетларны чистартуны һәм дезинфекцияләүне үз эченә ала.

Көн дәвамында патруль чистарту һәм тулган чүплекләрне һәм чүп җыю контейнерларын бушату башкарыла.

Каты көнкүреш калдыкларын чыгару атнага өч тапкыр (сишәмбе, пәнҗешәмбе, шимбә) башкарыла.

2) пляж территориясе чүплекләр белән җиһазландырыла. Чүплекләр арасындагы ераклык 40 метрдан артык булырга тиеш түгел;

3) пляжлар җәмәгать туалетлары белән җиһазландырыла. Җәмәгать туалетыннан коену урынына кадәр ераклык ким дигәндә 50 м һәм күп дигәндә 200 м булырга тиеш;

4) пляж комының өске катламын йомшарту, чүпне, башка калдыкларны бетерү һәм аннан соң комны тигезләү көн саен башкарылырга тиеш;

5) каты көнкүреш калдыкларын чыгару һәм урнаштыру хезмәтләрен күрсәтү буенча договор төзмичә пляжны ачу рөхсәт ителми.

5.3.4. Ваклап сату базарларын чистарту һәм санитария ягыннан тоту:

1) ваклап сату базарларының (алга таба – базар) территорияләре төзекләндерелгән, туалетлар, хуҗалык һәм контейнер мәйданчыклары, контейнерлар һәм чүплекләр белән җиһазландырылган, каты капламаларга һәм яңгыр һәм эрегән сулар агып чыгу өчен авышлыкларга ия булырга, шулай ук суүткәргеч һәм канализациягә ия булырга тиеш;

2) базар территориясен һәм янәшәдәге территорияне төп чистарту аны япканнан соң башкарыла. Көн дәвамында патруль чистарту һәм каты көнкүреш калдыклары белән тулган чүп җыю контейнерларын бушату башкарыла;

3) җәй чорында базар территориясендә атна саен дымлы чистарту мәҗбүри рәвештә башкарыла;

4) базар территориясе чүплекләр белән җиһазландырыла, исәптән: мәйданның һәр 40 кв.м өчен бер чүплек, ә прилавок сызыгы буйлап алар арасындагы ераклык 10 м дан артык булырга тиеш түгел;

5.3.5. Сату, халыкка көнкүреш хезмәте күрсәтү, җәмәгать туклануы, заказларны тапшыру пунктлары, ихата клублары объектларын чистарту һәм санитария ягыннан тоту:

1) сату, халыкка көнкүреш хезмәте күрсәтү, җәмәгать туклануы, заказларны тапшыру пунктлары, ихата клублары объектларының керү төркемен һәм янәшәдәге территорияләрне тулысынча чистарту көненә ким дигәндә ике тапкыр (иртән һәм кичен) башкарыла. Чүплекләрне һәм чүп җыю контейнерларын чистарту һәм бушату көндез башкарыла. Чүплектән 1 метр радиусындагы территория чиста булырга тиеш;

2) сату, халыкка көнкүреш хезмәте күрсәтү, җәмәгать туклануы, заказларны тапшыру пунктлары, ихата клублары объектлары керүенә ким дигәндә бер чүплек урнаштырыла;

3) вакытлыча урам сатуы урыннарында янәшәдәге территорияләрне 10 м радиусында чистарту башкарыла, газоннарда һәм тротуарларда савыт-саба һәм товарларны складлауга юл куймыйча;

4) калдыкларны чыгару тәэмин ителә;

5) кыш чорында сату, халыкка көнкүреш хезмәте күрсәтү, җәмәгать туклануы, заказларны тапшыру пунктлары, ихата клублары объектларының керү төркеме шыудырмаучы накладклар белән җиһазландырылырга, кардан һәм боздан чистартылырга тиеш.

5.3.6. Башка сату мәйданчыкларының, стационар булмаган ваклап сату челтәре объектлары комплексларының, социаль-мәдәни максатлы объектларның территорияләрен чистарту аларны япканнан соң, җылы вакытта мәҗбүри рәвештә алдан су сибеп башкарыла. Гамәлдәге чистарту көн дәвамында башкарыла. Каты көнкүреш калдыкларын көн саен чыгару тәэмин ителә.

5.3.7. Ял итү һәм кешеләрнең күпләп җыелу урыннарын төзекләндерү:

1) ял итү һәм кешеләрнең күпләп җыелу урыннары территориясендә төзекләндерү элементларының мәҗбүри исемлегенә керә: каты каплама төрләре (плитка белән түшәлгән яки асфальт), өслекләрне тоташтыру элементлары, яшелләндерү, эскәмияләр, чүплекләр һәм чүп өчен кечкенә контейнерлар, урам техник җиһазлары, яктырту җиһазлары, архитектур-декоратив яктырту җиһазлары, шәһәр мәгълүматы носительләре, яшелләндерү участокларын саклау элементлары (металл коймалар, махсус каплама төрләре һ.б.);

2) пляжлардан тыш, барлык ял итү һәм кешеләрнең күпләп җыелу урыннары территорияләрендә каты каплама яки чәчелгән үләннәре яки яшел утыртмалары булган үсемлек грунты булырга тиеш;

3) пычрану дәрәҗәсенә карап, ял итү яки кешеләрнең күпләп җыелу урыннары территориясендә фонтаннарны, буаларны, елга ярларын чистарту башкарылырга тиеш;

4) массакүләм чаралар үткәргәндә, аларны оештыручылар чара үткәрелә торган урынны, аның янәшәсендәге территорияләрне чистартуны һәм бозылган төзекләндерүне торгызуны тәэмин итергә мәҗбүр. Чара үткәрелә торган урынны, аның янәшәсендәге территорияләрне чистарту һәм бозылган төзекләндерүне торгызу тәртибе чара үткәрүгә рөхсәт алу стадиясендә билгеләнә.

5.3.8. Ял итү һәм кешеләрнең күпләп җыелу урыннары территорияләрендә рөхсәт ителми:

1) савыт-саба һәм сату җиһазларын моның өчен билгеләнмәгән урыннарда саклау, складлау;

2) территорияне җитештерү һәм куллану калдыклары белән пычрату;

3) автомобиль транспортын юу һәм ремонтлау, эшкәртелгән ягулык-майлау материалларын түгү;

4) автомобиль стоянкаларын, гаражларны, аттракционнарны урнаштыру, реклам конструкцияләрен билгеләнгән тәртипне бозып урнаштыру;

5) газоннарны, табигый һәм ясалма яшелләндерү объектларын зыян китерү;

6) кече архитектура формаларын зыян китерү һәм аларны урнаштырылган урыннарыннан күчерү;

7) стационар булмаган объектларны үзбашчача урнаштыру;

8) тротуарларның асфальт-бетон капламасын, янәшәдәге яшел зоналарның һәм территорияләрнең башка төзекләндерү элементларының бөтенлеген бозу;

9) каты көнкүреш калдыкларын халыктан каты көнкүреш калдыкларын җыю өчен билгеләнгән контейнерларга (бункерларга), идарә итүче оешмалар белән калдыкларны урнаштыру буенча договор булмаган очракта, складлау.

5.4. Күп фатирлы йортның ихата территориясен чистарту, тоту һәм төзекләндерү.

5.4.1. Ихата территориясен чистарту:

1) чистарту түбәндәге тәртиптә башкарылырга тиеш: тротуарларны, җәяүлеләр юлларын чистарту (бозлавык һәм шыуышкан очракта – ком сиптерү), аннан соң – ихата территорияләрен чистарту;

2) чистарту, кар төшкән вакытта башкарыла торган кар чистартудан тыш, 8.00 сәгатькә кадәр башкарыла.

Механизацияләнгән чистартуны көндез машина тизлеге 4 км/сәг кадәр булганда башкарырга рөхсәт ителә.

5.4.2. Җәйге чистарту:

1) ихата территорияләренең җәйге чистартуы: себерү, юу яки кулдан яки махсус машиналар ярдәмендә су сиптерү – нигездә иртәнге, иртәнге сәгатьләрдә һәм соңгы, кичке сәгатьләрдә башкарылырга тиеш;

2) тротуарларны юуны фәкать ачык тротуарларда, турыдан-туры лоток полосасы белән чикләшкән, һәм биналардан урамның йөрү өлешенә таба юнәлештә башкарырга кирәк;

3) кызу вакытта тротуарларны су сиптерү кирәклеккә карап, ләкин көненә ким дигәндә ике тапкыр башкарылырга тиеш.

5.4.3. Кышкы чистарту:

1) биналар түбәләрендә җыела торган кар вакытында җиргә төшерелергә һәм лоток полосасына күчерелергә, ә киң тротуарларда валлар рәвешендә формалаштырылырга тиеш;

2) чистартыла торган кар тротуарлардан йөрү өлешенә лоток полосасына, ә ихаталарда – складлау урыннарына этәрелергә тиеш;

3) квартал эчендәге юллардан этәрелгән карны, гадәттә, роторлы кар чистарткычлар ярдәмендә, бордюр ташына параллель урнашкан өемнәр һәм валлар рәвешендә салырга яки юл буйлап складларга кирәк;

4) урамның йөрү өлешеннән газоннар белән аерылган, киңлеге 6 м дан артык тротуарларда, аннан соң бетерү өчен, карны тротуар уртасына этәрергә рөхсәт ителә;

5) карны валларга һәм өемнәргә салу эшләре тротуарларда кар яву тәмамланганнан соң алты сәгатьтән соңга калмыйча, ә башка территорияләрдә – 12 сәгатьтән соңга калмыйча тәмамланырга тиеш;

6) ихаталарда, квартал эчендәге юлларда, газоннарда һәм буш территорияләрдә, җәяүлеләрнең ирекле хәрәкәтенә һәм автомобиль транспортының үтүенә комачауламаган, үсемлекләрне саклап калу һәм эрегән суларның агып чыгуын тәэмин иткән шартта, 14 тәүлектән артык булмаган срокка кар складлау рөхсәт ителә;

7) тротуарларны һәм квартал эчендәге юлларны кулдан чистартканда, кар тулысынча, скребок астына чистартылырга тиеш. Яхшыртылган капламалар булмаганда, карны движок астына чистартырга, аннан соң аны тыгызлау өчен кар катламын калдырырга кирәк;

8) шыуышканлык барлыкка килгәндә, юл капламаларын ком-тоз катнашмасы белән 0,2-0,3 кг/м² норма буенча распределительлар ярдәмендә эшкәртергә кирәк;

9) эшкәртүдән соң йомшарган боз формалашуларын, аларның ачык грунтка, агачлар астына яки газоннарга эләгүенә юл куймыйча, этәрергә яки себерергә кирәк.

5.4.4. Яз башлану белән башкарыла:

1) нормаль эрегән сулар агып чыгуы өчен кирәк булган урыннарда су агып чыгуын тәэмин итү өчен канавкаларны юу һәм чистарту;

2) кар эреп беткәннән соң ихата территорияләрен чүптән, калган кардан һәм боздан чистарту.

5.4.5. Күп фатирлы йортның ихата территориясен тоту:

1) күп фатирлы йортның ихата территориясен (алга таба – ихата территориясе) тоту түбәндәгеләрне үз эченә ала:

– даими чистарту;

– күзәтү һәм яңгыр суы кабул итү колодцылары капкачларын һәм решеткаларын, дренажларны, лотокларны, күчерү трубаларын ремонтлау һәм чистарту;

– инженер челтәрләренең күзәтү колодцыларына, янгынга каршы су белән тәэмин итү чыганакларына (гидрантларга, сулыкларга һ.б.) иректе керүне тәэмин итү;

– каты көнкүреш һәм зур күләмле калдыкларны җыю һәм чыгару;

– яшелләндерү һәм булган яшел утыртмаларга карау;

– кече архитектура формаларын тоту, гамәлдәге һәм капиталь ремонтлау.

5.4.6. Барлык төр калдыклар су үткәрмәүче капламасы булган контейнер мәйданчыкларына урнаштырылган контейнерларга һәм бункерларга, каты көнкүреш калдыклары җыелу нормаларына туры китереп, кирәкле санда җыелырга тиеш.

5.4.7. Күп фатирлы йортларда яшәүче гражданнар мәҗбүр:

1) ихата территорияләрендә чисталык һәм тәртипне саклау;

2) каты көнкүреш һәм зур күләмле калдыкларны фәкать ихата территорияләрендә урнашкан махсус контейнерларга һәм махсус мәйданчыкларга урнаштыру.

5.4.8. Идарә итүче оешмалар тәэмин итергә мәҗбүр:

1) 8.00 сәгатькә кадәр ихата территорияләрен чистартуны һәм көн дәвамында чисталыкны саклауны;

2) каты көнкүреш калдыклары өчен контейнерларны, ә канализациясе булмаган биналарда – шулай ук сыек көнкүреш калдыклары өчен җыючыларны урнаштыруны;

3) расланган график буенча каты көнкүреш һәм зур күләмле калдыкларны чыгаруны;

4) контейнерларны (бункерларны) һәм контейнер мәйданчыкларын, аларга керү юлларын чиста һәм эшлекле хәлдә тотуны;

5) подъезд керүләренә чүплекләрне, эскәмияләрне урнаштыруны һәм аларны вакытында чистартуны;

6) территорияне сезонлы эксплуатациягә әзерләүне, шул исәптән су агып чыгуын тәэмин итү өчен канавкаларны юуны һәм чистартуны, эрегән суларны ливневка челтәренең люкларына һәм кабул итү колодцыларына системалы рәвештә юнәлтүне, кар эреп беткәннән соң территорияне чистартуны һәм башка кирәкле эшләрне башкаруны;

7) шыуышкан участокларны ком-тоз һәм (яки) махсус бозга каршы катнашмалар белән эшкәртүне;

8) яшел утыртмаларны саклауны һәм аларга тиешле карауны;

9) фасад яктырту чараларын эшлекле хәлдә тотуны һәм караңгылык төшү белән аларны кабызуны.

5.4.9. Ихата территориясендә рөхсәт ителми:

1) яфракларны, теләсә нинди төр калдыкларны һәм чүпне яндыру;

2) кер юу мәйданчыгыннан тыш кием-салымны, келәмнәрне һәм башка предметларны җепкә асу;

3) контейнер мәйданчыкларына керү юлларын томалау;

4) контейнерларны (бункерларны) урамнар һәм юлларның йөрү өлешендә, тротуарларда, газоннарда һәм яшел зоналарда урнаштыру;

5) ихата территорияләрен билгеләнгән тәртипне бозып үзбашчача коймалау;

6) ихата корылмаларын үзбашчача төзү;

7) ихата территориясен металл ломы, көнкүреш һәм төзелеш калдыклары, шлак, көл һәм башка җитештерү һәм куллану калдыклары белән томалау, савыт-сабаны складлау һәм саклау;

8) помоиларны түгү, калдыкларны һәм чүпне ташлау;

9) балалар мәйданчыкларында, газоннарда, яшел утыртмалары булган территорияләрдә, бордюрларга менеп, җәяүлеләр юлларында, җылылык камераларында, канализация люкларында, яшел утыртмалары булган территорияләрдә, ел фасонына карамастан, автомобиль транспортын, автомобильләрнең үтүенә, җәяүлеләрнең йөрүенә, территорияне чистартуга, экстрен хезмәтләр автомобильләренең, башка махсус транспортның, чүп җыю машиналарының подъездларга, чүп контейнерларына үтүенә комачау тудырган башка урыннарда парковкалау;

9.1) брошенное транспортное средство дип танылырга мөмкин булган, автомобильләрнең үтүенә, җәяүлеләрнең йөрүенә, территорияне чистартуга комачау тудыручы, «Камские Поляны шәһәр тибындагы бистәсе» муниципаль берәмлегенең Башкарма комитеты тарафыннан

билгеләнгән тәртиптә эвакуациягә дучар ителә торган, комплектсыз (эштән чыккан) автомобиль транспортын саклау;

10) бетон блокларны, баганаларны, коймаларны, шлагбаумнарны, объектларны, корылмаларны һәм башка җайланмаларны урнаштыру юлы белән квартал эчендәге юлларны үзбашчача ябу;

11) автомобильләрне юу, ягулык һәм майларны түгү, тавыш сигналларын, тормозларны һәм двигательләрне көйләү;

12) кешеләр сәламәтлегенә һәм әйләнә-тирә мохиткә тискәре йогынты ясаучы теләсә нинди эшләр башкару;

13) ихата территориясенең квартал эчендәге юллары буйлап транзит хәрәкәтне башкару;

14) учак ягу, шул исәптән ачык ут куллануны күздә тотучы чаралар үткәрү, мангалларны һәм ачык ут ярдәмендә азыкны җылыту өчен башка җайланмаларны куллану.

5.4.10. Ихата территорияләрен яшелләндерү:

1) ихата территориясен яшелләндергәндә, торак йортлар стеналарыннан диаметры 5 м га кадәр булган таҗы булган агачларның стволы күчәренә кадәр ераклык ким дигәндә 5 м булырга тиешлеген исәпкә алырга кирәк. Зуррак агачлар өчен ераклык 5 м дан артык булырга тиеш, куаклар өчен – 1,5 м. Куакларның биеклеге беренче кат бүлмәләренең тәрәзә проемының аскы краеннан артмаска тиеш.

5.4.11. Идарә итүче оешмалар тәэмин итергә мәҗбүр:

1) яшел утыртмаларны саклауны;

2) җәйге вакытта һәм коры һава торышында газоннарны, чәчәк клумбаларын, агачларны һәм куакларны су сиптерүне;

3) төзелеш материалларын, комны, чүпне, карны, боз ватыкларын һ.б. складламыйча, газоннарның саклануын һәм бөтенлеген;

4) агачларны һәм куакларны яңадан утыртуны, юллар челтәрен үзгәртеп коруны һәм җиһазларны урнаштыруны фәкать агротехник шартларны саклап, билгеләнгән тәртиптә согласование үткән проектлар буенча башкаруны.

5.4.12. Йорт подъездлары алдындагы мәйданчыклар, йөрү һәм җәяүлеләр юллары каты капламаларга ия булырга тиеш. Каты капламаларны ясаганда, эрегән һәм яңгыр суларының ирекле агып чыгу мөмкинлеге каралырга тиеш.

5.4.13. Торак йортларга кертелгән җәмәгать максатлы бүлмәләрнең торак өлештән аерылган керүләре булырга тиеш, шул ук вакытта персоналның автомобиль транспортын стоянкасы ихата территориясеннән тыш урнашырга тиеш.

5.4.14. Тиешле мөмкинлек булганда, торак йортның ихатасы ягыннан, фатирларның тәрәзәләре һәм керүләре урнашкан якта, җәмәгать максатлы бүлмәләр өчен материалларны, продукцияне йөкләү рөхсәт ителми. Йөкләүне тәрәзәләре булмаган торак йортларның очларыннан, җир асты тоннельләреннән яки ябык дебаркадерлардан, юллар ягыннан башкарырга кирәк.

5.4.15. Транспорт чараларын квартал эчендәге һәм ихата территорияләрендә урнаштыру кешеләрнең, махсус техниканың хәрәкәтенә, шулай ук кышкы чистарту эшләрен үткәрүгә комачауламаска тиеш.

Күп фатирлы йортларның ихата территориясен чистартканда, ихата территориясеннән карны чистарту һәм чыгару эшләрен үткәрү сроклары һәм урыны турында, шулай ук кар чистарту техникасы эшенә комачау тудырган очракта транспорт чараларын күчерү кирәклеге турында халыкны информацияләү кирәк.

5.5. Шәхси торак төзелеше территорияләрен чистарту.

5.5.1. Торак йорт хуҗалары җир участогын көн саен (шул исәптән кардан) чистарталар.

5.5.2. Шәхси торак төзелеше территориясендә рөхсәт ителми:

1) карны, чүпне домовладение территориясеннән тышка этәрү, ташлау, шлакны түгү, сыек көнкүреш калдыкларын түгү;

2) ихата һәм янәшәдәге территориядән чистартылган карны һәм бозны юлларның һәм юлларның йөрү өлешенә чыгару яки күчерү.

5.6. Муниципаль берәмлек территориясен төзекләндерү чараларын гамәлгә ашыруда гражданнарның һәм оешмаларның катнашу тәртибе территорияне чистарту буенча гомумшәһәр бер тапкырлык массакүләм чаралар үткәргәндә (субботниклар, бәйрәм чараларына әзерлек)

Территорияләрне беркетеп, территорияне чистарту буенча гомумшәһәр бер тапкырлык массакүләм чаралар үткәрү (субботниклар, бәйрәм чараларына әзерлек) Башкарма комитетының хокукый актларына туры китереп башкарыла.

Аерым территорияләрдә территорияне чүптән, кардан чистарту, территориянең төзекләндерү элементлары һәм объектларының чисталыгын тәэмин итү буенча эшләр гражданнарның һәм оешмаларның ихтыярына туры китереп башкарылырга мөмкин.

6. Территорияне төзекләндерү элементларына таләпләр

6.1. Төзекләндерү элементларын тоту, шул исәптән аларны торгызу һәм ремонтлау эшләрен, төзекләндерү элементларының хуҗалары башкара.

6.2. Яшелләндерү

6.2.1. Яшел үсемлекләр территорияне төзекләндерүнең мәҗбүри элементы булып тора. Төзекләндерү эшләре үткәргәндә, булган яшел үсемлекләрне мөмкин кадәр саклап калу таләп ителә.

6.2.2. Яшелләндерү объектларын тоту – ул яшел үсемлекләр һәм яшелләндерелгән территорияләрнең төзекләндерү элементларына карау комплексы, күләмле корылмаларның конструктив элементларындагы кечкенә деформацияләр һәм зыяннарны бетерү, шулай ук җәйге һәм кышкы вакытта күчмә кече формаларны җыю.

6.2.3. Яшел үсемлекләр хуҗалары түбәндәгеләрне тәэмин итәргә тиеш:

1) яшел үсемлекләрнең саклануын һәм аларга квалификацияле карауны;

2) җәйге вакытта, коры һава торышында, газоннарны, чәчәк клумбаларын, агачларны һәм куакларны су сибүне;

3) яңа утыртуларны һәм агачларны, куакларны күчереп утыртуны, шулай ук юл челтәрләренең, мәйданчыкларның, газоннарның планлаштыруын үзгәртүне бары тик башкарма орган белән килешелгән проектлар буенча гына башкаруны.

6.2.4. Гомуми кулланыштагы яшелләндерелгән территорияләрдә рөхсәт ителми:

1) агачларны һәм куакларны үзбелдек белән утырту һәм кисү, газоннарны һәм чәчәк клумбаларын юк итү;

2) транспорт чаралары белән газоннарда һәм чәчәк клумбаларында йөрү һәм аларны кую, мәгәр бу территорияләрдә кирәкле эшләр башкарган очракта гына, торгызу эшләрен мәҗбүри үткәргән шарт белән;

3) агачларга һәм башка яшел үсемлекләргә гамаклар, качели, турниклар, кер киптерү өчен җепләр элү, агачларга реклама һәм информацион щитлар һәм такталар, күрсәтмәләр, афишалар, игъланнар, агитация материаллары, техник конструкцияләр, юл хәрәкәте катнашучыларын мәгълүмати яктан тәэмин итү чараларын беркетү;

4) стационар булмаган объектларны, шул исәптән автопарковкаларны, ел фаслыннан карамасты урнаштыру;

5) төзелеш һәм башка материалларны складлау;

6) яфракларны, үләнне, ботакларны яндыру, шулай ук аларны лотокларга һәм башка су үткәрү җайланмаларына себереп ташлау;

7) газоннарга чүп-чар һәм пычрак ташлау;

8) учак ягу;

9) сок, смала алу өчен агачларны телгәләү, аларга башка механик зыян китерү;

10) яшелләндерелгән территорияләрдә урнашкан скульптураларны, эскәмияләрне, коймаларны, чүп савытларын, балалар һәм спорт җиһазларын бозу;

11) агач тамырларын баганадан 1,5 метрдан якынрак арада ачу һәм агач муентыкларын җир белән яки төзелеш калдыклары белән күмү.

6.2.5. Кеше яшәгән урыннарның гомуми кулланыштагы җирләрендә учак ягу, шулай ук чүп-чар, үлән, яфраклар һәм башка калдыкларны, материалларны яки әйберләрне, "Камские Поляны" шәһәр тибындагы бистәсе" муниципаль берәмлегенең Башкарма комитеты билгеләгән урыннарда һәм/яки ысуллар белән генә яндырырга рөхсәт ителә.

6.2.6. Объектларда һәм/яки инженер коммуникацияләрендә кисек ремонт эшләрен үткәрүне таләп итүче авария хәлләре булганда, яшеллекләрне сүтү башкарма комитетына бер тәүлек эчендә хәбәр итеп, алдан рөхсәтнамәләр оформлениесе исез башкарыла.

6.3. Өслекләрне каплау.

6.3.1. Өслекләрне каплау шәһәр биләмәсендә куркынычсыз һәм комфортлы хәрәкәт итү шартларын тәэмин итә, шулай ук биләмәнең архитектурасын формалаштыра.

Благоустройство максатларында түбәндәге каплау төрләре билгеләнгән:

1) каты (капиталь) каплаулар – монолит яки җыелма каплаулар, асфальтобетон, цементобетон, табигый таштан ясалган;

2) йомшак (капиталь булмаган) каплаулар – табигый яки ясалма чүп материалларыннан (ком, щебень, гранит вакташы, керамзит, резина вакташы) ясалган каплаулар;

3) газон каплаулары – махсус технологияләр буенча үлән капламы утырту юлы белән ясалган каплаулар;

4) комбинированная каплаулар – каплаулар комбинациясен тәшкил иткән каплаулар (решетка плиткасы яки газонга утыртылган газон решеткасы, яки йомшак каплау).

6.3.2. Каплау төрләрен сайлау аларның максатына карап башкарылырга тиеш:

1) каты каплаулар – мөмкин булган максималь йөкләнешләрне, хәрәкәт характерын һәм составын, янгынга каршы таләпләрне исәпкә алып;

2) йомшак каплаулар – аерым территория төрләрен (балалар мәйданчыклары, спорт мәйданчыклары, эт йөрү өчен мәйданчыклар, прогулка юллары) благоустройствалаудагы үзенчәлекләрен исәпкә алып;

3) газон һәм комбинированная каплаулар – иң экологик яктан чиста буларак.

Каты каплау төрләре коры хәлдә 0,6 дән ким булмаган, ә дымлы хәлдә 0,4 дән ким булмаган тоташу коэффициенты белән шыма булмаган өслеккә ия булырга тиеш. Пешеход коммуникацияләре территориясендә, җир асты һәм җир өсте переходларында, баскычларда һәм керү төркемнәренең крыльцоларында кафель, метлах плиткасы, шыма яки полировкаланган табигый һәм ясалма таш плитәләрен куллану рөхсәт ителми.

6.3.3. Шәһәр биләмәсенең гомуми кулланыштагы территорияләрендә барлык киртәләр (ступеньки, пандуслар, агачлар, яктырту, информация һәм урам техникасы җиһазлары), шулай ук урам аша күчү зоналарында тротуар краены тактиль каплау полосалары белән аерып күрсәтергә кирәк. Тактиль каплау киртәдән, урам краеннан, куркыныч участок башыннан, хәрәкәт юнәлеше үзгәрүеннән ким дигәндә 0,8 м ераклыкта башланырга тиеш. Әгәр тактиль каплауда киңлеге 15 мм дан артык һәм тирәнлеге 6 мм дан артык буразналар булса, аларны хәрәкәт юнәлеше буйлап урнаштырырга ярамый.

6.4. Өслекләрне тоташтыру.

Өслекләрне тоташтыру элементларына гадәттә төрле бордюр ташлары, пандуслар, баскычлар, лестницалар керә.

6.4.1. Бордюр ташлары

1) Юл бордюр ташлары тротуар һәм проезжая часть тоташкан урында урнаштырыла, проезжая часть өстеннән норматив буенча ким дигәндә 150 мм күтәрелеп, бу күтәрелеш өслекләрне ремонтлаганда да сакланырга тиеш.

Автотранспортның газонга кереп китүен булдырмау өчен, проезжая часть каплавын газон белән тоташтырган урыннарда югары бордюр ташын кулланырга кирәк. Пешеход коммуникацияләре каплавын газон белән тоташтырганда, газон өстеннән ким дигәндә 50 мм күтәрелеп, 0,5 м дан ким булмаган ераклыкта урнаштырылган бакча бордюрын кулланырга мөмкин, бу газонны саклый һәм пычрак һәм үсемлек калдыкларының каплауга эләгүен булдырмый, аның хезмәт итү срогын арттыра.

2) Пешеход зоналары территориясендә төрле типтагы каплауларны тоташтыруны бизәү өчен табигый материалларны (кирпеч, агач, валуннар, керамика бордюр һ.б.) кулланырга мөмкин.

6.4.2. Баскычлар, лестницалар, пандуслар.

1) Пешеход коммуникацияләренең авышлыгы 60 промилледән артык булганда, лестница җиһазлауны карарга кирәк.

2) Сәламәтлек саклау учреждениеләре һәм башка массакүләм йөри торган объектлар, инвалидлар һәм өлкән яшьтәгеләр өчен йортлар урнашкан төп пешеход коммуникацияләрендә авышлык 50 промилледән артык булганда, баскычлар һәм лестницаларны карарга, аларны мәҗбүри рәвештә пандус белән озынлатырга кирәк. Бордюр пандусының авышлыгы 1:12 кабул ителә.

3) Лестницаның беренче баскычларының краен аска һәм өскә менгәндә ачык контрастлы төс полосалары белән аерып күрсәтергә кирәк.

4) Бер марш чикләрендәге барлык тышкы лестница баскычлары киңлеге һәм күтәрелү биеклеге буенча бертигез булырга тиеш.

5) Пандус конструкцияләрен әйләндереп тотучы булмаган очракта, ким дигәндә 75 мм биеклектәге әйләндереп тотучы бортик һәм порученьнар карарга кирәк. Пандус башындагы һәм ахырындагы горизонталь юл участоклары тирә-юньдәге өслекләрдән текстурасы һәм төсе белән аерылып торырга тиеш.

6) Лестница яки пандусның ике ягында да 800-920 мм биеклектәге, кулга уңайлы тоту өчен түгәрәк яки турыпочмаклы кисемле, стеннадан 40 мм ераклыкта урнашкан порученьнар карарга кирәк.

6.5. Мәйданчыклар.

6.5.1. Шәһәр биләмәсендә түбәндәге мәйданчык төрләре урнаштырыла: балалар уены өчен, өлкәннәр ял итү өчен, спорт белән шөгыльләнү өчен, чүп җыю контейнерлары урнаштыру өчен, автомобильләр стоянкасы өчен.

Йорт яны территорияләре, гадәттә, балалар уен мәйданчыклары белән тәэмин ителергә тиеш. Мәйданчыклар төзәк һәм травмасыз инвентарь белән җиһазландырылырга тиеш.

6.5.2. Балалар мәйданчыклары

1) Балалар мәйданчыклары төрле яшь төркемнәре өчен аерым мәйданчыклар рәвешендә яки яшь кызыксынулары буенча зонирование белән комплекс уен мәйданчыклары рәвешендә оештырыла.

2) Балалар мәйданчыгы территориясендәге благоустройство элементларының мәҗбүри исемлегенә керә: йомшак каплау төрләре, мәйданчык өслеген газон белән тоташтыру элементлары, яшелләндерү, уен җиһазлары, эскәмияләр һәм чүп савытлары, яктырту җиһазлары.

3) Торак йортлар һәм җәмәгать биналары тәрәзәләреннән мәктәпкәчә яшьтәге балалар мәйданчыклары чикләренә кадәр ераклык ким дигәндә 10 м, кече һәм урта мәктәп яше өчен – ким дигәндә 20 м, комплекс уен мәйданчыклары өчен – ким дигәндә 40 м, спорт-уен комплекслары өчен – ким дигәндә 100 м булырга тиеш.

4) Балалар уен мәйданчыклары чүп контейнерлары мәйданчыкларыннан ким дигәндә 20 м ераклыкта урнашырга тиеш.

5) Балалар мәйданчыклары:

– җәйге вакытта тигезсезлекләрне ком белән тутырып, өслекне планлаштырырга;
– иртәнге вакытта даими рәвештә себереп һәм су сибеп торырга;
– буялган булырга, мәйданчыктагы коймаларны һәм корылмаларны буяуны елга ким дигәндә бер тапкыр башкарырга, ә ремонтны – кирәк булганда;
– транзит пешеход хәрәкәтеннән, проездлардан, әйләнү мәйданчыкларыннан, гость стоянкаларыннан, чүп контейнерлары урнаштыру мәйданчыкларыннан, автотранспорт чараларын даими һәм вакытлыча саклау участокларыннан изоляцияләнгән булырга тиеш.

6) Янәшәдәге территорияләрне реконструкцияләгәндә, эшләр алып бару һәм төзелеш материалларын балалар мәйданчыклары территориясендә складлау рөхсәт ителми.

7) Яктырту җиһазлары, гадәттә, мәйданчык урнашкан территорияне яктырту режимында эшләргә тиеш. Яктырту җиһазларын 2,5 м дән түбән биеклектә урнаштыру рөхсәт ителми.

8) Уен җиһазларын урнаштыру куркынычсызлыкның норматив параметрларын исәпкә алып башкарылырга тиеш.

9) Балалар мәйданчыкларын тоту һәм андагы куркынычсызлыкны тәэмин итү өчен җаваплылык аларны эксплуатацияләүче затларга йөкләнә.

6.5.3. Ял итү мәйданчыклары.

Торак төзелеше территориясендә өлкән халыкның тыныч ял итүе һәм өстәл уеннары өчен ял итү мәйданчыкларын оештыру мөмкин. Торак йорт тәрәзәләреннән тыныч ял итү мәйданчыклары чикләренә кадәр ераклык ким дигәндә 10 м, шаулы өстәл уеннары мәйданчыклары өчен – ким дигәндә 25 м булырга тиеш.

6.5.4. Чүп җыю контейнерлары урнаштыру мәйданчыклары.

1) Чүп җыю контейнерлары урнаштыру мәйданчыклары – каты коммуналь калдыкларны (ТКО) җыю өчен махсус җиһазландырылган урыннар.

2) Мәйданчыклар торак йорт тәрәзәләреннән, балалар учреждениеләре участоклары чикләреннән, ял итү урыннарыннан ким дигәндә 20 м ераклыкта, торак төзелеше участокларында – иң ерак подъездан керүләргә кадәр пешеход юллары буенча 100 м дан артык булмаган ераклыкта урнашырга тиеш, шул ук вакытта мәйданчык территориясе проездларга яндаш булырга, ләкин транспорт хәрәкәтенә комачауламаска тиеш.

3) Бер контейнер өчен мәйданчык зурлыгы 2-3 кв.м тәшкил итәргә тиеш. Контейнер һәм мәйданчык крае арасындагы үткән юл киңлеге ким дигәндә 1,0 м булырга тиеш. Торак билгеләнешендәге территорияләрдә мәйданчыклар 1 кешегә 0,03 кв.м исәбеннән яки мусоропроводы булган торак йортларның 6-8 подъездына 1 мәйданчык исәбеннән урнаштырылырга тиеш, әгәр подъездлар азрак булса – һәр йорт янында бер мәйданчык.

4) Чүп җыю контейнерлары урнаштыру мәйданчыклары көнкүреш чүбеннән һәм зур күләмле чүптән даими рәвештә чистартылырга, чисталыкта һәм тәртиптә тотылырга тиеш.

5) Мәйданчыкларга керү юллары яктыртылырга һәм машиналар әйләнүе һәм чүп ташучы машинаның стреласын чыгаруны исәпкә алып юл каплавына ия булырга тиеш.

6) Контейнерлардан чүп ташучы машинага бушатканда яки бункерны тутырганда түгелгән чүпне җыюны чүпне погрузкалауны башкаручы оешмалар башкара.

6.5.5. Эт йөрү өчен мәйданчыклар.

1) Эт йөрү өчен мәйданчыклар вәкаләтле органнар белән билгеләнгән тәртиптә килештерелгән урыннарда урнаштырыла.

2) Мәйданчык чигеннән торак һәм җәмәгать биналары тәрәзәләренә кадәр ераклык ким дигәндә 25 м, ә балалар учреждениеләре участокларына, мәктәпләргә, балалар һәм спорт мәйданчыкларына, ял итү мәйданчыкларына кадәр – ким дигәндә 40 м булырга тиеш.

3) Мәйданчык коймасы, гадәттә, ким дигәндә 1,5 м биеклектәге җиңел металл челтәрдән башкарыла. Койма элементлары һәм секцияләре арасындагы, аның аскы крае һәм җир арасындагы ераклык хайванның мәйданчыктан чыгып китүенә яки үзенә зыян китерүенә мөмкинлек бирмәскә тиеш.

4) Мәйданчык территориясендә мәйданчыкны куллану кагыйдәләре белән информацион стенд урнаштырылырга тиеш.

5) Йорт хайваннары хуҗалары үз питомникларының экскрементларын үзләре җыеп һәм утилизацияләп торалар.

6) Хайван хуҗалары үз хайваннарының башка хайваннарга һәм кешеләргә куркыныч тәэсирен булдырмаска, шулай ук санитар нормаларга ярашлы тирә-юньдәгеләр өчен тынычлыкны тәэмин итәргә, гамәлдәге санитар-гигиена һәм ветеринария кагыйдәләрен үтәргә тиеш.

6.6. Тышкы реклама һәм информация чаралары.

6.6.1. Тышкы реклама һәм информация чараларын урнаштыруның гомуми положениеләре.

Тышкы реклама һәм информация чаралары түбәндәге төрләргә бүленә:

1) таратыла торган информация төре буенча:

а) реклама конструкцияләре;

б) тышкы информация чаралары;

2) урнаштыру урыны буенча:

а) аерым торучы конструкцияләр;

б) биналарга, корылмаларга, сооружениеләргә урнаштырылган конструкцияләр;

Тышкы информация һәм реклама конструкцияләрен урнаштыру чаралары түбәндәге рәвештә булырга мөмкин:

– стена конструкциясе;
– консоль конструкциясе;
– крыша установкасы;
– витрина конструкциясе;
– учреждение тактасы;
– режим тактасы;
– модуль конструкциясе;
– күләмле-пространство композициясе;
– щит конструкциясе;
– флаг композициясе;
– ситиборд.

6.6.1.1. Иҗтимагый билгеләнештәге биналарга, корылмаларга, сооружениеләргә тышкы реклама һәм информация чараларын урнаштыруны милекчеләр объектта тышкы реклама һәм информация чараларын комплекс урнаштыруны исәпкә алып башкарылган дизайн-проектлар нигезендә башкарырга тиеш (алга таба - Концепция).

6.6.1.2. Концепция бина, корылма, сооружение өчен эскиз тәкъдиме составында яки төзелеш тәмамланганнан соң аерым документ рәвешендә тышкы реклама һәм информация чараларының төп характеристикаларын (тип, төр, төс чишелеше, габаритлар, яктырту ысулы) билгеләп башкарылырга тиеш.

6.6.1.3. Концепция А3 форматында укыла торган масштабта төсле сурәттә оформлениелы булырга һәм түбәндәге мәгълүматны үз эченә алырга тиеш:

– объектның хәзерге фотосы, бинаның, корылманың, сооружениенең характеристикларын, үз территориясен, шулай ук аның әйләнә-тирә мохит белән бәйләнешен ачып бирүче, габарит үлчәмнәрен күрсәткән.

– объект фасадларының график сурәте, конструкция төрләрен, кулланыла торган материалларны, конструктив һәм төс чишелешен, төп габаритларны, яктырту ысулларын кыскача тасвирлап билгеләгән.

6.6.1.4. Концепция Түбән Кама муниципаль районының вәкаләтле җирле үзидарә органы белән килештерелергә тиеш.

Реклама конструкцияләре реклама тарату максатларында кулланыла.

Тышкы информация чаралары реклама булмаган тышкы информацияне урнаштыру өчен, юридик затларга һәм индивидуаль эшмәкәрләргә караган объектларны информацион рәвештә бизәү максатында кулланыла. Тышкы информация чаралары билгеләнгән тәртиптә шәһәр биләмәсенең җирле үзидарә органнары белән килештерү процедурасын уза. "Кулланучылар хокукларын яклау турында" Федераль законы һәм эшлекле әйләнеш гадәтләре буенча мәҗбүри булмаган информацияне, шул исәптән бер яки берничә конструкциядә мәҗбүри информацияне дубликалауны, бу Правилада каралган очраклардан тыш, реклама дип карала. Тышкы информация чараларына вывескалар, режим такталары керә.

Вывеска оешма урнашкан бина фасадында, биләгән бүлмә чикләрендә яки аңа керү өстендә, ә әгәр мондый урнаштыру мөмкин булмаса - биләгән бүлмәгә керүдән 10 м дан артык булмаган ераклыкта урнаштырылырга тиеш. Вывескада оешма эшчәнлегенең профилен ("Кибет", "Ресторан", "Чәчтарашханә" һ.б.), оешма исемен, шул исәптән бу оешма хуҗасы исеменә туры килмәгән исемне ("Сияние" кибете", "Восток" рестораны", "Пирамида" мәдәни-ял итү комплексы" һ.б.) күрсәтергә мөмкин. Вывескаларда декоратив элементларны, шулай ук товар тамгалары яки хезмәт күрсәтү тамгалары рәвешендә теркәлгән сүзле, график сурәтләрне яки башка комбинацияләрне урнаштыру рөхсәт ителә.

Режим тактасының зурлыгы горизонталь буенча 0,40 м дан, вертикаль буенча 0,60 м дан артык булырга тиеш түгел. Режим такталары бинада оешма билгән бинага яки бүлмәгә төп керү уң ягында яки сул ягында урнаштырыла.

Режим такталарын урнаштыру өчен килешү алу таләп ителми.

6.6.2. Аерым торган конструкцияләр.

Аерым торган конструкцияләргә щитлы конструкция, флаг композициясе, стела, гадәти башкарылыштагы тышкы реклама һәм мәгълүмат чаралары, шулай ук башка традицион булмаган аерым торган конструкцияләр керә. Аерым торган реклама конструкцияләре билгеле үрнәктәге тактачык рәвешендә маркировкага ия булырга тиеш, анда исеме, хуҗасының контакт телефоны, теркәү номеры күрсәтелергә кирәк.

Бер яклы вариантта эшләнгән щитлы конструкцияләрнең арткы ягы декоратив рәвештә бизәлгән булырга тиеш. Реклама материаллары булмаган очракта, щитлы конструкция өслеге ачык төстәге бер төсле техник баннер белән ябылырга тиеш. Реклама сурәтен алмаштырганда, реклама конструкциясе хуҗасы башкарма органга яңа сурәтнең төсле эскизын, урнашу урынын һәм вакытын күрсәтеп, масштабта тәкъдим итеп, бу хакта хәбәр итәргә мәҗбүр. Ерткылган, шулай ук җыерчыклы һәм өзек баннерларның булуы кабул ителми. Щитлы конструкцияләрнең фундаментлары җир өслегеннән югары чыкмаска тиеш. Фундаментны тирәнәйтүнең техник мөмкинлеге булмаган очракларда, аны декоратив бизәлеш шарты белән тирәнәйтмичә урнаштыру рөхсәт ителә. Кече һәм урта форматлы щитлы конструкцияләрне яктырту өчен, техник мөмкинлек булганда, электр энергиясен җир асты кабеле ярдәмендә тоташтыру кулланылырга тиеш. 3х6 м зурлыктагы еврощитның яки аны тоташтыручы конструкцияләрнең түбәнге кырые җир өслегеннән ким дигәндә 4,5 м биеклектә урнашырга тиеш.

6.6.3. Биналарда, корылмаларда һәм төзелеш объектларында урнаштырыла торган конструкцияләр.

Биналарда, корылмаларда һәм төзелеш объектларында урнаштырыла торган конструкцияләргә түбәндәгеләр керә: дивар панносы, түбәдәге установка, кронштейн, коймадагы, инженерлык корылмасындагы, төзелеш коймасындагы конструкцияләр, төзелеш челтәре, транспарант-сузу, толедо.

Шәһәр тибындагы торак пунктның тарихи өлешендә һәм аерым әһәмиятле территорияләрдә бинаның фасадының зур өлешен каплаучы дивар панноларын, витриналарны, тәрәзәләрне, аркаларны пыялалау, архитектур детальләр һәм декоратив бизәкләр урнаштыру рөхсәт ителми; шулай ук бу чикләүләр төп фасадларга һәм урамнан күренә торган ян фасадларга да кагыла.

Шәһәр тибындагы торак пунктның тарихи өлешендә һәм аерым әһәмиятле территория объектларында эчке һәм тышкы яктыртулы яссы панельләр рәвешендә эшләнгән түбә установкалавын урнаштыру рөхсәт ителми.

Кронштейннар җир өслегеннән ким дигәндә 3 метр биеклектә урнаштырылырга тиеш.

Коймалардагы конструкцияләр билгеләнгән модульгә туры китереп аерым калканнар яки йомшак бизәлеш рәвешендә эшләнергә мөмкин. Тарихи өлештә, аерым әһәмиятле территорияләрдә урнаштырылган коймаларда, шулай ук нәфис кою, коя (литье) яки бөгү юлы белән эшләнгән коймаларда конструкцияләр урнаштыру рөхсәт ителми.

Транспарант-сузулар биналарга, корылмаларга, төзелеш объектларына, торак пунктның яктырту баганаларына яки үз баганаларына беркетелә. Йөртүче элементларга йөкләнешне киметү максатында, транспарант-сузуның мәгълүмат кырын йомшак нигездәге челтәрле материаллардан эшләү тәкъдим ителә. Транспарант-сузуларны юл өсте өлешендә, шәһәр тибындагы торак пунктның тарихи өлешендә урнаштыру, шулай ук транспарант-сузу баганасына башка конструкцияләрне беркетү рөхсәт ителми.

Толено каркасының аскы кырые җир өслегеннән ким дигәндә 4,5 метр биеклектә урнашырга тиеш. Шәһәр тибындагы торак пунктның тарихи өлешендә һәм магистральләрдә эчке яктыртуы булмаган толедоларны урнаштыру рөхсәт ителми.

6.6.4. Тышкы реклама һәм мәгълүмат чараларына таләпләр.

Тышкы реклама һәм мәгълүмат чаралары һәм аларның территориядә урнашуы техник регламентлар таләпләренә туры килергә тиеш. Техник регламентлар булмаган очракта, төзелеш нормалары һәм кагыйдәләре белән билгеләнгән таләпләр, шулай ук ГОСТ Р 52044-2003 «Автомобиль юлларында һәм шәһәр һәм авыл торак пунктлары территорияләрендә тышкы реклама. Тышкы реклама чараларына гомуми таләпләр. Урнаштыру кагыйдәләре» (соңгы үзгәрешләр белән) кулланыла.

Тышкы реклама һәм мәгълүмат чараларын проектлау, ясау һәм урнаштыру төзелеш нормалары һәм кагыйдәләре таләпләренә туры китереп башкарылырга тиеш. Конструкцияләрне урнаштыру буенча монтаж эшләре гамәлдәге законнарда билгеләнгән таләпләрне үтәп башкарылырга тиеш.

Режим таблицаларыннан тыш, барлык тышкы реклама һәм мәгълүмат чаралары өчен расланган административ регламентка туры китереп дизайн-проект эшләнә. Тышкы реклама һәм мәгълүмат чараларын урнаштыру өчен дизайн-проект тышкы реклама һәм мәгълүмат чараларының тышкы күренешен һәм урнашуының төгәл урынын, шулай ук тышкы реклама һәм мәгълүмат чараларын идентификацияләү өчен кирәкле башка мәгълүматларны билгели. Тышкы реклама һәм мәгълүмат чараларын урнаштыру мөмкинлеге формалашкан төзелешнең тышкы архитектура образын исәпкә алып карала. Формалашкан төзелешнең тышкы архитектура образы астында түбәндәгеләр аңлашыла:

1. Капиталь төзелеш объектларының фасадларының үзенчәлекләре, аларда яки якында тышкы реклама һәм мәгълүмат чарасы урнашкан, стиль һәм композицион бөтенлек, фасад элементлары һәм өлешләренең ритмы, детальләр һәм бүленешләр булуы, яктылык-төс һәм декоратив-художество чишелеше, визуаль кабул итү, фасад элементларының чагыштырмача зурлыгы һәм пропорциональлеге, ачык һәм ябык өслекләр (тишемнәр һәм дивар кисәкләре) балансы;

2. Тирә-юнь градостроитель мохите, мәдәни мирас объектлары, дини объектлар, истәлекле, кыйммәтле һәм сәнгатьле объектлар, панорамалар, перспективалар, тормышка ашырылган концепцияләр һәм тышкы реклама һәм мәгълүмат чараларын урнаштыруның территориаль схемалары приоритетлы һәм визуаль кабул ителгәндә, шулай ук территорияләрнең формалашкан планлаштыру структурасы.

Тырышлык һәм мәгълүмат чараларын тышкы реклама җайланмалары дизайн-проектына туры китереп урнаштырылырга һәм тиешле хәлдә тотылырга тиеш. Аларны тәэмин итү өчен җаваплылык рөхсәт бирүче документация теркәлгән юридик һәм физик затларга йөкләнә. Аерым торучы реклама объектлары янындагы территорияләрдә чистарту эшләрен оештыру һәм башкару рекламаның конструкциясе яки тышкы мәгълүмат чараларының хуҗалары тарафыннан башкарыла. Конструкция хуҗасы аны тиешле техник һәм эстетик хәлдә тотарга, шулай ук өченче затларга зыян китергән очракта җаваплылыкны үз өстенә алырга бурычлы. Реклама конструкцияләрендә сурәтләрне (плакатларны) үзгәртүне транспорт белән газоннарга кереп башкару тыела.

Тышкы реклама һәм мәгълүмат чаралары караңгы вакытта яктыртылырга тиеш. Щитлы конструкцияләрнең рекламаның барлык периметры кызыл төстәге светодиод дюролайт белән бизәлергә тиеш. Конструкцияләрнең яктыртуын кабызу һәм сүндерү урнашкан торак пунктның яки башка территориянең тышкы яктыртуын кабызу һәм сүндерү белән бер үк вакытта башкарылырга тиеш. Яктырту җайланмаларын тәэмин итү һәм эксплуатацияләү өчен җаваплылык конструкция хуҗасына йөкләнә.

Тышкы реклама һәм мәгълүмат чараларында мәгълүмат Россия Федерациясенең дәүләт теле һәм Татарстан Республикасының дәүләт телләре турындагы законнар таләпләренә туры китереп урнаштырылырга тиеш. Игътибар итәлә торган текстлар, афишалар, башка күрсәткечле мәгълүмат, дәүләт хакимияте органнары, җирле үзидарә органнары, дәүләт органнары, предприятиеләр, учреждениеләр һәм башка оешмалар исемнәре язылган такталар, урамнар күрсәткечләре һәм урам-юл челтәренең башка элементлары Татарстан Республикасының дәүләт телләрендә урнаштырылырга тиеш.

Реклама һәм мәгълүмат конструкцияләре техник экспертиза – конструкцияләрнең техник хәле һәм аларны алга таба куллану мөмкинлеге турында нәтиҗә булганда гына эксплуатацияләнә ала. Техник экспертиза тиешле лицензияләргә ия булган эксперт оешма тарафыннан үткәрелергә һәм түбәндәгеләрне үз эченә алырга тиеш:

- механик, температура, коррозия һәм башка тәэсирләр нәтиҗәсендә конструкциянең хәлен һәм зарарлану дәрәҗәсен тикшерү;

- конструкциянең йөкләмәгә каршы тору сәләтен контроль исәпләү.

Тышкы реклама һәм мәгълүмат чарасы хуҗасы тышкы реклама һәм мәгълүмат чарасын монтажлаганнан (демонтажлаганнан) соң территориянең төзеклеген торгызырга бурычлы. Фундамент блогы булган тышкы реклама һәм мәгълүмат чарасы фундамент блогы белән бергә демонтажланырга тиеш.

Юридик һәм физик затлар мәгълүмати плакатларны, афишаларны һәм игъланнарны махсус афиша баганаларына һәм стендларына гына урнаштыра алалар. Биналарга, коймаларга, яктырту баганаларына, агачларга нинди дә булса игъланнарны һәм башка мәгълүмати хәбәрләрне ябыштыру һәм эләктереп кую тыела. Үз белдекле рәвештә урнаштырылган реклама һәм башка игъланнарны, язуларны һәм сурәтләрне барлык объектлардан бетерү эшен оештыру әлеге объектларның баланс тотучыларына, хуҗаларына, кулланучыларына яки арендаторларына йөкләнә. Демонтаж чара тәмамланганнан соң биш көн эчендә башкарылырга тиеш.

Сайлау алды агитациясе турындагы мәгълүмат махсус билгеләнгән урыннарда урнаштырыла. Агитацион материалларны чистарту агитацион кампания үткәрелгәннән соң биш көн эчендә әлеге чараны үткәргән затлар тарафыннан башкарыла.

Тышкы мәгълүмат чарасын урнаштыру дизайн-проектын килешмичә урнаштыруга рөхсәт ителми. Рөхсәт бирүче документация булмаган очракта, вывеска "Камские Поляны шәһәр тибындагы бистә" муниципаль берәмлегенең Башкарма комитетының законсыз урнаштырылган тышкы мәгълүмат чарасын ачыклау турындагы күрсәтмәсе нигезендә демонтирлана.

Тышкы мәгълүмат чарасын урнаштыру срогы (дизайн-проект) Түбән Кама муниципаль районында реклама конструкцияләрен һәм тышкы мәгълүмат чараларын урнаштыру һәм эксплуатацияләү өчен рөхсәт бирү белән бәйле мәсьәләләрне карау комиссиясе карары белән билгеләнә.

Тышкы мәгълүмат чарасы хуҗасының бинага, корылмага, сооружениига карата милек хокукын (яки башка матди хокукны) сату яки башка юл белән бүлдергәндә, дизайн-проект гамәлдән чыгарыла.

Тышкы мәгълүмат чаралары арасындагы ераклык янәшә торган конструкцияләрне исәпкә алып билгеләнә, алар бер-берсен визуаль рәвештә капларга тиеш түгел.

Тышкы реклама һәм мәгълүмат урнаштыру чаралары хуҗалары аларның тиешле хәлен тәэмин итәләр, вакытында ремонт һәм тышкы реклама һәм мәгълүмат урнаштыру чаралары урынын чистарту эшләрен башкаралар.

Реклама яки мәгълүмати конструкция хуҗасы монтаж (демонтаж)дан соң өч тәүлек эчендә территориянең төзеклеген һәм (яки) фасадның тышкы кыяфәтен торгыза.

Фундамент блогы булган очракта, тышкы реклама һәм мәгълүмат урнаштыру чаралары фундамент блогы белән бергә демонтажланырга тиеш.

Тышкы реклама һәм мәгълүмат чараларын ныгытканда объектларның корылмаларына һәм бизәлешенә зыян китерү, шулай ук аларның бөтенлеген, ныклыгын һәм тотрыклылыгын киметү рөхсәт ителми.

Реклама яки мәгълүмати хәбәр урнаштырмыйча тышкы реклама һәм мәгълүмат чараларын урнаштыру һәм эксплуатацияләү, мәгълүмати кырны зарарлау, шулай ук тышкы реклама һәм мәгълүмат чараларын полиэтилен пленкасы һәм башка материаллар белән каплау яки ябыштыру рөхсәт ителми.

Ертылган, шулай ук җыерчыкланган һәм өзек баннерлар булуы рөхсәт ителми. Щит конструкцияләренең фундаментлары җир өслегеннән чыгып тормаска тиеш. Фундаментны тирәнәйтүнең техник мөмкинлеге булмаган очракларда, аны декоратив бизәлеш шарты белән тирәнәйтмичә урнаштыру рөхсәт ителә. Кече һәм урта форматлы щит конструкцияләрен яктырту

өчен, техник мөмкинлек булганда, электр энергиясен җир асты кабеле ярдәмендә тапшыру кулланылырга тиеш. 3х6 м үлчәмле евро-щитның яки аны ныгытучы конструкцияләрнең түбән кырые җир өслегеннән ким дигәндә 4,5 м биеклектә урнашырга тиеш.

Биналар, корылмалар, эчке-тышкы торак булмаган бүлмәләр һәм башка җаваплылык йөкләнгән затлар хуҗалары яки башка хокук ияләре тышкы мәгълүмат урнаштыру чарасын (элемтәне) сүтеп алырга тиеш, әгәр бу элемта кулланылмый икән яки бинаның фасады үзгәртелгән булса.

Тышкы мәгълүмат чаралары түбәндәге очракларда сүтеп алынырга тиеш:

- бинаның катлары саны артуы, фасадның тышкы кыяфәтен үзгәртү белән бәйле;
- фасадның тышкы үзгәрешләре белән бәйле кат биеклеге артуы яки кимүе;
- фасадның суперграфиканы күздә тоткан төс чишелешен үзгәртү;
- фасадтагы проемнарның габаритлары артуы;
- төзелеш мәйданы артуы, эчке-тышкы объектларны (капиталь, капиталь булмаган) оештыру;
- фасадның архитектура үзенчәлекләрен үзгәртү, шул исәптән архитектура детальләрен урнаштыру, декоратив-художество бизәлешен эшләү, керү төркемнәренең козырекларын кору.

Рәсмилек орган белән килешелгән концептуаль чишелеш (проект) булмаган очракта, биналарның һәм корылмаларның фасадында һәм/яки түбәсендә флаг тоткычларын, флагштокларны урнаштыру һәм эксплуатацияләү тыела.

Рәсмилек орган белән килешелгән паспорт булмаган очракта, биналарның һәм корылмаларның фасадында һәм/яки түбәсендә тышкы мәгълүмат урнаштыру чараларын урнаштыру һәм эксплуатацияләү тыела, учреждениеләр такталары һәм режим табличкалары моңа керми.

Киләчәктә куллану өчен афишаларны, игъланнарны, плакатларны һәм башка мәгълүмати-басма продукцияне биналарның һәм корылмаларның (шул исәптән капиталь булмаган) фасадларына, тәрәзәләренә (шул исәптән тәрәзә проемының эчке ягыннан), ишекләренә (шул исәптән ишек өслегенең һәм ишек проемының эчке ягыннан) ябыштыру һәм эләштерү тыела.

Фасадның булган декоратив, архитектура һәм художество элементларын керү төркеме элементлары, яңа бизәлеш һәм тышкы реклама һәм мәгълүмат чаралары белән капларга тыела.

6.6.5. Күп фатирлы йортларда, әлеге йортларның бүлмәләре хуҗаларының гомуми җыелышлары тарафыннан теләсә кайсы рекламачылар һәм оештыру-хокукый формага бәйле булмаган рекламаны таратучылардан реклама продукциясен алуны кире кабу итү турында карарлар булган очракта, реклама продукциясе һәм башка мәгълүмати хәбәрләр тарату тыела.

6.6.6 Махсус конструкцияләрне урнаштыру тыела:

1) милекче, хуҗа яки файдаланучыга караган җир участогы чикләреннән читтә, анда бина һәм оешма, шәхси эшмәкәр урнашкан урын, шулай ук аны эксплуатацияләү өчен бирелгән җир участогы яки парковка урыннарын оештыру өчен бирелгән җир участогы чикләреннән читтә;

2) фундаментны декоратив бизәүдән башка тирәнәйтүнең техник мөмкинлеге булмаган очракларда;

3) бердән артык яки бер җир участогы чикләрендә башка аерым торган мәгълүмати конструкция булганда, территорияне төзекләндерү буенча бинаның проект чишелеше белән нигезләнгән очракта гына, гамәлдәге төзелеш, янгын саклау һәм санитар нормалар һәм кагыйдәләр исәпкә алынган рәвештә башкарылган;

4) бердән артык яки әлеге объект проектында каралмаган җир участогы чикләрендә башка аерым торган мәгълүмати конструкция булганда;

5) стационар булмаган сату объекты, шәхси яки күп фатирлы йорт биләгән җир участогы чикләрендә;

6) конструкция фундаментыннан бина фундаментына кадәр 6,0 метрдан якынрак ераклыкта;

7) тротуарларда һәм җәяүлеләр юлларында, үткәргеч юлларда, автомобильләрне парковка һәм стоянка өчен билгеләнгән урыннарда;

8) яшел үсемлекләр (агачлар, куаклар) урынына;

9) агач төпләреннән 5,0 метрдан якынрак ераклыкта тирәнәйтелгән фундаменты булган;

10) профнастил, туку материалларын кулланып ясалган.

Тышкы мәгълүмат чараларын урнаштыру тыела:

1) Күп фатирлы торак йортларның фасадларында:

- торак бүлмәләр чикләрендә, беренче һәм икенче катлар арасында, турыдан-туры буш (коммерция) бүлмә өстендә урнаштырылган конструкцияләр генә исәптән тыш;

- торак йорт габаритлары эчендә урнашкан, ләкин чикләреннән 1,5 метрдан артыкка чыкмаган кертелгән буш бүлмәләр чикләреннән читтә, шулай ук беренче һәм икенче катлар арасында, турыдан-туры буш бүлмә өстендә урнаштырылган конструкцияләр генә исәптән тыш;

- тәрәзә һәм ишек уемнарын, шул исәптән витражларны һәм витриналарны тулысынча яки өлешчә каплау рәвешендә, кертелгән-ябыштырылган бүлмәләрдә дә, әмма хәзерге Кагыйдәләрдә каралган очраклар исәптән тыш;

- лоджияләр һәм балконнарның коймалау конструкцияләрендә, әгәр бу керү төркеменең проект тәкъдимендә каралмаган булса;

2) Буш (коммерция) максаттагы биналарның фасадларында:

- биш каттан югарырак биналарда вертикаль консоль конструкцияләр;

- вертикаль рәвештә урнашкан дивар конструкцияләре;

- икенче кат тәрәзәләренең түбән чигеннән югарырак, хәзерге Кагыйдәләрдә каралган очраклар исәптән тыш;

3) Фризларда, керү төркемнәренең козырькларында:

- бер керү булганда, бердән артык конструкция;

- яктырту тартмалары, фон конструкцияләре рәвешендә, бер керүгә булган керү төркеменең фризында урнаштырылганнары исәптән тыш;

4) Гомуми мәйданы 400 кв.м дан артык булган административ-офис, сату, мәдәни-ял итү, спорт объектларында, әгәр бу объект проектында каралмаган булса;

5) Шәхси яки күп фатирлы торак йортлар территориясендә аерым торучы конструкцияләр рәвешендә;

6) Уемнарны, витрина пыяласын, тәрәзәләрне, аркаларны, архитектура детальләрен һәм декоратив-художество бизәлешен, биналардагы суперграфиканы каплаучы һәм томалаучы, хәзерге Кагыйдәләрдә каралган очраклар исәптән тыш;

7) Фасадның архитектура үзенчәлекләрен исәпкә алмыйча;

8) Эркерларда, колонналарда, пилястраларда, балконнарда;

9) Мемориаль такталардан 2,0 метрдан якынрак ераклыкта;

10) Адрес атрибутларын (урам исемнәре һәм йорт номерлары күрсәткечләрен) каплаучы;

11) Ике каттан югарырак биналарның сукыр очларында;

12) Алмашынучы мәгълүмат белән, декоратив паннолар, модуль конструкцияләр, шулай ук автозаправка станцияләрендәге стелалар рәвешендәге конструкцияләр, щитлы һәм витриналы конструкцияләр, банк операцияләрен башкаручы оешмалар өчен консоль конструкцияләр, социаль өлкәнең бюджет объектлары, шулай ук пассажирлар йөртү хезмәтләре күрсәтүче автотранспорт предприятиеләре өчен конструкцияләр исәптән тыш;

13) Мәгълүмат кырының гомуми мәйданының 10% тан артыгын "Кулланучылар хокукларын яклау турында" Федераль законның 9 нче статьясы буенча мәҗбүри булмаган мәгълүматка (оешманың фирманатеse (исеме), урнашу урыны (адресы) һәм эш режимы турында мәгълүмат) багышлау, ягъни телефон номерлары, сайтлар, электрон почта адреслары, юнәлешләр билгеләре, товарлар һәм хезмәтләр исемлекләре, аренда, бүлмәләр сату турында мәгълүмат, модуль конструкцияләр рәвешендә коймада яки бинадагы элмә такталар, шулай ук щитлы һәм витриналы конструкцияләр исәптән тыш;

14) Бары тик текстсыз сурәтләр генә булган;

15) Төсе буенча фасадның архитектура фоны белән ярашмаган;

16) Ачык яктырту ысулын кулланып;

17) Ясауда тукылган материаллар кулланып, флаг композицияләре, шулай ук 6,0 м дан озынрак яктырту тартмалары рәвешендәге дивар конструкцияләре исәптән тыш;

18) Бер төрле мәгълүмат конструкциясен кулланып мәгълүматны кабатлаучы, түбәндәгеләр исәптән тыш:

- Россия Федерациясенең дәүләт теле һәм Татарстан Республикасының дәүләт телләре турында законнар таләпләренә туры китереп башкарылган мәгълүмат;

- Берничә урам кисешкән урында яки ике урам арасындагы территориядә урнашкан бинаның һәрбер фасадында урнаштырылган мәгълүмат;

- Автозаправка станцияләре фасадларында урнаштырылган мәгълүмат;

19) Шешерелә торган конструкцияләр, штендерлар рәвешендә;

20) Кертелгән-ябыштырылган бүлмәләрнең (тамбурларны да кертеп) кровлясының (парапет, фриз) өске билгесеннән югарырак;

21) Йолдызлаучы яктылыкны кулланып;

22) Контрастлы һәм туендырылган төс чишелешендә, архитектура фоны белән ярашмаган;

23) Сату объектларының концептуаль чишелешләрен исәпкә алмыйча;

24) Механик зыяннар булган тышкы мәгълүмат чараларын эксплуатацияләү (конструкция деформациясе, зыян күргән щит һ.б.);

25) Төрле телләрдәге язмаларда бер үк булмаган үлчәмнәр һәм шрифтлар кулланып;

26) Ике дәрәҗәдән артык;

27) Мәгълүматны хаотик рәвештә, рөхсәт ителгән зонаны яки урнашуны исәпкә алмыйча урнаштыру;

28) Авыш кровляда һәм шуңа охшаш декоратив элементларда теләсә нинди реклама яки мәгълүмат урнаштыру;

29) Кертелгән-ябыштырылган бүлмәләрнең (тамбурларны да кертеп) кровлясының (парапет, фриз) өске билгесеннән югарырак;

30) Динамик мәгълүмат тапшыру ысулын кулланып;

31) Баннер тукымасын кулланып, тышкы реклама һәм мәгълүмат чараларын урнаштыруның концептуаль чишелеше белән каралган очрак исәптән тыш;

32) Подложка һәм өстәмә элементларны кулланып, алар төсе буенча бина дивары фризыннан, элмә такталар урнаштыру өчен каралган урыннардан аерылып тора.

6.6.7. Аерым төрле тышкы мәгълүмат урнаштыру чараларына таләпләр:

6.6.7.1. Дивар конструкцияләрен урнаштыру рөхсәт ителми:

1) бина катлары арасындагы тәрәзәләр арасындагы дивар өлешенең (простенок) биеклегеннән 2/3 өлешеннән артык биеклектә, шулай ук вакытлыча сәүдә объектларында;

2) бина катлары арасындагы тәрәзәләр арасындагы дивар өлешенең биеклегеннән 1/2 өлешеннән артык биеклектә, әгәр арка формасындагы тәрәзәләр булса, шулай ук вакытлыча сәүдә объектларында;

3) текстлы мәгълүматның биеклеге фриз, парапет яки дивар конструкцияләрен урнаштыру өчен махсус бүленгән мәйданның (шул исәптән кертелгән-ябыштырылган бүлмәләрнең) яки тышкы реклама һәм мәгълүмат чараларын урнаштыру өчен махсус бүленгән участокның биеклегеннән 3/7 өлешеннән артык булганда;

4) бер катлы биналарда (шул исәптән кертелгән-ябыштырылган бүлмәләрдә), керү төркемнәрендә, яктыртулы тартмалар, фонлы конструкцияләр рәвешендәге вакытлыча сәүдә объектларында фриз биеклегеннән кимрәк яки артык биеклектә;

5) бинаның яки вакытлыча сәүдә объектының фронтон биеклегеннән 1/2 өлешеннән артык биеклектә;

6) козыректа 0,5 м дан артык биеклектә;

7) озынлыгы фасад озынлыгының 70% тан артык булганда;

8) беренче кат чикләрендә проемнар арасында урнаштырганда дивар өлешенең 50% тан артык озынлыкта һәм 0,5 м дан артык биеклектә, ә почмак участокларында 1,5 м дан артык биеклектә һәм дивар өлешенең 50% тан артык озынлыкта;

9) төрле телләрдәге язмаларда бер үк булмаган зурлыклар һәм шрифтлар кулланылганда;

10) беренче, цоколь яки подвал катларының тышкы диварлары өслегендә урнаштырганда җир өслегеннән дивар конструкциясенең аскы кырыена кадәр 0,6 м дан түбәнрәк;

11) икенче каттан югарырак, әгәр проемнар булса, тоташ пыялау, фриз яки фронтон булмаганда, мәгәр конструкция урнаштырырга күздә тотылган тәрәзә проемының биеклегеннән ике тапкыр артык булган очраклардан тыш;

12) икенче каттан югарырак тоташ пыялауда урнаштырганда бердән артык конструкция булганда;

13) фризда фонлы конструкцияләр һәм яктыртулы тартмалар рәвешендә, әгәр аның өслеге бина диварына, вакытлыча сәүдә объектына, керү төркеменә, козырькларга параллель булмаганда;

14) бинада, вакытлыча сәүдә объектында фонлы конструкцияләрнең фон төсе фриз төсеннән аерылганда;

15) беренче яки беренче каттан түбәнрәк проемнар арасында урнаштырганда фонлы конструкцияләр һәм яктыртулы тартмалар рәвешендә;

16) алмашынучы мәгълүмат белән;

17) сурәт турыдан-туры бина фасадларындагы дивар өслегенә сурәтләнгән булганда, башка төрле дивар конструкцияләрен куллануны күздә тоткан биналарда;

18) фронтонда, өске катның фризында, әгәр бинада конструкция урнаштырырга күздә тотылган урын өстендә урнаштырылган крыша конструкциясе булса, рөхсәтнамә (килешү) гамәлдә булган срок эчендә, мәгәр дивар конструкциясе белән бердәм мәгълүмати эчтәлек белән берләштерелгән крыша конструкциясеннән тыш (бер эшчәнлек турында гомуми мәгълүмат);

19) скатлы кровляның коньгына кадәр карниз дәрәҗәсеннән 3,0 м дан ким биеклектә, бинаның яки вакытлыча сәүдә объектының диварыннан крыша яссылыгын аерып торучы карниз дәрәҗәсеннән югарырак;

20) бинаның яки вакытлыча сәүдә объектының диварыннан крыша яссылыгын аерып торучы карниз дәрәҗәсеннән югарырак бердән артык конструкция булганда;

21) бина яки корылманың (шул исәптән капиталь булмаган) фасады тәмамланган урында (фриз, фронтон) гомуми мәйданы 400,0 кв. м дан ким булганда, бина яки корылманың гомуми исемен чагылдырмаганда, бер катлылардан тыш;

22) цоколь һәм подвал катларының тышкы диварлары чикләрендә 0,3 м дан артык биеклектә;

23) беренче кат чикләрендә 350 мм дан, икенче катта 500 мм дан, өченче катта 650 мм дан артык биеклектә, тышкы реклама һәм мәгълүмат чараларын урнаштыруның концептуаль чишелеше белән каралган очрактан тыш.

6.6.7.2. Стена панноларын урнаштыру тыела:

1) беренче кат дәрәҗәсеннән түбәнрәк;

2) ишек һәм тәрәзә ачылышлары арасында, витриналарны исәпкә алмыйча;

4) эчке яктыртусыз баннер тукымасы кулланып;

5) мәгълүматны динамик тапшыру ысулын кулланып.

6.6.7.3. Консоль конструкцияләрне урнаштыру тыела:

1) биеклеге һәм озынлыгы 0,5 м-дан артык булганда;

2) фасад өслегеннән 0,2 м-дан еракрак арада;

3) бер-берсеннән 5 м-дан якынрак арада;

4) фасад кырыеннан 0,2 м-дан еракрак һәм җир дәрәҗәсеннән конструкциянең аскы кырыена кадәр 2,5 м-дан азрак арада;

5) бинага керү юллары өстендә турыдан-туры;

6) бер-берсеннән 10 м-дан якынрак арада;

7) оешмалар өчен консоль конструкцияләрне исәпкә алмыйча, мәгълүматны динамик тапшыру ысулын кулланып.

6.6.7.4. Чатыр конструкцияләрен урнаштыру тыела:

1) биеклеге: бер катлы биналар һәм стационар булмаган сату объектлары өчен 0,5 м-дан артык; ике катлы биналар һәм стационар булмаган сату объектлары өчен 1,0 м-дан артык; өч-биш катлы биналар өчен 1,5 м-дан артык; алты-тугыз катлы биналар өчен 2,0 м-дан артык; 10-15 катлы биналар һәм 16 яки аннан да күбрәк катлы биналар өчен 2,5 м-дан артык;

2) озынлыгы: ул урнашкан фасад (фасад өлеше) озынлыгының 1/2 өлешеннән артык;

3) күп фатирлы торак йортларда;
4) үзгәртелә торган мәгълүмат белән;
5) мәгълүматны динамик тапшыру ысулын кулланып;
6) өстәмә символларның (логотиплар, саннар, билгеләр, сәнгать элементлары) биеклеге текст мәгълүматы биеклегенең 1/3 өлешеннән артык.

6.5.7.5. Витрина конструкцияләрен урнаштыру тыела:
1) мәйданы 5,0 кв. м-дан аз булган тәрәзә ачылышында;
2) витринаның пыяласыннан витрина конструкциясенә кадәр бүлмә ягыннан 0,15 м-дан азрак арада;
4) витрина пыяла өслегеН декоратив пленкалар белән буяу һәм каплый рәвешендә;
5) витрина пыяласын яктылык тартмалары белән алыштыру юлы белән;
6) мәгълүматны динамик тапшыру ысулын кулланып;
7) витрина конструкцияләре арасында 1,5 м-дан азрак арада.

6.5.7.6. Оешма тактасын, режим табличкасын урнаштыру тыела:
1) озынлыгы 0,6 м-дан артык һәм биеклеге 0,8 м-дан артык (оешма тактасы);
2) озынлыгы 0,4 м-дан артык һәм биеклеге 0,6 м-дан артык (режим табличкасы);
3) озынлыгы 0,6 м-дан артык һәм биеклеге 0,4 м-дан артык (керү төркемнәренең пыяласына трафарет басма ысулы белән урнаштырылган режим табличкасы);
4) бер бинада, стационар булмаган сату объектында, коймада оешманың оештыру-хокукый формасына карамастан икедән артык, бер шәхси эшкуар өчен;
5) зурлыклары белән аерылып торучы, конструкция ясалган материал буенча бертигез булмаган;
6) керү төркемнәренең пыяласында (ишекләрдә) трафарет басма ысулы белән ясалган бердән артык;
7) яктырту кулланып, коймадагы элмә такталарны исәпкә алмыйча;
8) фонсыз конструкцияләр рәвешендә;
9) койма секциясе чикләреннән читтә;
10) койма дәрәҗәсеннән югарырак;
11) мәгълүматны динамик тапшыру ысулын кулланып.

Менә текстның татар теленә тәрҗемәсе:

6.6.7.7. Модульле конструкция түбәндәге рәвештә урнаштырылырга мөмкин:
- дивар панносы;
- консольле конструкция;
- элмә такта, режим тактасы, керү төркемнәренең пыяласына турыдан-туры ясалганнардан тыш;
- зур форматлы күләмле-фәзаи композиция.

Модульле конструкцияләргә, әлеге пунктта каралган үзенчәлекләрне үтәгәндә, тиешле мәгълүмат конструкциясе төре өчен билгеләнгән таләпләр кагыла.

Модульле конструкцияләрне урнаштыру рөхсәт ителми:
1) биеклеге 0,5 м-дан артык булса (консольле конструкция);
2) биеклеге өч каттан артык булган биналарда (консольле конструкция);
3) күп фатирлы торак йортлар фасадларында, эчке-кушылма бүлмәләрдән тыш (консольле конструкция);
4) бер блок һәм бер бинада модульле элементларның мәгълүмат кырын ясау өчен төрле материаллар һәм яктырту ысуллары кулланылса;
5) дивар панносы рәвешендәге модульле конструкция булганда, консольле конструкцияләр;
6) консольле конструкция рәвешендәге модульле конструкция булганда, дивар панносы рәвешендә;
7) бер бинада бер конструкция рәвешендә ике блоктан артык;
8) биеклеге һәм озынлыгы 0,8 м-дан артык булса (оешма тактасы, режим тактасы);
9) урнаштырылган стена аралыгы озынлыгының 2/3 өлешеннән артык озынлыкта булса (оешма тактасы, режим тактасы);

10) керү урынының бер ягыннан бердән артык булса (оешма тактасы, режим тактасы);

11) бер-берсеннән 10 метрдан кимрәк ераклыкта булса, тышкы реклама һәм мәгълүмат чараларын урнаштыруның концептуаль чишелеше белән каралган очраклардан тыш (консольле конструкция).

6.6.7.8. Калканлы конструкцияләрне урнаштыру рөхсәт ителми:

1) бина һәм оешма, шәхси эшкуар урнашкан, шулай ук аны эксплуатацияләү яки парковка урыннары оештыру өчен бирелгән җир участогы чикләреннән читтә (җир участогы милекче, хуҗа яки кулланучыга карый);

2) фундаментны декоратив бизәүдән башка җиргә күмү өчен техник мөмкинлек булмаган очракларда;

3) гамәлдәге төзелеш, янгын һәм санитария нормаларын һәм кагыйдәләрен исәпкә алып башкарылган территорияне төзекләндерү буенча бинаның проект чишелеше белән нигезләмичә, бер җир участогы чикләрендә бердән артык яки башка аерым торучы мәгълүмат конструкциясе булганда;

4) мондый объект проектында каралмаган җир участогы чикләрендә бердән артык яки башка аерым торучы мәгълүмат конструкциясе булганда;

5) стационар булмаган сәүдә объекты, шәхси яки күп фатирлы торак йорт биләгән җир участогы чикләрендә;

6) конструкция фундаметыннан бина фундаметына кадәр 6,0 м-дан кимрәк ераклыкта;

7) тротуарларда һәм җәяүлеләр сукмакларында, үтү юлларында, автомобильләр парковкасы һәм тукталышы өчен билгеләнгән урыннарда;

8) яшел үсемлекләр (агачлар, куаклар) урынына;

9) агач кәүсәләреннән 5,0 м-дан кимрәк ераклыкта күмелгән фундаментлы булса;

10) ясаганда профнастил кулланылса;

11) мәгълүмат конструкциясенең декоратив-сәнгати бизәлеше булмаса;

12) гомуми файдалану территориясе чикләрен билгеләүче кызыл сызыкка терәлгән җир участогы чигеннән 6,0 м-дан кимрәк ераклыкта;

13) мәгълүмат тапшыруның динамик ысулын кулланып.

6.6.7.9. Ситибордларны урнаштыру рөхсәт ителми:

- дини максаттагы объектлар биләгән территорияләрдә;
- электрон-санлы өслек белән, туры күренеш сызыгы буенча торак йортлар тәрәзәләренә, белем бирү учреждениеләренә, сәламәтлек саклау учреждениеләренә, халыкка социаль хезмәт күрсәтүче стационар учреждениеләргә кадәр 50,0 м-дан кимрәк ераклыкта;
- башка реклама конструкциясенә кадәр 100 метрдан кимрәк ераклыкта;
- урамның (үтү юлының) йөрү өлеше бордюр ташына 5 метрдан кимрәк ераклыкта.

6.6.8 Биналарда, корылмаларда, коймаларда һәм җир участокларында бу Кагыйдәләрне бозып урнаштырылган мәгълүмати конструкцияләр Исполнитель комитетының хәбәр итүен алганнан соң 30 көн эчендә конструкция хуҗасы тарафыннан сүтелергә тиеш. Хәбәр итүдә күрсәтелгән таләпләр үтәлмәгән очракта, конструкция Исполнитель комитеты тарафыннан махсус оешма ярдәмендә сүтелә.

Сүтелгән мәгълүмати конструкцияләрне саклау срогы аларны сүткән көннән башлап бер ай тәшкил итә, аннан соң конструкцияләр юкка чыгарылырга тиеш.

Сүтелгән мәгълүмати конструкцияләрне кире кайтару аларны сүтү һәм саклау өчен чыгымнар түләнгәннән соң башкарыла.

7. Коммуникацияләр төзү, ремонтлау һәм реконструкцияләү вакытында җир эшләрен башкаруга төп таләпләр

7.1. Гомуми положениеләр.

7.1.1. Грунтны күчеп утырту яки юл капламнарын ачу белән бәйле эшләр (җир асты коммуникацияләрен салу, реконструкцияләү яки ремонтлау, сваилар һәм шпунтлар кагу, электр тапшыру линияләре, элемтә, яктырту опораларын урнаштыру (алыштыру), грунтны планлаштыру,

инженерлык эзләнүләре вакытындагы эшләр һәм башка эшләр) бары тик урындагы үзидарә органы тарафыннан бирелгән язма рөхсәт (җир эшләрен башкару өчен ордер) булганда гына башкарыла.

7.1.2. «Камские Поляны» шәһәр тибындагы поселок муниципаль берәмлегенең территориясен төзекләндерү белән бәйле җир, төзелеш һәм ремонт эшләрен оештыру һәм үткәрү тәртибе, төзекләндерүне торгызу, җир эшләрен башкару өчен ордерны рәсмиләштерү һәм алу Башкарма комитетының муниципаль хокукый актларында билгеләнгән таләпләргә ярашлы рәвештә башкарыла.

7.1.3. Яшел үсемлекләрне сүтү яки күчереп утырту урындагы үзидарә органының муниципаль хокукый акты нигезендә башкарыла. Муниципаль берәмлек территориясен яшелләндерү оештыру һәм агачларны компенсацияләп утырту (компенсацияләп яшелләндерү) Башкарма комитетының хокукый актына ярашлы рәвештә башкарыла.

7.1.4. Җир асты корылмаларын төзү, реконструкцияләү яки капиталь ремонтлау ябык яки ачык ысуллар белән эш алып барганда, тәртиптә расланган һәм килешелгән техник документация һәм җир эшләрен башкару хокукына рөхсәт булганда гына башкарылырга мөмкин.

7.1.5. Магистраль урамнарда, гомумипоселок әһәмиятендәге юлларда һәм шәһәр поселогы мәйданнарында җир асты корылмаларын салу һәм үзгәртеп коруның төп ысулы, гадәттә, төзекләндерелгән өслекне ачмыйча, прокол ярдәмендә ябык ысул булып тора.

7.1.6. Бу кагыйдәләр җир эшләрен проектлаштыруда һәм башкаруда, шулай ук җир асты корылмаларына хезмәт күрсәтүдә катнашучы эшчеләрне һәм инженер-техник хезмәткәрләрне уку программаларына һәм производстводан инструктажга кертелергә тиеш. Оешма җитәкчеләре җир эшләрен башкару өчен рөхсәт алганда, әлеге Кагыйдәләрне белүгә аттестация үткән, җир эшләрен башкару өчен җаваплы кешеләрне боерык белән билгеләргә тиеш.

7.1.7. Рөхсәт (ордер) рәсмиләштермичә түбәндәге эшләрне башкарырга рөхсәт ителә:

- биналар фасадларын ремонтлау һәм буяу яки фасад элементларын үзгәртү буенча реконструкция эшләрен алып бару (ишек һәм тәрәзә уемнары, фасадның столяр элементларын алыштыру), шарты буенча: эшләр күчмә яки күчерелә торган вышкалар, люлькалар, автовышкалар кулланып башкарылганда, җир эшләре үткәрү, материаллар һәм конструкцияләр складлау өчен төзелеш мәйданчыкларын оештыру, шулай ук вакытлыча коймалар һәм урманнар кору кирәкмәгәндә;

- профильне һәм планлаштыруны үзгәртмичә юлларның, аларның элементларының һәм тротуарларның текущий ремонты (люкларны, колодецларны, решеткаларны күтәрүне һәм поребрикларны алыштыруны кертеп);

- завод шартларында җитештерелгән чатырлар, киосклар, корылмалар, башка капитал булмаган объектларны урнаштыру, несущий конструкция элементларын урында җыеп монтажламастан һәм территорияне планлаштыру, коммуникацияләр салу, несущий һәм чикләүче конструкцияләр төзү, фундамент ясау буенча җир һәм төзелеш эшләре башкармыйча.

7.1.8. Ордерны алдан рәсмиләштермичә – аварияле телефонограмма буенча җир асты коммуникацияләрендә, биналарда, юлларда һәм башка корылмаларда аварияләр һәм аварияле хәлләрне бетерү эшләре башлана. Эшләрнең норматив срогы узганнан соң, аларны дәвам итү өчен ордер рәсмиләштерелә.

7.2. Эшләр башкару өчен рөхсәтләр бирү тәртибе.

7.2.1. Йорт яны территорияләрендә һәм квартал эчендәге юлларда җир асты корылмаларын һәм коммуникацияләрне салу һәм үзгәртеп кору өчен җир эшләрен башкару рөхсәте урындагы үзидарәнең вәкаләтле органы тарафыннан бирелә.

7.2.2. Рөхсәттә эшләр башкару тәртибе һәм сроклары, эшләр алып бару өчен җаваплы кешенең фамилиясе һәм вазифасы, юл капламнарын һәм яшел үсемлекләрне торгызу эшләрен башкару йөкләнгән оешмаларның исеме, шулай ук торгызу эшләрен башкару сроклары күрсәтелә.

7.2.3. Җир эшләрен башкару өчен рөхсәт биргәндә, предприятиеләр һәм оешмалар тарафыннан элек бирелгән рөхсәтләр буенча эшләрне башкару сроклары һәм сыйфаты исәпкә алына (иске асфальт краен дөрес карталар белән кисү, элек булган юл киеме конструкциясен

тулысынча торгызу, грунтны тыгызлау, борт урнаштыру, асфальтобетонны сыйфатлы салу, газоннарны торгызу, агачлар, куаклар утырту, төзекләндерүнең башка элементларын торгызу).

7.2.4. Рөхсәттә куелган шартларны үтәмәгән очракта яки җир асты корылмаларын һәм коммуникацияләрне салу һәм үзгәртеп кору буенча эшләр бүлеген бозган очракта, бу оешмаларга һәм предприятиеләргә киләчәктә җир эшләрен башкару өчен рөхсәт бирү туктатыла.

7.2.5. Җир асты корылмаларын салу һәм үзгәртеп кору эшләрен башкару өчен рөхсәт алу өчен предприятиеләр һәм оешмалар тиешле административ регламент белән билгеләнгән документлар пакетын тәкъдим итәргә тиеш.

7.2.6. Асфальт капламнарны һәм яшел үсемлекләрне торгызу эшләрен үз көчләре белән башкару мөмкинлеге булмаган оешмаларга һәм предприятиеләргә җир эшләрен башкару өчен рөхсәт бары тик төзекләндерүне торгызу буенча махсуслашкан оешма белән договор булганда гына бирелә.

7.2.7. Ордер алу бурычы заказчикка йөкләнә. Подрядчик рәсмиләштерелгән ордер булуын тикшермичә, эшләр башкарырга хокуклы түгел.

7.3. Эшләр башкару тәртибе.

7.3.1. Саклык чараларын кабул итү һәм җир асты корылмаларына зыян килүне кисәтү өчен, җаваплы кеше эш башланганчы, әлеге урында җир асты коммуникацияләре булган һәм проектны килешкән оешма вәкилләрен чакырырга, алар белән бергә җир асты корылмаларының точный урнашуын билгеләргә һәм аларның тулы саклануын тәэмин итүче кирәкле чараларны кабул итәргә тиеш.

7.3.2. Ордерда күрсәтелгән эксплуатация һәм башка оешмалар җитәкчеләре үз вәкилләренең эш урынына килүен тәэмин итәргә тиеш. Шул ук вакытта, кирәк булганда, коммуникацияләрне һәм башка милекне саклау максатында эш башкаруның махсус шартлары ачыклана һәм язма рәвештә теркәлә.

7.3.3. Җир эшләре башкарганда, янәшә территориянең яхшы санитар хәлен, пешеходлар һәм транспорт хәрәкәте иминлеген, барлык предприятие, учреждение һәм оешмаларга керү юлларын тәэмин итәргә кирәк. Траншеяләр аша пешеход күперләре салынырга тиеш. Кыш көне хәрәкәт иминлеге һәм билгеләнгән таләпләрне үтәү өчен җаваплылык гамәлдәге законнар нигезендә эш башкару өчен җаваплы кешегә йөкләнә.

7.3.4. Эшләр башкару вакытында эш башкару өчен җаваплы кеше яки аны алыштыручы кеше эш урынында булырга, үзе белән ордер-рөхсәт, эшләр проекты, шулай ук җир асты корылмалары хуҗаларының предписаниеләрен йөртергә тиеш.

7.3.5. Бар булган җир асты корылмалары (трубопроводлар, колодецлар, кабельләр, фундаментлар һ.б.) янында эш башкарганда, эш оештыру проектында каралганнан азрак ераклыкта экскаваторлар куллану тыела. Бу очракларда эшләр бары тик кулдан башкарыла.

7.3.6. Җир эшләрен башкаручы оешма ачу урынын типовой койма белән урата, коймада оешма исеме, телефон номеры һәм эш башкаручының фамилиясе күрсәтелә. Кичке һәм төнге вакытта коймаларда яктырту предупреждающий билгеләре булырга тиеш. Юл ябуны таләп итүче җир эшләре үткәргәндә, ЮХИДИ МВД белән килешелгән юл билгеләре куела, ВСН 37-84 таләпләренә ярашлы рәвештә эш урыны уратыла һәм әйләнеп узу юннары ачык билгеләнә. Караңгы төшкәч, җир эшләре урыннары яктыртыла.

7.3.7. Җир асты корылмаларын төзү, ремонтлау һәм үзгәртеп кору вакытында җир эшләре коймаларын урнаштыру урыннары эшләр проектында билгеләнә. Сүтелгән юл капламы, грунт һәм сүтелгән яшел үсемлекләр шунда ук чыгарылырга тиеш. Төзелеш материаллары һәм механизмнар коймаланган участок чикләрендә булырга тиеш. Җир эшләре урыннарындагы коймалар юл капламы, яшел үсемлекләр тулысынча торгызылганнан һәм участок юл тотучыга тапшырылганнан соң гына алынырга тиеш.

7.3.8. Урамнарда, мәйданнарда, башка төзекләндерелгән территорияләрдә җир эшләре башкарганда, эшләр түбәндәге шартларны үтәп башкарыла:

7.3.8.1. Эшләр эшләр проектына ярашлы кыска участоклар белән башкарылырга тиеш; алдагы участоклардагы эшләр, торгызу эшләрен һәм территорияне чистартуны кертеп, барлык эшләр тәмамланганнан соң гына рөхсәт ителә.

7.3.8.2. Траншея киңлеге корылмаларның тышкы габаритларына карап минималь булырга тиеш.

7.3.8.3. Траншеяләр һәм котлованнар җир эшләрен башкару кагыйдәләренә ярашлы ныгытылырга тиеш.

7.3.8.4. Траншеяләр һәм котлованнарны тутыру һәр катламны тыгызлап, 0,2 м дан артмаган катламнар белән башкарыла, кыш көне тутыру ком белән башкарыла.

7.3.9. Тротуарларның асфальт-бетон капламнарын торгызганнан соң утырулар булдырмау өчен, траншеяләр һәм котлованнар ком белән тутырыла, тыгызлана һәм су сибелә.

7.3.10. Траншеяләр бар булган җир асты инженерлык коммуникацияләре белән кисешкән урыннарда аларны тутыру әлеге җир асты инженерлык коммуникацияләрен эксплуатацияләүче оешма вәкилләре катнашында башкарыла. Эш башкару өчен җаваплы кеше траншеяләр һәм котлованнарны тутыру башлану вакыты турында тиешле оешмаларны вакытында хәбәрдар итәргә тиеш.

7.3.11. Проектта күрсәтелмәгән җир асты корылмалары һәм коммуникацияләре табылган очракта, аларның характерын һәм хуҗасын ачыклаганчы, алар эш башкаруга комачауламаса да, җир эшләрен башкару тыела.

7.3.12. Янәшә урам участокларын пычрату һәм ливневая канализацияне чүпләү, су үткәрү торбаларын, кюветларны һәм газоннарны күмү тыела.

7.3.13. Урындагы үзидарә органыннан тиешле формада рөхсәт алмыйча, агачларны, куакларны кисү һәм агач тамырларын ачу тыела. Ачу урыннарында һәм аларга янәшә территорияләрдә ливневая һәм кар суларын үткәрүне эш башкаручы оешмалар тәэмин итәргә тиеш.

7.3.14. Траншеяләрдән, котлованнардан, колодецлардан суны юлларга, тротуарларга суырту тыела. Су бар булган ливневая канализациягә юнәлтелергә тиеш. Колодецларны, яңгыр суы кабул итү решеткаларын һәм лотокларны саклау өчен колодецларга, яңгыр суы кабул итүчеләргә һәм лотокларга керү мөмкинлеген тәэмин итүче агач щитлар һәм коробалар кулланылырга тиеш.

7.3.15. Җир эшләрен башкаручы оешма сүтелгән юл һәм тротуар бордюр ташын, шулай ук баскычларны һәм каплама плитәләрен, бигрәк тә табигый таштан (гранит, базальт, известьташ) ясалганнарын саклауга тиеш.

7.3.16. Урамнарда һәм юллардагы карау колодецлары һәм яңгыр суы кабул итүчеләр юл капламы белән бер дәрәҗәдә торгызылырга тиеш.

7.3.17. Җир эшләрен башкаручы оешма бозылган газоннарны, яшел үсемлекләрне, балалар һәм спорт мәйданчыкларын, кече архитектура формаларын, бордюр ташын һәм асфальт капламны сыйфатлы, дөрес карталар белән һәм проезжая часть яки тротуар киңлеге буенча тулысынча торгызырга тиеш. Урамны траншеяләр кисеп үткәндә, барлык конструктив катламнарны тыгызлап, кире тутыру башкарыла. Капламны торгызу процессында траншеядан ике якка 10-15 см ераклыкта иске каплам краены кисәләр. Иске капламның киселгән краен һәм өске нигезен битум белән эшкәртәләр һәм гамәлдәге СНиП буенча капламны торгызалар. Шулай ук әлеге оешма торгызу эшләреннән соң грунтны, материалларны, конструкцияләрне, төзелеш калдыкларын, коймаларны җыеп алырга тиеш. Газон капламын һәм туфракның плодородный катламын саклау өчен, алынган грунтны, төзелеш калдыкларын, үсемлек булмаган грунтны, комны, төзелеш материалларын газоннарга складлауны, полиэтилен каплама яки башка йомшак япма материал белән алдан әзерләнгән мәйданчыкта башкарырга кирәк.

7.3.18. Эшләр тәмамланганнан соң һәм ордерда күрсәтелгән эш башкару срогы узганнан соң өч көннән дә соңга калмыйча, заказчик подряд оешмасы белән бергә Башкарма комитетка тышкы төзекләндерү элементларын бозу белән бәйле эшләр башкарганнан соң төзекләндерүне торгызу эшләрен һәм эшләрне кабул итү актын, торгызылган юл капламнарын, газоннарны һәм төзекләндерүнең башка элементларын тапшыра.

Кыш чорында (1 ноябрьдән 15 апрельгә кадәр) эшләр үткәргән очракта, бозылган төзекләндерү элементларын һәм юлларны торгызу түбәндәге тәртиптә башкарыла:

- асфальт капламнардагы траншеяләр һәм котлованнар ачу киңлеге буенча бер катлам вак бөртекле асфальтобетон белән ямала;

- газоннардагы һәм буш җирләрдәге ачулар грунт белән тутырыла, вертикаль планлаштыру башкарыла, артык грунт, төзелеш конструкцияләре һәм төзелеш калдыклары чыгарыла.

- ордерда күрсәтелгән эш башкару срогы узганнан соң өч көннән дә соңга калмыйча, заказчик Башкарма комитетка язгы чор тәмамланганнан соң 1 майга кадәр төзекләндерү эшләрен тәмамлау бурычын алган гарантияле хатны һәм бозылган төзекләндерү элементларын һәм юлларны торгызу буенча арадаш кабул итү актын тәкъдим итә.

- бозылган төзекләндерү элементларын һәм юлларны тулысынча торгызу заказчик тарафыннан 1 майга кадәр башкарыла һәм эшләрне кабул итү акты нигезендә Башкарма комитетка тапшырыла.

Җир эшләре бозылган төзекләндерү элементларын һәм юлларны тулысынча торгызганнан соң, ордер ябылганда һәм Башкарма комитет тарафыннан эшләрне кабул итү актына имза куйганда тәмамланган дип санала.

7.3.19. Җир эшләреннән соң сыйфатсыз ямау яки өч ел эчендә ачыкланган утыру очрагында, кабат ямауны я эшләрне башкаручы оешма, я әлеге эшләрнең заказчысы башкара.

7.3.20. Урамнарда һәм мәйданнарда җир эшләре башкарганда, ачуларны контрольдә тотучы кеше, җир асты коммуникацияләрне салу һәм үзгәртеп кору буенча эш башкару кагыйдәләрен бозу, ордерда куелган шартларны үтәмәү, траншеяны сыйфатсыз тутыру яки юл капламнарын һәм яшел үсемлекләрне сыйфатсыз торгызу, самовольное ачу яки башка бозулар ачыкланган очракта, эшләрне туктатырга һәм гаепләләрне җаваплылыкка тарту өчен административ комиссиягә яки башка органнарга тапшыру өчен административ хокук бозу турында протокол төзергә хокуклы.

7.4. Аварияне бетерү буенча торгызу эшләре.

7.4.1. Җир асты коммуникацияләрендә һәм корылмаларда шунда ук бетерүне таләп итүче аварияләр һәм зыяннар булганда, урындагы үзидарә органына яки аның вәкаләтле биредәге учреждениесенә телефонограмма белән хәбәр итәргә, эксплуатация компаниясе башка челтәр хуҗалары вәкилләрен эш шартларын килешү өчен авария урынына чакырырга тиеш. Авария эшләре үткәргәндә килешү өчен үз вәкилләрен җибәрмәгән кешеләр эшләрнең тоткарлануы өчен җаваплылыкны йөкли. Авария турында территория балансодержателенә, ә проезжая частьта авария булганда – РФ Эчке эшләр министрлыгының Түбән Кама районы буенча ЮХИДИ идарәсенә хәбәр ителә.

7.4.2. Инженерлык челтәрләрендә һәм корылмаларда аварияләрне бетерү бары тик «Камские Поляны» шәһәр тибындагы поселок муниципаль берәмлегендә тиешле инженерлык системаларын эксплуатацияләү һәм ремонтлау, шулай ук ачулар (җир эшләре) башкару хокукы (СРО) булган оешмалар тарафыннан гына башкарылырга мөмкин.

7.4.3. Авария турында сигнал алгач, эксплуатация оешмасы шунда ук авария бригадасын җибәрә, ул җаваплы кеше җитәкчелегендә, хезмәт таныклыгы һәм аварий хезмәт наряды булганда, аварияне бетерүгә һәм аның нәтиҗәләрен юкка чыгаруга керешә. Бу вакытта кешеләрнең һәм транспорт хәрәкәтенең иминлеге, шулай ук янәшә урнашкан җир асты һәм өслек корылмаларының саклануы тәэмин ителергә тиеш.

7.4.4. Ордер рәсмиләштермичә авария вакытында җир эшләрен башкару 3 көн эчендә (җәй чорында) яки 5 көн эчендә (кыш чорында) рөхсәт ителә. Аварияне бетерү һәм төзекләндерүне торгызу әлеге срокта мөмкин булмаган очракта, эксплуатацияләүче оешма тәртиптә ордер рәсмиләштерә. Авария эшләре аны тулысынча бетергәнче өзлексез режимда башкарылырга тиеш.

Эшләр башкаручы оешма аварияне вакытында бетермәгән һәм төзекләндерүне торгызмаган, шулай ук ордер рәсмиләштермәгән өчен билгеләнгән тәртиптә җаваплылыкны йөкли.

7.4.5. Авария эшләре урыны установлен образец буенча щитлар-коймалар белән уратыла. Урамнарның (магистральләрнең) проезжая частенда, коймадан тыш, кызыл габарит фонарьлары, юл билгеләре, транспорт үтүе, пешеходлар үтүе күрсәткечләре һ.б. куела. Пешеходлар хәрәкәте зоналарындагы эш урыннары тышкы яктырту булмаганда, светильниклар белән җиһазландырыла.

Аварияне бетерү буенча эшләрне җитәкчелек итүче вазифаи кешеләр эшләр тулысынча тәмамланганчы койманың булуы һәм хәле, яктырту һәм габарит фонарьларының эше, юл билгеләре һәм күрсәткечләрнең саклануы өчен җаваплылыкны йөкли.

7.4.6. Төзекләндерүне торгызу территориянең башлангыч хәленә ярашлы рәвештә һәм күләмдә башкарыла.

7.4.7. Кыш чорында (01 ноябрьдән 15 апрельгә кадәр) авария эшләре үткәргәндә һәм асфальтбетон капламнарны һәм яшел үсемлекләрне торгызу мөмкин булмаганда, әлеге эшләрне башкарырга тиеш оешма урындагы үзидарә органына яки аның вәкаләтле биредәге учреждениесенә һәм территория балансодержателенә язгы чор тәмамланганнан соң 01 майга кадәр төзекләндерү эшләрен тәмамлау бурычын алган гарантияле хатларны җибәрә.

7.4.8. Авария-торгызу эшләре үткәрелгән объект эшләр башкаручы оешма вәкилләре, территория балансодержателе, урындагы үзидарә органы яки аның вәкаләтле биредәге учреждениесе катнашында төзекләндерү һәм юл-ремонт эшләренең фактик үтәлешен һәм сыйфатын тикшергәннән соң контрольдән алына.

7.4.9. Планлы эшләрне авария эшләре кебек (телефонограмма буенча) башкару категорик рәвештә тыела. Әлеге гамәлләрдә гаепле оешмалар билгеләнгән тәртиптә җаваплылыкны йөкли.

7.4.10. Авария булган инженерлык челтәрләре хуҗалары өч ел дәвамында төзекләндерү хәле өчен җаваплылыкны йөкли.

7.5 Инженерлык коммуникацияләрен булдыру (реконструкцияләү)

7.5.1. Барлык төр инженерлык коммуникацияләрен булдыру (реконструкцияләү) җир астында башкарылырга тиеш, автомобиль юлының проезжая частьы яки тротуары өстеннән инженерлык коммуникацияләренең үтүен һәм кисешүен исәпкә алмыйча, эшләрнең катлаулы инженер-геологик шартлары аркасында инженерлык коммуникацияләрен җир астында салу мөмкин булмаган очракларны исәпкә алмыйча (проект буенча билгеләнгән уртача һәм катлаулы категорияле инженер-геологик шартларда, инженерлык эзләнүләре свод правилларына ярашлы), яки инженерлык коммуникацияләрен җир асты ысулы белән урнаштыруның техник мөмкинсезлеге аркасында.

Әлеге пункт таләпләре закон һәм башка норматив хокукый актлар белән инженерлык коммуникацияләрен өслектә булдыруны (реконструкцияләүне) билгеләгән очракларга таралмый.

8. Доступная средагә махсус таләпләр

8.1. Яшәү мохитенең төзекләндерү объектларын, урамнарны һәм юлларны, мәдәни-көнкүреш хезмәте объектларын проектлаганда, авыл пунктларының өлкән яшьтәге кешеләр һәм инвалидлар өчен доступность средысын, әлеге объектларны өлкән яшьтәге кешеләр һәм инвалидлар хәрәкәтенә ярдәм итүче элементлар һәм техник чаралар белән җиһазландыруны тәкъдим итәргә киңәш ителә.

Өлкән яшьтәге кешеләр һәм инвалидлар хәрәкәтенә ярдәм итүче техник чараларны һәм җиһазларны проектлау, төзү, урнаштыру яңа төзелеш вакытында заказчик тарафыннан расланган проект документациясенә ярашлы рәвештә башкарылырга тәкъдим ителә.

8.2. Шәхси мобильность чараларын урнаштыру.

8.2.1. Шәхси мобильность чаралары (далее - СИМ) Түбән Кама муниципаль районы территориясендә урнаштыру схемасы (далее – Схема размещения) белән билгеләнгән урыннарда урнаштырылырга тиеш, ул район Башкарма комитеты тарафыннан расланган. Урнаштыру схемасы белән СИМ прокат пунктлары каралган урыннар билгеләнә.

8.2.2. СИМны урнаштыру тыела:

- балалар/спорт мәйданчыкларында, клумбаларда, газоннарда, чәчәклекләрдә, яшел үсемлекләр территорияләрендә, шулай ук төзекләндерү һәм яшелләндерүнең башка элементларында;
- мемориаль комплекслар һәм монументлар территориясендә;
- күренекле шәхесләргә һәйкәлләрдән, тарих һәм мәдәният һәйкәлләреннән 50 метрдан якынрак ераклыкта;
- тротуар (пешеход юлы) киңлеге 1,5 метрга кадәр тарайган очракта;
- пешеход коймалары белән җиһазландырылмаган проезжая часть краеннан 3 метрдан якынрак.

8.2.3. СИМны электр тапшыру линияләре опораларына, юл билгеләре һәм светофор объектлары опораларына, яктырту һәм элемтә опораларына, урам мебельләренә, кече архитектура формаларына, информацион конструкцияләргә һәм башка, әлеге максатлар өчен билгеләнмәгән объектларга һәм төзекләндерү элементларына бәйләү тыела.

8.2.4. Парковка урнаштыру тәэмин итәргә тиеш:

- инвалидлар һәм башка маломобиль төркемнәрнең социаль, инженерлык, транспорт инфраструктурасы объектларына, шулай ук шәһәр поселогы объектларына ирекле керүен һәм әлеге төркемнәрнең гомуми кулланыштагы территорияләр буенча ирекле хәрәкәтен;

- шәһәр поселогының биналарын, корылмаларын, инженерлык инфраструктурасы объектларын хезмәтләндерү һәм ремонтлау өчен ирекле керүне;

- экстрен оператив хезмәтләр транспортының биналарга, корылмаларга ирекле керүен;

- юл хәрәкәте катнашучылары өчен күренешне чикләмәүне;

- пешеход зоналарының киңлеген 3 метрдан ким булмавын һәм әлеге зоналарда механизацияләнгән чистарту өчен доступностьны;

- коммуналь хезмәтләр машиналарының каты коммуналь калдыкларны чыгару өчен ирекле круглосуточный керүен;

- төзекләндерү объектларын һәм яшел үсемлекләрне саклауны.

8.2.5. СИМны СИМ парковкасы зонасында парковкаларга, вертикаль хәлдә калдырырга, урам инфраструктурасы объектларына (юл, тротуар, декоратив коймалар, перила, күрсәткечләр, инженерлык инфраструктурасы баганалары, урам мебельләре, кече архитектура формалары) һәм СИМ парковкасы өчен билгеләнмәгән башка предметларга таяндырмыйча калдырырга кирәк.

9. Биналар, корылмалар, җир участоклары хуҗаларының һәм (яки) башка законлы ияләренең янәшә территорияләрне тотуда катнашу тәртибе, шул исәптән финанс яктан

9.1. Закон һәм башка норматив хокукый актлар белән башкача каралмаган очракта, физик һәм юридик затлар, аларның оештыру-хокукый формасына карамастан, түбәндәге чикләрдә янәшә территорияләрне тотуда катнашырга тиеш:

9.1.1 Күп фатирлы йортлар өчен (күп фатирлы йортлардагы бүлмәләр хуҗаларын һәм (яки) башка законлы ияләрен исәпкә алмыйча, алар астындагы җир участоклары формалашмаган яки әлеге йортлар чикләре буенча формалашкан)

9.1.1.1. Объект автомобиль юлы буйлап урнашкан очракта (эчке ихата юлларын исәпкә алмыйча):

- күп фатирлы йортның төп фасады ягыннан күп фатирлы йорт урнашкан җир участогы чигеннән автомобиль юлының проезжая часть бордюрына кадәр, ләкин 50 метрдан артмаган;

- күп фатирлы йортның башка якларыннан - күп фатирлы йорт урнашкан җир участогы чикләреннән 10 метр ераклыкта.

9.1.1.2. Башка очракларда - күп фатирлы йорт урнашкан җир участогы чикләреннән 10 метр ераклыкта.

9.1.2. Күп фатирлы йортлардагы коммерция бүлмәләре өчен

9.1.2.1. Объект автомобиль юлы буйлап урнашкан очракта (эчке ихата юлларын исәпкә алмыйча):

- күп фатирлы йорттагы коммерция бүлмесенең төп фасады ягыннан коммерция бүлмесенең бөтен озынлыгы буенча, киңлектә – күп фатирлы йорт урнашкан җир участогы чигеннән автомобиль юлының проезжая часть бордюрына кадәр, ләкин 50 метрдан артмаган;

- күп фатирлы йорттагы коммерция бүлмесенең башка якларыннан - күп фатирлы йорт урнашкан җир участогы чикләреннән 10 метр ераклыкта.

9.1.2.2 Башка очракларда - күп фатирлы йорттагы коммерция бүлмесенең бөтен озынлыгы буенча, киңлектә - күп фатирлы йорт урнашкан җир участогы чикләреннән 10 метр ераклыкта.

Җаваплы кешеләр – идарә итүче оешмалар, РФ Торак кодексы белән каралган күп фатирлы йортларны идарә итүнең башка субъектлары, күп фатирлы йорттагы коммерция бүлмәләре

хуҗалары (идарә итүче оешма, күп фатирлы йортны идарә итүнең башка субъекты белән договор булмаганда).

9.1.3. Социаль өлкә объектлары өчен – объектның төп фасады ягыннан - җир участогы чигеннән автомобиль юлының проезжая часть бордюрына кадәр (объект автомобиль юлы буйлап урнашкан очракта), ләкин 50 метрдан артмаган. Башка яклардан, шулай ук башка очракларда - җир участогы чикләреннән 10 метр ераклыкта.

Җаваплы кешеләр – объектларның хокук ияләре.

9.1.4. Сәнәгать объектлары өчен:

- объектның төп фасады ягыннан - җир участогы чигеннән автомобиль юлының проезжая часть бордюрына кадәр (объект автомобиль юлы буйлап урнашкан очракта), ләкин 50 метрдан артмаган. Башка яклардан, шулай ук башка очракларда - җир участогы чикләреннән 10 метр ераклыкта;

- сәнәгать объектларына керү юллары автомобиль юлының проезжая частеннан 10 метр ераклыкта, әлеге керү автомобиль юллары буйлап тротуарлар.

Җаваплы кешеләр – объектларның хокук ияләре.

9.1.5. Төзелеш мәйданчыклары өчен - җир участогы чикләреннән периметр буенча 30 метр ераклыкта, шулай ук төзелеш мәйданчыгына керү юллары (автомобиль юлының проезжая частеннан 10 метр ераклыкта).

Җаваплы кешеләр – объектларның хокук ияләре.

9.1.6. Шәхси йортлар өчен:

- йорт хуҗалыгы алдыннан төп фасад ягыннан җир участогы чигеннән автомобиль юлының проезжая частена кадәр (объект автомобиль юлы буйлап урнашкан очракта). Башка яклардан, шулай ук башка очракларда - җир участогы чикләреннән 3 метр ераклыкта.

Җаваплы кешеләр – объектларның, җир участокларының хокук ияләре.

9.1.7. Стационар булмаган объектлар (лотоклар, киосклар, павильоннар һәм башка корылмалар), шул исәптән сезон кафе - стационар булмаган объектлар (корылмалар) чикләреннән периметр буенча 10 метр ераклыкта.

Җаваплы кешеләр – стационар булмаган объектларның (корылмаларның) хокук ияләре.

9.1.8. Базарлар, сәүдә һәм җәмәгать туклануы объектлары (рестораннар, кафе, магазиннар) өчен – җир участогы чикләреннән периметр буенча һәм автомобиль юлының проезжая частена кадәр (объект юл буйлап урнашкан очракта), ләкин 30 метрдан артмаган. Башка очракларда - җир участогы чикләреннән 30 метр ераклыкта.

Җаваплы кешеләр – объектларның хокук ияләре.

9.1.9. Автомобиль ягулык станцияләре өчен:

- җир участогы чикләреннән периметр буенча 50 метр ераклыкта һәм автомобиль юлының проезжая частена кадәр (объект юл буйлап урнашкан очракта), ләкин 50 метрдан артмаган. Башка очракларда - җир участогы чикләреннән 50 метр ераклыкта;

- автомобиль ягулык станциясенә керү юллары автомобиль юлының проезжая частеннан 10 метр ераклыкта.

Җаваплы кешеләр – автомобиль ягулык станцияләренең хокук ияләре.

9.1.10. Гараж максатлы территорияләр – гараж кооперативына бирелгән җир участогы чикләреннән периметр буенча 50 метр ераклыкта, яки әлеге кооператив әгъзасына – гражданинга бирелгән җир участогы чикләреннән (гражданин тарафыннан җир участогын приватизацияләгәндә), автомобиль юлының проезжая частена кадәр (объект юл буйлап урнашкан очракта), ләкин 50 метрдан артмаган. Башка очракларда - җир участогы чикләреннән 50 метр ераклыкта;

- гараж максатлы территориягә керү юллары автомобиль юлының проезжая частеннан 10 метр ераклыкта, әлеге керү автомобиль юллары буйлап тротуарлар.

Җаваплы кешеләр – гараж кооперативлары.

9.1.11. Бакчачылык, огородчылык алып бару территорияләре

9.1.11.1. Җир законодательствоаенә ярашлы формалашкан һәм тәртиптә бакчачылык некоммерческое товариществосына яки огородчылык некоммерческое товариществосына

бирелгән җир участогы чикләреннән 50 метр ераклыкта. Җир участогы автомобиль юлы буйлап урнашкан очракта - автомобиль юлының проезжая частена кадәр, ләкин 50 метрдан артмаган.

9.1.11.2. 9.1.11.1 подпунктында каралмаган башка очракларда - җир законодательстваенә ярашлы формалашкан бакчачылык некоммерческое товариществосы әгъзасының яки огородчылык некоммерческое товариществосы әгъзасының, яки 29.07.2017 № 217-ФЗ «Гражданнар тарафыннан үз ихтыяҗлары өчен бакчачылык һәм огородчылык алып бару турында һәм Россия Федерациясенең аерым законнар актларына үзгәрешләр кертү турында» Федераль законының 5 статьясының 1 өлешендә күрсәтелгән затның җир участогы чикләреннән 50 метр ераклыкта. Җир участогы автомобиль юлы буйлап урнашкан очракта - автомобиль юлының проезжая частена кадәр, ләкин 50 метрдан артмаган.

Җаваплы кешеләр - бакчачылык некоммерческие товарищества, огородчылык некоммерческие товарищества.

9.1.12. Җирләү урыннары:

- җир участогы чикләреннән периметр буенча 10 метр ераклыкта;

- җирләү урыннарына керү юллары автомобиль юлының проезжая частеннан 10 метр ераклыкта, әлеге керү автомобиль юллары буйлап тротуарлар.

Җаваплы кешеләр – җир участокларының хокук ияләре.

9.1.13. Линейный объектлар (корылмалар) территорияләре – линейный объекттан (корылмадан) 6 метр ераклыкта.

Җаваплы кешеләр – линейный объектларның (корылмаларның) хокук ияләре.

9.1.14. Озын һәм кыска вакытлы автомобиль транспорт чараларын саклау урыннары - җир участогы чикләреннән периметр буенча 10 метр ераклыкта һәм автомобиль юлының проезжая частена кадәр (объект юл буйлап урнашкан очракта), ләкин 20 метрдан артмаган. Башка очракларда - җир участогы чикләреннән 10 метр ераклыкта.

Җаваплы кешеләр – недвижимость объектларының хокук ияләре.

9.1.15. Башка биналар, корылмалар һәм корылмалар – җир участогы чикләреннән периметр буенча 10 метр ераклыкта һәм автомобиль юлының проезжая частена кадәр (объект юл буйлап урнашкан очракта), ләкин 50 метрдан артмаган. Башка очракларда - җир участогы чикләреннән 10 метр ераклыкта.

Җаваплы кешеләр – недвижимость объектларының хокук ияләре.

9.1.16. Недвижимость объектлары булмаган җир участоклары - җир участогы чикләреннән периметр буенча 10 метр ераклыкта һәм автомобиль юлының проезжая частена кадәр (объект юл буйлап урнашкан очракта), ләкин 20 метрдан артмаган. Башка очракларда - җир участогы чикләреннән 10 метр ераклыкта.

Җаваплы кешеләр – җир участокларының хокук ияләре.

9.2. Әлеге бүлектә объект дип бина, корылма, корылма, формалашкан очракта җир участогы аңлана.

9.3. Җир участогының башка җир участоклары белән чиктәш чиге булган очракта, әлеге чик буенча янәшә территория билгеләнми.

9.4. Ике объектның һәм/яки җир участогының янәшә территорияләре өстәлгән очракта, һәр объектның һәм/яки җир участогының янәшә территориясе зурлыгы өстәлү зонасында иң якын ноктлардан тигез ераклыктагы сызык (сызык, һәр ноктасы әлеге Кагыйдәләрдә кулланылган башлангыч сызыкларның - бина, корылма, корылма, формалашкан очракта җир участогы чикләренең иң якын нокталарыннан тигез ераклыкта) нигезендә билгеләнә.

9.5. Җир участогы территориясендә төрле затларга караучы берничә бина, корылма, корылма булган очракта, яки бинадагы бүлмәләр төрле затларга караган очракта, яки әлеге бүлектә күрсәтелгән объектларга керү юллары төрле затларга караучы биналарга, корылмаларга, корылмаларга алып барган очракта, территорияне тоту һәм чистарту чикләре яклар килешүе белән билгеләнергә мөмкин.

9.6. Янәшә территорияләр чикләрен билгеләү буенча бәхәсле мәсьәләләрне карау составы һәм эш тәртибе Башкарма комитетының муниципаль хокукый акты белән билгеләнгән комиссия тарафыннан башкарыла.

9.7. Янәшә территорияне тоту эшләре түбәндәгеләрне үз эченә ала:

9.7.1. Ел дәвамында:

- көндез чүп-чарны җыеп алу; урналарны, контейнерларны, бункерларны һәм башка чүп җыеп алу урыннарын калдыклар белән тулган саен чистарту, әлеге чүп җыеп алу урыннарын урнаштыру урыннарын көндез чистарту;

9.7.2. 15 апрельдән 15 октябрьгә кадәр чорда - пешеход коммуникацияләрен, шул исәптән тротуарларны, аллеяларны, баскычларны, велосипед юлларын көндез себерү; траваны чабу (трава биеклеге 15 см нан артканда) һәм чабылган траваны тәүлек эчендә җыеп алу; кече архитектура формаларын буяу һәм ремонтлау (апрельдә, елга 1 тапкыр); аварияле агачларны санитар кисү;

9.7.3. 16 октябрьдән 14 апрельгә кадәр чорда - карны җыеп алу һәм чыгару, пешеход коммуникацияләренең, шул исәптән тротуарларның һәм баскычларның скользкостьны бетерү.

9.8. Бина, корылма, корылма, җир участогы, аларга карата янәшә территориянең тышкы чиге билгеләнгән очракта, саклау, санитар-саклау зонасы, мәдәни мирас объектларын саклау зонасы һәм Россия Федерациясе законы нигезендә билгеләнгән башка зона белән чиктәш булган очракта, янәшә территорияне тоту җирләрне һәм җир участокларын куллану буенча билгеләнгән чикләүләрне исәпкә алып башкарыла.

10. Кагыйдәләрне үтәүне контрольдә тоту

10.1. Физик һәм юридик затлар, вазифаи кешеләр әлеге Кагыйдәләр белән билгеләнгән шәһәр поселогы территориясен төзекләндерү таләпләрен үтәүне тәэмин итәргә тиеш.

10.2. Әлеге Кагыйдәләрне бозу Татарстан Республикасының административ хокук бозулар турында Кодексына ярашлы җаваплылыкны китерә (Россия Федерациясе федераль законнары һәм башка норматив хокукый актлары белән каралган норма һәм кагыйдәләрне үз эченә алган әлеге Кагыйдәләр положениеләрен исәпкә алмыйча, аларны үтәмәгән өчен җаваплылык Россия Федерациясенең административ хокук бозулар турында Кодексына ярашлы билгеләнгән).

10.3. Закон һәм муниципаль хокукый актлар таләпләрен төзекләндерү өлкәсендә үтәмәгән яки начар үтәгән өчен җаваплылыкка тарту әлеге таләпләрне үтәүдән һәм рөхсәт ителгән бозуларны бетерүдән азат итми.